

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030

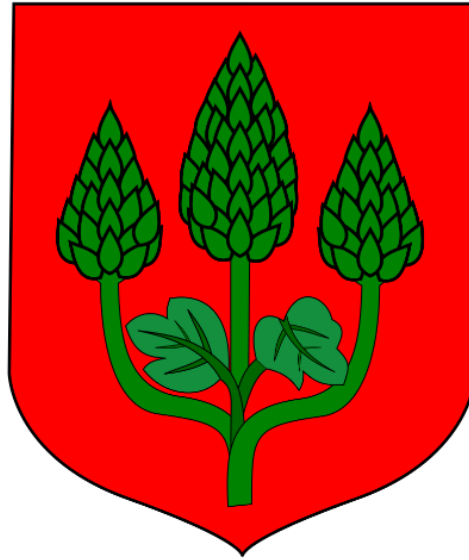
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Załącznik nr 1

do zarządzenia nr 715/2023

Burmistrza Miasta i Gminy Chmielnik

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu „Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik” dla „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030”

**Diagnoza strategiczna
sytuacji społecznej, gospodarczej
i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik**

Czerwiec- wrzesień 2023

Spis treści

1. Charakterystyka gminy	3
1.1 Rys historyczny	3
1.2 Lokalne dziedzictwo	4
1.3 Obszary chronione na terenie miasta i gminy Chmielnik	16
1.4 Ochrona powietrza	22
1.5 Zasoby naturalne	31
1.6 Atrakcyjność turystyczna – walory, oferta i infrastruktura turystyczna	46
2. Diagnoza sytuacji przestrzennej	52
2.1 Położenie	52
2.2 Dostęp do internetu oraz usługi świadczone elektronicznie	55
2.3 Infrastruktura drogowa	56
2.4 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna	62
2.5 Gospodarka odpadami	64
2.6 Gazownictwo	69
2.7 Energetyka	71
2.8 Ciepłownictwo	72
2.9 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna	73
3. Diagnoza sytuacji społecznej	77
3.1 Ludność i procesy demograficzne	77
3.2 Pomoc społeczna	84
3.3 Ochrona zdrowia	90
3.4 Edukacja i wychowanie	94
3.5 Bezpieczeństwo publiczne	104
3.6 Instytucje kultury i ich działalność	111
3.7 Organizacje społeczne	118
4. Diagnoza sytuacji gospodarczej	126
4.1 Gospodarka	126
4.2 Gospodarka mieszkaniowa	129
4.3 Rynek pracy	131
5. Finanse samorządowe	138
Spis tabel	143
Spis wykresów	144
Spis map	145
Spis zdjęć	145

1. Charakterystyka gminy

1.1 Rys historyczny

Pierwsze ślady osady na tym terenie sięgają przedziału lat 2500-1800 p.n.e. Prawdopodobnie osada, datowana przez archeologów na XI w., należała do dóbr książęcych i wchodziła w skład kasztelania wiślickiej. Podlegała znacznie starszej parafii Gnojno, a po 1326r. została włączona do nowego dekanatu Kije. Prawdopodobnie w XIII w. dobra chmielnickie przeszły z rąk książęcych w posiadanie Odrowążów, stały się aż po XX wiek własnością prywatną.

Obecnie Chmielnik to nazwa topograficzna, związana z kulturą agrarną i oznacza miejsce uprawy chmielu niezbędnego przy warzeniu piwa. W zapisach źródłowych notowana jest ona w postaciach: Chmielik, Chmelik, Chmelick, Chmyelik, Chmyelyk, Chmyelnik i ostatecznie Chmielnik. Chmielnik powstał na skrzyżowaniu ważnych w przeszłości szlaków handlowych: z Sandomierza przez Szydłów do Chęcin i Małogoszcza oraz z Krakowa przez Skalbmierz, Pierzchnicę, Daleszyce, Bodzentyn do Łży i Radomia.

Chmielnik jako miejscowość pojawia się w bardzo dramatycznym momencie historii Polski. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1241, kiedy to miała miejsce bitwa pod Chmielnikiem z wojskami mongolskimi. Przy trasie na Szydłów znajduje się pamiątkowy obelisk. Początkowo osada będąca własnością książęcą (kasztelania sandomierska), w XIII w. stała się własnością Odrowążów. Najstarszym zabytkiem Chmielnika jest Kościół św. Trójcy z cmentarzem przykościelnym założonym ok. 1356. Obecnie oglądać można jedynie prezbiterium (początki XIV w.) kościoła zniszczonego w okresie reformacji. W czasach najazdów tatarskich Chmielnik był własnością Oleśnickich. Ich staraniom Chmielnik zawdzięcza prawa miejskie nadane przez króla Zygmunta Augusta w 1551. Około 1558r. ówczesny właściciel miasta Jan Oleśnicki, zamienił kościół na zbór kalwiński, zapoczątkowując protestancki epizod miasta. Ostatni proboszcz katolicki został wygnany z miasta około 1562r. Nowe miasto Chmielnik usytuowano na wschód od istniejącej wsi o tej samej nazwie (obecnie Przededworze). Pod koniec lat 60. XVI wieku miejscowość stała się centrum braci polskich, którzy mieli tutaj własną szkołę i odbywali synody (ostatni w 1592r.). W 1580 król Stefan Batory nadał przywilej organizowania kolejnych jarmarków. Około 1592r. właściciele miasteczka przeszli na kalwinizm i przekazali budynek zboru swoim współwyznawcom, ale bracia polscy pozostali w miasteczku, jeszcze do około 1610 roku. Synody kalwińskie upominały właścicieli by nie pozwalali arianom na własne nabożeństwa. Staraniem pastora Franciszka Płachty Secemińskiego większość mieszkańców przeszła na kalwinizm. W 1630r. Chmielnik przeszedł na własność kalwińskiej rodziny Gołuchowskich. Wybudowany w latach 1634–1636 nowy, obszerny i murowany zbór został spalony w okresie potopu szwedzkiego, ale staraniem rodziny Gołuchowskich został odbudowany. W Chmielniku odbywały się w synody kalwińskie, działała też szkoła na bardzo dobrym poziomie. Zbór kalwiński istniał do 1689r. kiedy to po procesie wytoczonym kalwinistom zamknięto go i szkołę, a budynek kościoła przekazano kościołowi katolickiemu. Choć kalwiniści są notowani w mieście przez jeszcze 30 lat, po zamknięciu zboru miasteczko podupadło. XVII w. sięga historia społeczności żydowskiej Chmielnika, w którym na podstawie przywileju wydanego przez Krzysztofa Gołuchowskiego, zaczęli osiedlać się Żydzi sefardyjscy wygnani z Hiszpanii. Synagoga została wzniesiona w XVIII w. Zajęcie przez Żydów opuszczonych domów i sklepów wygnanych chmielnickich arian (1658) przyczyniło się do dalszego rozwoju ekonomicznego gminy żydowskiej.

Chmielnik był również miastem królewskim. Wg ks. Jana Wiśniewskiego (z 1774) miasto zostało przekazane w darze od Rzeczypospolitej Stanisławowi Augustowi. Król ofiarował je wkrótce księciu Józefowi Poniatowskiemu (bratanek króla, znany z zamiłowania do kart), który w potrzebie finansowej sprzedał Chmielnik wojewodzie inowrocławskiemu – Andrzejowi Moszczeńskiemu. Według najnowszych badań historycznych epizod z podarowaniem miasta Poniatowskiemu nie ma potwierdzenia w źródłach historycznych. Nowy właściciel dokończył rozpoczętą przez Jerzego

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Ożarowskiego w 1730r. trwającą 50 lat budowę nowego kościoła. W 1787r. właścicielami Chmielnika zostali Chłapowscy.

Po III rozbiórce Polski (1795) miasto należało do Austrii (prowincja Nowa Galicja). W latach 1809–1815 w Księstwie Warszawskim, następnie w Królestwie Polskim. W 1829r. ostatni z Chłapowskich – Dezydery sprzedał Chmielnik Kazimierzowi Tańskiemu (własnością tej rodziny dobra chmielnickie pozostawały do 1945r.). W dniu 20 stycznia 1864 r. miała w Chmielniku miejsce potyczka Powstania Styczniowego. Powstańcami dowodził major Rumowski (Wagner).

W 1922r. w Chmielniku powstał Bank Kupiecki, którego prezesem został handlowiec Herman Leszmań.

Miasto zostało wyzwolone spod okupacji hitlerowskiej 13 stycznia 1945 roku przez żołnierzy 52 armii I Frontu Ukraińskiego Armii Czerwonej. Fakt ten upamiętniał Pomnik Wdzięczności postawiony na rynku miasta.

1.2 Lokalne dziedzictwo

Wśród najważniejszych czynników decydujących o szansach rozwoju społeczno – ekonomicznego oraz o możliwościach kreowania aktywnego społeczeństwa obywatelskiego znajduje się dziedzictwo kulturowe. Częścią tego dziedzictwa są zabytki ruchome i nieruchome, które jako ślady działalności ludzkiej stanowią źródło informacji o życiu przodków oraz o historycznym rozwoju regionu i kraju. Zachowanie łączności między przeszłością i przyszłością wymaga szczególnej troski o dziedzictwo narodowe, co jest konstytucyjnym obowiązkiem każdego Polaka. O walorach krajobrazowych i przyrodniczych gminy decyduje w dużym stopniu budowa terenu w połączeniu z szatą roślinną oraz zabytkami kultury materialnej.

Miarą historycznej roli ziemi chmielnickiej są zabytki architektury i budownictwa zachowane nie tylko w samym Chmielniku, ponieważ wiele zabytkowych budowli przetrwało w innych miejscowościach, np. w Śładkowie Dużym, Sędziejowicach, czy w Lubani. Dobra kultury pomagają w budowie tożsamości miejsca, ważnej dla wielokierunkowych działań jak: podniesienie jakości życia mieszkańców, podniesienie wartości estetycznej przestrzeni, rozpropagowanie historii danego miejsca, która z kolei może stać się silnym bodźcem do rozwoju regionu np. w dziedzinie turystyki, a także jest czynnikiem ograniczającym migrację młodych ludzi.

Rynek w Chmielniku

Układ architektoniczny rynku pochodzi z XIX wieku, kiedy to po pożarze z 1876 r. odbudowano miasto. Plan miasta wytyczono na skrzyżowaniu 2 szlaków z prostokątnym rynkiem: Kielce – Busko, Jędrzejów – Szydłów. Jego środek stanowi utwardzony plac z małą architekturą, kilkoma drzewami i roślinnością ozdobną. Zabudowa rynku ma postać jedno i dwu kondygnacyjną. Niektóre kamienice posiadają sklepienia łukowe ze wspornikami. Spotykamy wśród nich zarówno kamienice mieszczkańskie, jak również kamienice czynszowe.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Zdjęcie 1 Rynek w Chmielniku

Źródło: <https://fotowojaze.pl/chmielnik-swietokrzyska-wielokulturowosc/>

Budynki mieszkalno - gospodarcze

Przykładem typowej zabudowy przedmieść, łączącej w sobie elementy funkcji mieszkalnej z gospodarczą, jest budynek przy ul. Bednarskiej 12, wybudowany w 2 połowie XIX w., w którym początkowo mieściły się wozownia i stajnia, a następnie od roku 1979 r. warsztat naprawy samochodów.

Kamienice mieszczańskie

Spośród chmielnickich kamienic na uwagę zasługuje kamienica położona przy Rynku 16 w Chmielniku, to jedna z najokazalszych kamienic. W większości przypadków, zatarciu uległy detale elewacyjne, natomiast bez zmian pozostał układ wewnętrzny pomieszczeń. Na uwagę zasługuje również położona obok kamienica przy Rynku 15, która początkowo pełniła funkcję domu - składu, a która ma zachowany charakterystyczne elementy dla domu - składu np. drzwi do magazynu składu z charakterystycznym ich osadzeniem. Remont kapitalny z 1984 r. doprowadził do likwidacji detalu architektonicznego. Okazałym przykładem budownictwa mieszczańskiego jest również kamienica przy ul. Wolności 8. Kamienice te, jak również znaczna liczba innych budynków znajdowała się do 1946 r. w rękach rodzin żydowskich.

Kamienice czynszowe

W Chmielniku możemy spotkać typowe kamienice czynszowe z końca XIX w., w których sień przechodnia rozdzielała budynek na samodzielne mieszkania leżące w dwóch traktach, tak jak ma to miejsce w kamienicy przy ul. Bednarskiej (działka nr 1024).

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Zdjęcie 2 Kamienica przy ul. Bednarskiej (działka nr 1024) w Chmielniku

Źródło: <https://www.mojemaleczarowanie.pl/2019/01/zabytkowe-kamienice-chmielnika.html>

Budownictwo małomiasteczkowe

Interesującym przykładem, ze względu na zmienne losy, jest dom przy ul. Szydłowskiej 10. Wybudowany w 1888 r., jako dom mieszkalny, sprzedany pod koniec XIX w. administracji rosyjskiej – mieścił się tu Sąd Pokoju, następnie mieszkanie dla zakonnic prawosławnych, wreszcie 4 klasowa carska szkoła powszechna. Kolejny przykład budownictwa małomiasteczkowego to również dom, przy ul. Konopnickiej 5, wybudowany w 1901 r. W latach 1915 - 1918 mieścił się tu Sąd Pokoju. Następnie w latach 1918 - 1930 dom użytkowany był przez zakonnice, które prowadziły tu szkołę szycia i haftu. Rangę budynku podkreśla ozdobniejsze niż w innych zabudowaniach chmielnickich przedmieść, klasycyzujące wykończenie fasady.

Zajazd Chmielnicki

W kamienicy przy Rynku 26 znajduje się jedyny w Chmielniku dawny dom zajezdny z pierwszej połowy XIX wieku, po 1851 r. klasycyzujący, z pozostałościami dekoracji, głównie na fasadzie od południa, choć licznie przeprowadzane remonty doprowadziły do zatarcia niektórych detali architektonicznych. Obecnie znajduje się tu dom mieszkalny, dobrze zachowany. Zachował się wewnętrzny układ pomieszczeń oraz ich funkcja. Kamienica ta wpisana jest do rejestru zabytków województwa kieleckiego nr rej. A 1107.

Natomiast w budynku przy ul. Szydłowskiej 27/29 mieścił się hotel z restauracją, wybudowany w końcu XIX w. przez Żydów. Był to jedyny tego typu obiekt użyteczności publicznej w Chmielniku, który zachował swój pierwotny kształt. Jest to przykład budownictwa małomiasteczkowego o cechach klasycyzmu.

Zdjęcie 3 Zajazd Chmielnicki

Źródło: <https://www.mojemaleczarowanie.pl/2019/01/zabytkowe-kamienice-chmielnika.html>

Zespół Dworsko - Parkowy w Łagiewnikach

Teren, na którym stał XVIII wieczny dwór znajduje się na północ od dawnego spichlerza, poza obecną zabudową. Dawny dziedziniec, wokół którego zlokalizowane były dwór oraz dwie murowane oficyny, w drugiej połowie XX w. wykorzystywane były jako plac sportowy.

Spichlerz, obecnie dom opieki społecznej. Jest to budynek zwrócony frontem na południe, murowany z kamienia, z użytkowym poddaszem. Przyjmuje się, że wzniesiony został w czwartej ćwierci XIX w. Jest to budynek dwukondygnacyjny. Kondygnacje podzielone gzymsem kordonowym. Od strony południowej, na osi elewacji frontowej umieszczono cztery przyścienne murowane kolumny dźwigające trójkątny gzymsovany przyczółek. Budynek nakryty został czterospadowym dachem, niegdyś pokrytym gontem a obecnie blachą. Pod dachem gzyms profilowany. W roku 1958 wewnątrz było jednoprzestrzenne, piętrowe ze słupami z zastrzałami podtrzymującymi belkowany strop. W przyziemiu znajdowało się pomieszczenie skarbczyka, wzniesione po 1846 r., z filarem wspierającym czteropolowe sklepienie kolebkowo-krzyżowe. W zamyśle Karola Tańskiego spichlerz otrzymał okazałą, zewnętrzną formę, wręcz pałacową. Wskazuje to na jego zamierzenia przebudowy zespołu rezydencjonalnego w Łagiewnikach w ostatnim dziesiętku XIX w., jednakowoż w 1890 r. zdecydował jednak na wzniesienie w Przededworzu nowej, drewnianej rezydencji rodowej. W tej postaci dawny spichlerz przetrwał do końca 1944 r.

Zdjęcie 4 Zespół dworsko-parkowy w Łagiewnikach

Źródło: <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/45273,lagiewniki-zespol-dworsko-parkowy.html>

Zespół Dworsko – Parkowy w Lubani

Obecny zespół dworski, datowany jest na XIX w. Dwór zbudowany został z cegły i kamienia, dwukondygnacyjny, podpiwniczony w części północnej, nakryty niegdyś dachem czterospadowym. Na jego zachodnim zapleczu zlokalizowany był zespół gospodarczy dworu oraz folwark (dziś wieś Lipy), zaś inne budynki (gorzelnia) ulokowano w sąsiedztwie rzeki. Do rejestru zabytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego wpisany został park dworski datowany na wiek XVIII, rosnący na prostokątnej działce.

Dwór w Lubani został wybudowany w 1870 r., na miejscu dawnego dworu drewnianego i stanowił własność Pileckich, a następnie jego właścicielami byli Weclawowicze. Wieś stanowiła od czasów średniowiecza jedno z ważnych gniazd rodziny Grzymalitów. Jak dotąd penetracje archeologiczne przeprowadzone na terenie wsi w ramach AZP nie odnotowały pozostałości średniowiecznej zabudowy dworskiej.

Poniżej dworu na strumieniu zbudowany był staw, na którym wzniesiony został młyn, jego brzegiem biegła przeprawa przez strumień. Po jego stronie zachodniej zlokalizowany był zespół budynków gospodarczych oraz folwark (dziś wieś Lipy). Sam dwór posadowiony został w najwyższym miejscu, frontem w kierunku otwierającej się w kierunku zachodnim ulicy wiejskiej, prowadzącej do wsi Lipy i dalej Suchowoli. Po jego stronie północnej znajduje się ruina „stajni”, zaś po południowej – pozostałości „oficyny” w postaci nasypu ziemnego o przybliżonych wymiarach 10 x 14 m. Od strony wschodniej, rozpościera się rozległa panorama okolicy, z doliną rzeki.

Stajnia

Budynek nazywany jest „stajnią”, zapewne tylko dlatego, iż w pewnym czasie funkcjonowania zespołu dworskiego trzymane były w nim konie. Budynek nie przypomina swojej architekturą stajni. Wydaje się, że zważywszy na niewielką ilość pomieszczeń znajdujących się wewnątrz dworu, było to mieszkanie dla służby, a może dla zarządzającego dość rozległym majątkiem. Jest to budowla murowana z piaskowca i cegły, parterowa, zbudowana na planie prostokąta, dwutraktowa, mająca po trzy pomieszczenia w trakcie.

Oficyna

Zaznaczona została na Mapie Galicji Zachodnie (1804) po południowej stronie dworu, prawie symetrycznie względem „stajni”. Obecnie pozostałości „oficyny” znajdują się w postaci nasypu

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

ziemnego o przybliżonych wymiarach 10 x 14 m. Po stronie ogrodowej miał znajdować się trzeci, analogiczny obiekt, jak informuje nas wspomniana mapa wojskowa. Niewykluczone, że istnieć mogła i czwarta, symetryczna względem poprzedniej i dwóch opisanych powyżej.

Gorzelnia - Na terenie wsi wymieniony został murowany budynek gorzelnicy, z połowy XIX w., przebudowany na młyn wodny w 1884 r., obecnie nieczynny.

Tarnoskała

Na pd. - wsch. od Piotrkowic jest wzgórze nazywane Tarnoskałą. Znajduje się tu zespół pałacowy Tarnowskich z pawilonami, stajnią i parkiem krajobrazowym z końca XVIII w. Ciekawostką jest, że siedziba nie miała głównego gmachu. Był to zespół czterech pawilonów utrzymanych w duchu klasycystycznym, z których pd. i wsch. zbliżone były do siebie półkolistymi budynkami stajen. Z pawilonów zachowały się trzy, z których jeden zaadoptowano w 1949 r. na szkołę, w 1994 r. przeprowadzono kolejny remont i odrestaurowano przylegające doń skrzydło dawnej stajni. W pawilonach zachowała się stiukowa klasycystyczna dekoracja ze scenami pasterskimi, symbolami pór roku oraz kominki. Sam pałac otoczony jest zielenią przylegającego do niego parku, niestety zaniedbanego. Znajdują się w nim przepiękne dęby oraz sosny.

Zdjęcie 5 Tarnoskała

Źródło: https://www.chmielnik.com/asp/_pdf.asp?typ=6&katalog=oblicze_chmielnika&tytul=Oblicze%20Chmielnika

Przededworze

Teren dworski znajduje się w północnej części wsi Przededworze. Przyjmuje się, że właśnie w tym miejscu zlokalizowana była średniowieczna rezydencja właścicieli dóbr chmielnickich – Odrowążów a potem Oleśnickich. Dwór ten w nomenklaturze Jana Długosza (XV w.) określony został jako curia, co oznacza, że miał cechy rezydencji pańskiej, bez określonych bliżej walorów obronnych. Dwór ten podczas ofensywy wojsk radzieckich w 1945 r. mocno ucierpiał. Został opuszczony. Po dawnym

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

zespole dworskim pozostała niewielka niedostępna dziś piwnica, a zapewne również mury fundamentowe. Przez lata powojenne widoczną pozostałością był „ogród folwarczny z alejami dojazdowymi XVIII w. i XX w.”, jak zapisano zwracając uwagę na „niezwykle stare lipy” .

Śladków Duży

Na terenie Śladkowa Dużego znajduje się murowany pałac datowany na okres od 1681 r. Jest jednopiętrowy, w części południowo – wschodniej podpiwniczony, zwrócony frontem w kierunku południowo-wschodnim, otoczony ogrodem krajobrazowym z XVIII w. Wybudowany został na planie wydłużonego prostokąta z piętrowym, półeliptycznym ryzalitem od frontu i tarasem filarowo-arkadowym od strony ogrodu. Fasada frontowa ma na parterze trzy arkady, na wysokości piętra jest podzielona pilastrami między oknami. Ponad gzymsem umieszczono dwa kartusze z herbami Sielski oraz Suchekomnaty, po bokach rzeźby alegoryczne Sławy i Męstwa oraz wazony kamienne. Ganek fasady ogrodowej z kolumnami na filarach zwieńczony kamienną balustradą. Na elewacji południowo wschodniej ślady rytego w tynku fryzu o motywie chien couran, powyżej gzyms kordonowy i profilowany wieńczący. Budynek nakryto dachem łamanym, czterospadowym, zaś ryzalit fasady frontowej dachem stożkowym.

Zdjęcie 6 Ruiny Pałacu w Śladkowie Dużym

Źródło: <https://tymrazem.pl/palac-w-sladowie-duzym-majestatyczna-budowla-wsrod-chmielnickich-pol-i-lak/>

- Obiekty sakralne – przedstawione w rozdziale 3.7

Synagoga

Prawdopodobnie wzniesiona w XVII wieku. Miejsce to stanowiło centrum dzielnicy żydowskiej. Synagoga swoje funkcje religijne utraciła w czasie II wojny światowej. W jej sąsiedztwie wzniesiono dwie szkoły kahalne, dom talmudyczny i mieszkanie rabina. Od ptn. do synagogi przylegał cmentarz grzebalny używany od 1565 r. Budynek synagogi uległ przeróbkom i zmianom, np. po przeróbkach Niemców w 1944 r. Bożnicę zbudowano na planie prostokąta, z jednoprzestrzenną salą modlitw, dwudzielnym przedsionkiem na parterze i emporą dla kobiet nad nim. Sala dla mężczyzn została w 1942 r. przedzielona prowizorycznym sufitem. Do dziś zachowane sklepienie krzyżowe pochodzi

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

z XIX-wiecznej przeróbki po pożarze z 1849 r. jego dekorację stanowią sztukaterie. Dekoracja ścian utrzymana była w stylu rokoka. Z czasu odbudowy po pożarze pochodzi także obecna forma czterospadowego dachu oraz gzyms koronny obiegający budowlę. W styczniu 2014 roku, po przeprowadzonej restauracji obiektu, synagoga przekształcona została w Ośrodek Edukacyjno - Muzealny „Świętokrzyski Sztetl” im. Majera Małego w Chmielniku. Jest to muzeum, w którym znajduje się teatr, sala modlitw, szklana bima w dawnej sali modlitw oraz sala konferencyjna.

Zdjęcie 7 Synagoga w Chmielniku

Źródło: <https://fotowojaze.pl/chmielnik-swietokrzyska-wielokulturowosc/>

Wille

W budynku przy ul. Polnej 9, znajduje się wybudowana w 1929 r. willa, która w okresie II-ej wojny światowej była siedzibą władz niemieckich. Willa ta wykonana jest w stylu dworkowym. W Chmielniku mamy również okazję zobaczyć zespół willi z 1900 r., złożony z willi o charakterze klasycyzującym, dwóch oficyn i ogrodu. Będący przykładem przeniesienia na grunt miejski typowego rozłożenia rezydencji ziemiańskiej, jedynym na terenie Chmielnika.

Młyny wodne

Ważnymi obiektami tak ze względu na dzieje techniki, jak i formy architektoniczno - budowlane są młyny wodne. Jednocześnie układy wodne stanowią o wartościach krajobrazowych, jak i o dziejach techniki. Niestety został rozebrany młyn w Śladkowie Małym. Mimo, że obiekt ten powinien być zachowany w formie trwałej jako świadectwo dziedzictwa przemysłowego tak gminy, jak i kraju, doszło do jego rozebrania. Należy zapobiegać takim sytuacjom w przyszłości. Na terenie gminy Chmielnik zachował się młyn wodny w Łągiewnikach, murowany, pochodzący z 2 poł. XIX w. Śladków Mały pospolicie nazywany był Piłą, a nazwa wzięła się od młyna wodnego, w którym wykorzystywano energię wodną do rżnięcia drzewa na deski i bale. W młynie tym było również urządzenie do folowania sukna. Przed wojną w Śladkowie Małym było 7 młynów, w tym 3 żydowskie, po których obecnie pozostały tylko ślady.

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Bardzo cenne są krzyże przydrożne i kapliczki słupowe, tak znajdujące się pośród pól, jak i przy drogach. I tak we wsi Borzykowa znajdują się liczne krzyże i pięć kapliczek usytuowane wzdłuż przecinających się dróg, będące obecnie świadectwem ważnej roli, jaką odgrywała wieś Borzykowa w przeszłości. Przy drodze Chomentówek - Sędziejowice zachowała się mocno nadwyrężona przez czas figura św. Tekli z 1823 r. Święta stoi na kuli ziemskiej, u jej prawej nogi odpoczywa lew, przy lewej nodze leżą prawdopodobnie kajdany. Prawa ręka figurki została odtrącona.

Krzyż przydrożny z napisem „Od powietrza, głodu, ognia i wojny wybaw nas panie. Ciecierze 1923”, spotykamy we wsi Ciecierze. Krzyż ten jest w dobrym stanie. Kolejną kapliczkę spotykamy we wsi Holendry, następnie we wsi Kotlice, Lipy.

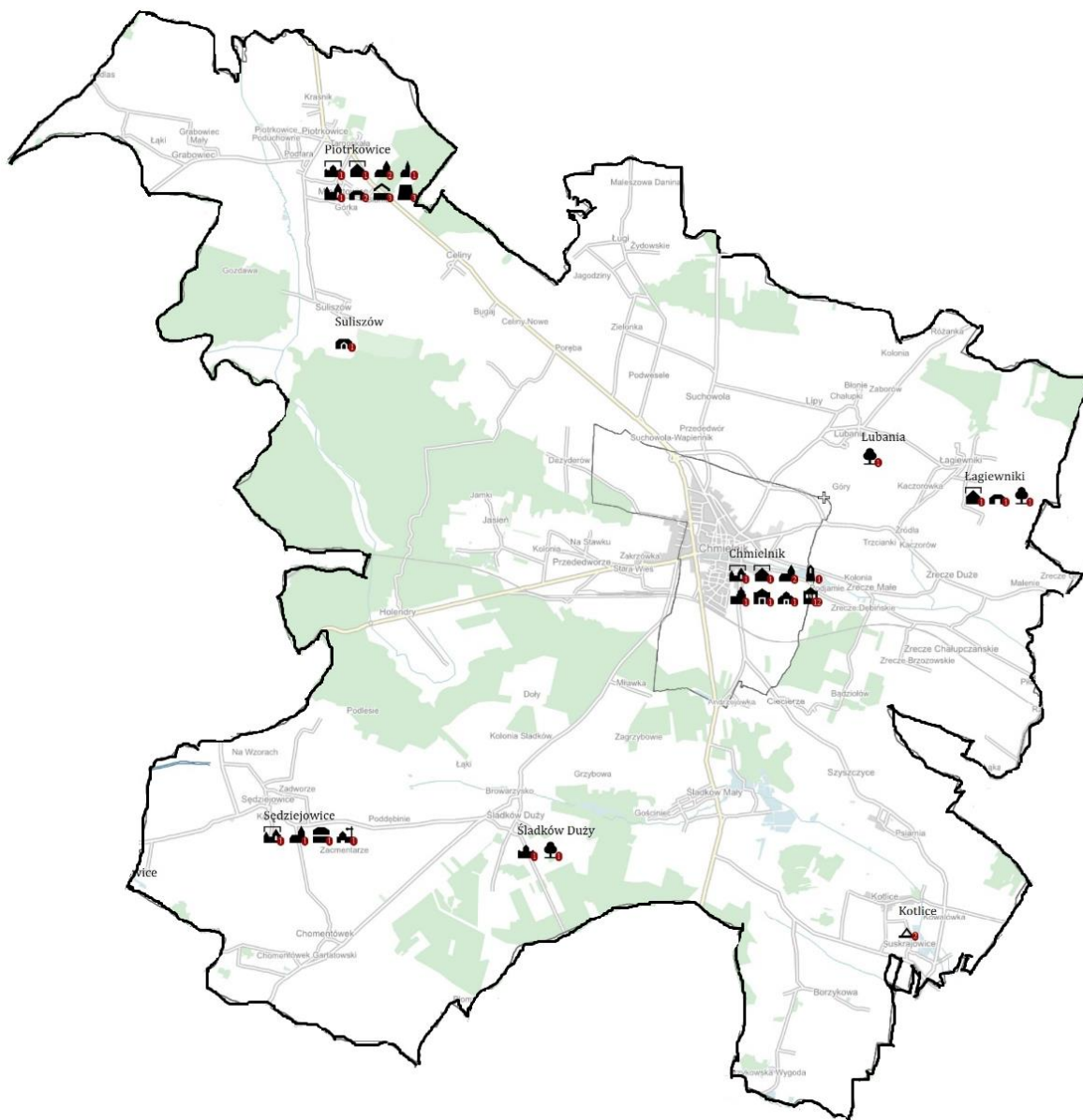
Na drodze z Suliszowa do Piotrkowic (od dawnego dworu do klasztoru) droga wysadzana jest blisko trzystuletnimi lipami. Pomiędzy drzewami znajduje się zachowana w dość dobrym stanie figura św. Jana.

Zrecze Duże

Fabryka odlewów żeliwnych - powstała około 1868 r. na terenie wsi, zbudowana na rzece Wschodniej, na której powstał też staw, który dzięki spiętrzeniu wody, dawał energię do poruszania miechów. Nie wiemy, skąd brano surowiec do wytopu. W drugiej połowie XIX w. budynek przebudowany został na młyn wodny, przy którym powstał murowany dom młynarza z zabudową gospodarczą. Obecnie zachowany budynek dawnej odlewnia, murowany z cegły, oraz ruina murowanego domu młynarza.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
 Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Mapa 1 Mapa zabytków na terenie gminy Chmielnik

Źródło: <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

Legenda

	Lista Światowego Dziedzictwa UNESCO		
	Zabytek nieruchomy		Pałac
	Układ przestrzenny		Dwór
	Zespół sakralny		Fortyfikacje
	Zespół pałacowy		Mury obronne
	Zespół gospodarczy		Budynek bramny
	Zespół		Budynek użyteczności publicznej
	Kościół rzymskokatolicki		Budynek mieszkalny
	Dzwonnica		Budynek gospodarczy
	Kaplica		Budynek przemysłowy
	Klasztor		Budowla
	Zamek		Kapliczka, figura
			Mała architektura
			Cmentarz
			Cmentarz rzymskokatolicki
			Cmentarz żydowski
			Zielień komponowana
			Otoczenie zabytku
			Zabytek archeologiczny
			Grodzisko
			Osada
			Kurhan/Cmentarzysko kurhanowe
			Kopalnia
			pozostałe zabytki archeologiczne

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Dziedzictwo kulturowe i zabytki odgrywają współcześnie ogromną rolę w budowaniu pozycji konkurencyjnej regionów. Jest to szczególnie widoczne w rzeczywistości gospodarczej, w której na znaczeniu zyskują niematerialne czynniki rozwoju. To właśnie dziedzictwo kulturowe i zabytki, skupiając w sobie różnego typu wartości gromadzone na przestrzeni wieków, przesądzają o charakterze ducha miejsca (łac. genius loci) i budują jego niezwykłą atmosferę, przez co istotnie wpływają na jakość życia mieszkańców i atrakcyjność inwestycyjną Gminy Chmielnik. Warto podkreślić, że nowoczesne podejście do zarządzania dziedzictwem kulturowym i zabytkami zakłada nie tylko ich skuteczną ochronę, ale postuluje także ich zrównoważone wykorzystywanie i traktowanie w kategorii nieodnawialnego zasobu rozwojowego.

Tabela 1 Rejestr zabytków nieruchomych na terenie gminy Chmielnik

Rejestr	Numer	Podnr.	Przedmiot ochrony	Zakres ochrony	Miejscowość
A	273	1	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO	1) kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP;	Chmielnik
A	273	2	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO	2) dzwonnica;	Chmielnik
A	273	3	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO	3) teren otaczający kościół w granicach ogrodzenia;	Chmielnik
A	239		KOŚCIÓŁ FILIALNY	kościół filialny p.w. Św. Trójcy	Chmielnik
A	275		SYNAGOGA	synagoga przy ul. Wspólnej 14;	Chmielnik
A	276		KAMIENICA	kamienica przy ul. Jana Pawła II nr 4 (dawniej przy ul. Świerczewskiego)	Chmielnik
A	277		BUDYNEK MIESZKALNY	budynek mieszkalny przy ul. Konopnickiej 5;	Chmielnik
A	278		KAMIENICA	kamienica przy Placu Kościuszki 8	Chmielnik
A	279		WILLA	willa przy ul. Polnej 9;	Chmielnik
A	280		KAMIENICA	kamienica przy ul. Rynek 1;	Chmielnik
A	281		KAMIENICA	kamienica przy ul. Rynek 3;	Chmielnik
A	282		KAMIENICA	kamienica przy ul. Rynek 4;	Chmielnik
A	283		KAMIENICA	kamienica przy ul. Rynek 9;	Chmielnik
A	284		KAMIENICA	kamienica przy ul. Rynek 11 i 12 i ul. Wolności 2 (dawniej Rynek 12);	Chmielnik
A	285		KAMIENICA	kamienica przy ul. Rynek 13a i 13b (dawniej Rynek 14);	Chmielnik
A	286		KAMIENICA	kamienica przy ul. Rynek 14 i 15 (dawniej Rynek 15);	Chmielnik
A	287		KAMIENICA	kamienica przy ul. Rynek 16;	Chmielnik
A	288		DAWNY ZAJAZD	dawny zajazd (obecnie budynek usługowo-mieszkalny) przy ul. Rynek 26;	Chmielnik
A	289		KAMIENICA	kamienica przy ul. Sienkiewicza 3;	Chmielnik
A	290		BUDYNEK MIESZKALNO-GOSPODARCZY	budynek mieszkalno-gospodarczy przy ul. Bednarskiej 12;	Chmielnik
A	291		ZESPÓŁ WILLI	zespół willi (willa, oficyna północna, oficyna południowa i ogród) przy ul.	Chmielnik

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

				Bednarskiej 43;	
A	292		BUDYNEK MIESZKALNY	budynek mieszkalny przy ul. Szydłowskiej 10;	Chmielnik
A	293		DAWNY HOTEL	dawny hotel (obecnie budynek mieszkalny) przy ul. Szydłowskiej 27/29;	Chmielnik
A	294		KAMIENICA	kamienica przy ul. Wolności 8;	Chmielnik
A	295		PARK	teren parku;	Lubania
A	296	1	POZOSTAŁOŚCI ZESPOŁU DWORSKIEGO	1) spichlerz dworski;	Łagiewnik
A	296	2	POZOSTAŁOŚCI ZESPOŁU DWORSKIEGO	2) park;	Łagiewnik
A	297	1	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO	1) kościół parafialny (obecnie filialny) p.w. Św. Stanisława bpa;	Piotrkowice
A	297	2	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO	2) otoczenie kościoła na cmentarzu parafialnym w granicach biegnących od północy i wschodu w odległości 5 m od murów kościoła (do podstawy skarpy), od południa i zachodu w odległości 4 m od murów kościoła - zgodnie z załącznikiem graficznym.	Piotrkowice
A	298	1	ZESPÓŁ KLASZTORU OO BERNARDYNÓW	1) kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP (obecnie Pańskiego);	Piotrkowice
A	298	2	ZESPÓŁ KLASZTORU OO BERNARDYNÓW	2) kaplica loretańska;	Piotrkowice
A	298	3	ZESPÓŁ KLASZTORU OO BERNARDYNÓW	3) dawny klasztor OO Bernardynów (obecnie Karmelitów Bosych);	Piotrkowice
A	298	4	ZESPÓŁ KLASZTORU OO BERNARDYNÓW	4) dwie bramy wjazdowe;	Piotrkowice
A	299	1	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO	1) kościół parafialny p.w. Św. Jakuba Starszego	Sędziejowice
A	299	2	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO	2) plebania;	Sędziejowice
A	300		BUDYNEK STACYJNY JĘDRZEJOWSKIEJ KOLEI DOJAZDOWEJ (obecnie Świętokrzyskiej Kolejki Dojazdowej)	budynek stacyjny JKD;	Sędziejowice
A	301		POZOSTAŁOŚCI DAWNEGO DWORU	pozostałości dawnego dworu (obecnie budynek mieszkalny);	Suliszów
A	302		PAŁAC WRAZ Z PARKIEM	pałac wraz z parkiem w granicach ogrodzenia;	Śladków Duży
A	303	1	ZESPÓŁ PAŁACOWY	1) pawilon północny;	Piotrkowice
A	303	2	ZESPÓŁ PAŁACOWY	2) pawilon wschodni;	Piotrkowice
A	303	3	ZESPÓŁ PAŁACOWY	3) pawilon południowy;	Piotrkowice

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

A	303	4	ZESPÓŁ PAŁACOWY	4) stajnie;	Piotrkowice
A	303	5	ZESPÓŁ PAŁACOWY	5) studnia na dziecińcu;	Piotrkowice
A	303	6	ZESPÓŁ PAŁACOWY	6) park w granicach murowanego ogrodzenia;	Piotrkowice

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomości woj. świętokrzyskiego (stan na 31.12.2022 r.)

Integralną częścią wykazu zabytków nieruchomości są nieruchomości zabytki archeologiczne, zwane także stanowiskiem archeologicznym. Stanowisko archeologiczne to zwarty przestrzennie obszar, w obrębie którego występują źródła archeologiczne, czyli: zabytki nieruchome i ruchome oraz inne ślady wykorzystania terenu przez człowieka, wraz z otaczającym je kontekstem, tj. nawarstwieniami kulturowymi, czyli warstwami ziemi, które powstały na stanowisku (np. osadzie pradziejowej) w trakcie jego funkcjonowania w przeszłości.

Tabela 2 Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w rejestrze zabytków na terenie Miasta i Gminy Chmielnik.

I.p	Nr rejestru	MIEJSCOWOŚĆ	OKREŚLENIE OBIEKTU
1	Nr 591 z 07.03.1972 r.	Chmielnik	Osada młodszej epoki kamienia
2	Nr 583 z 07.03.1972 r.	Kotlice	Osada z okresu wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza
3	Nr 582 z 07.03.1972 r.	Kotlice	Cmentarzysko lub osada z okresu wpływów rzymskich

Źródło: Rejestr zabytków archeologicznych (dane na dzień 8 marca 2023)

1.3 Obszary chronione na terenie miasta i gminy Chmielnik

W obowiązującym w Polsce prawie ochrona przyrody regulowana jest przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W jej rozumieniu ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody tj.:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów;
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia;
- siedlisk przyrodniczych;
- siedlisk roślin, zwierząt i grzybów zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych;
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt;
- krajobrazu;
- zieleni w miastach i na wsiach;
- zadrzewień.

Ww. ustawa wprowadza następujące formy ochrony przyrody:

- parki narodowe;
- rezerваты przyrody;
- parki krajobrazowe;
- obszary chronionego krajobrazu;
- obszary NATURA 2000;
- pomniki przyrody;
- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Ze względu na walory przyrodniczo-krajobrazowe duża część terenów Gminy Chmielnik objęta jest różnymi formami ochrony przyrody. W Gminie wyróżniamy:

Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000:

- Obszar Natura 2000 Ostoja Stawiany - PLH260033,
- Obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka - PLH260034,

Obszary Chronionego Krajobrazu:

- Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu.

Park Krajobrazowy:

- Szaniecki Park Krajobrazowy,

Użytki ekologiczne:

- łąka w Jasieniu,
- Oczko wodne,

Pomniki przyrody:

Tabela 3 Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Chmielnik

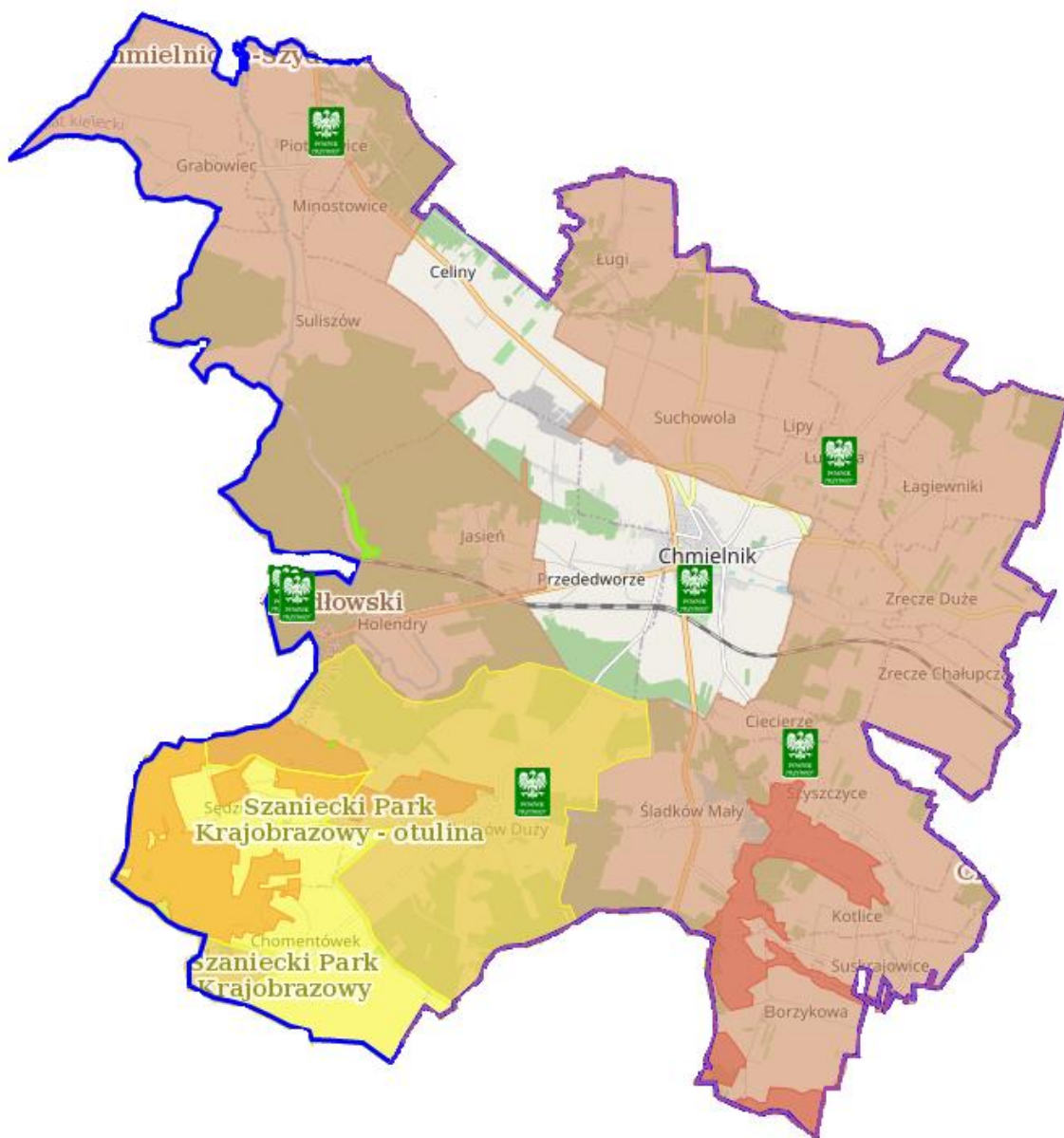
I.p	Nazwa pomnika Przyrody	Data Utworzenia	Opis
1	Trzy dęby szypułkowe w Jasieniu	1999-09-20	Wiek około 230 lat o średnicach pni na wysokości 1,30 m od ziemi: 0,98 m, 0,94 m i 1,05 m
2	Aleja lipowa Lipa szerokolistna - Tilia platyphyllos w Piotrkowicach	1952-12-02	Grupa 12 drzew lip o obwodach pni od 100 do 580 cm wysokości ok 22 m i wieku około 350 lat
3	Jaskinia w Śładkowie Dużym	1996-01-14	Jaskinia o długości ok.. 8,5 m wyźłobiona w wapieniach mioceńskich.
4	Dąb szypułkowy w Szyścyczach	1996-12-31	Drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 185cm; obwód: 581cm; wysokość: 17m)
5	Jaskinia Lubańska w Lubani	1998-11-16	Kopalna jaskinia krasowa zw. Jaskinią Lubańską i obszar o promieniu 5 m od wejścia do jaskini. Jaskinia stanowi kopalną formę krasu podziemnego powstałą w górnym miocenie w strefie brzegowej morza, które w tym okresie wypełniało zapadlisko przedkarpaccie
6	Wierzba biała - Salix	2019-10-07	Drzewo gatunku Wierzba biała (Salix alba L.)

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

	alba w Chmielniku	o obwodzie pnia, mierzonym na wysokości 130 cm, wynoszącym 480 cm, wysokość drzewa około 20 m. rozpiętość korony około 70 m ² , przekrój: odwrotnie jajowaty. Drzewo to rośnie w obrębie Parku Miejskiego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Chmielniku na działce ewidencyjnej nr 1374, obręb geodezyjny Chmielnik.
--	-------------------	---

Źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska- Centralny Rejestr Form ochrony Przyrody

Mapa 2 Obszary chronione na terenie gminy Chmielnik

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Legenda:

- Rezerваты
- Parki Krajobrazowe
- Parki Narodowe
- Obszar Chronionego Krajobrazu
- Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe
- Natura 2000 – obszary ptasie
- Natura 2000 -obszary siedliskowe

Charakterystyka obszarów chronionych i pomników przyrody:

Obszar Natura 2000 Ostoja Stawiany - PLH260033 - Położona jest w obrębie mezoregionu Pogórze Szydłowskie oraz w zachodniej części Niecki Połanieckiej tzw. Płaskowyżu Stanieckim. Rzeźba terenu jest tu słabo rozwinięta, północna część jest poprzecinana garbami i dolinkami. Charakterystycznym elementem tego terenu są formy krasu, które rozwinęły się w utworach miocenijskich głównie w gipsach, ale też i w wapieniach. Przez obszar przepływają liczne rzeczki i strumienie o niewielkich przepływach i długości. Ostoja Stawiany zabezpiecza występowanie muraw kserotermicznych i stanowi połączenie pomiędzy tymi siedliskami na Poniżiu i w Obszarze Chęcińskim. Występuje tu 9 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG; jest też liczna populacja staroduba łąkowego. Ponadto występuje wiele roślin należących do zagrożonych i rzadkich na terenie kraju. Niewielki, obfitujący w torfianki, leje krasowe i zalane kamieniołomy obszar jest najważniejszą w regionie ostoją dla ochrony trzaski grzebieniastej, ponieważ obejmuje bardzo silną populację tego gatunku. Łąki na terenie ostoi zasiedla modraszek telejus i poczwarówka zwężona oraz trzy inne chronione gatunki mięczaków.

Obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka - PLH260034 - Zajmuje powierzchnię 8 072,86 ha. Obszar znajduje się w środkowej części Garbu Pińczowskiego oraz południowo - zachodnim fragmencie Niecki Połanieckiej (Płaskowyżu Stanieckim i Kotlinie Borzykowskiej). Składa się z kilkunastu enklaw z malowniczymi wapiennymi i gipsowymi wzgórzami porośniętymi roślinnością kserotermiczną. Teren poprzecinany jest licznymi ciekami wodnymi, miejscami tworzącymi zabagnione dolinki, w których wykształciły się torfowiska. W północnej części obszaru znajdują się liczne odsłonięcia gipsów, zwłaszcza wielokrystalicznych. Na tym obszarze występują cenne siedliska muraw kserotermicznych i torfowisk węglanowych, łąk solniskowych oraz ciepłych grądów. To teren występowania aż czterech gatunków roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (starodub łąkowy, jęczyczka syberyjska, obuwik pospolity, lipiennik Loeseli). Według zestawienia różnorodności i jakości siedlisk i gatunków unikatowych w skali kraju i Europy szacuje się około 1100 gat. roślin naczyniowych, w tym ok.70 gatunków chronionych i 200 gatunków zagrożonych w skali regionu i kraju. Ostoja stanowi niepowtarzalne układy krajobrazowe (w tym krasowe) oraz zabezpiecza najcenniejsze półnaturalne siedliska związane z występowaniem wapienia i gipsu.

Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu - Zajmuje powierzchnię 60 733 ha. Położony w półd. części województwa świętokrzyskiego. Jest obszarem o krajobrazie rolniczo-leśnym. W jego szacie roślinnej największy walor przyrodniczy mają lasy o charakterze naturalnym, których większe kompleksy zachowały się między Włoszczowicami a Piotrkowicami. Pod względem siedliskowym przeważają bory sosnowe i bory mieszane, sporadycznie występują fragmenty borów trzcinowych, olsów i łągów. Na rędzinach jurajskich wykształciła się bogata postać subkontynentalnego boru mieszanego, przechodząca miejscami w grąd wysoki i świetlistą dąbrowę, z wieloma gatunkami kserotermicznymi. W runie tych zbiorowisk spotyka się interesujące, rzadkie i chronione gatunki roślin. Ważnym elementem szaty roślinnej są zbiorowiska nieleśne, głównie torfowiska (wysokie, przejściowe i niskie), z udziałem wielu rzadkich roślin. Zbiorowiska leśne i torfowiskowe pełnią ważną

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

rolę wodochronną, zwłaszcza w obszarze źródłowym rzeki Wschodniej oraz w okolicach Chańczy, Włoszczowic i Holendrów. Liczne stawy i zbiornik wodny Chańcza tworzą biotopy dla wielu gatunków ptaków wodno-bagiennych.

Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu - Założony na terenie otuliny Szanieckiego Parku Krajobrazowego, zajmuje obszar 13 757 ha, obejmujący części obszarów gmin: Busko-Zdrój, Chmielnik, Kije, Solec-Zdrój, Stopnica. Obszar chronionego krajobrazu stanowi liczne enklawy bardzo wartościowego krajobrazu przyrodniczego z wieloma zbiorowiskami roślinności kserotermicznej, torfowiskowej i słonolubnej, rozsianych w harmonijnym krajobrazie łąk i pól. Pełen jest zabytków kultury materialnej z interesującą formą budownictwa wykonaną przy użyciu miejscowego kamienia.

Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu – Zajmuje powierzchnię 26 312 ha. Położony jest na terenie otuliny Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego, w pld. części województwa świętokrzyskiego. Tereny te obejmuje się ochroną ze względu na bogactwo ekosystemów, zróżnicowany krajobraz i rzeźbę terenu oraz funkcję korytarzy ekologicznych – tereny występowania rzadkich gipsowych formacji geologicznych z licznymi formami krasowymi, a także ciepłolubnych zbiorowisk roślinności kserotermicznej, torfowiskowej i bagiennej.

Szaniecki Park Krajobrazowy - Zajmuje powierzchnię 10 915 ha. Położony jest w południowej części województwa świętokrzyskiego w obrębie Niecki Nidziańskiej. Obejmuje środkową część Garbu Pińczowskiego, a także południowo - zachodni fragment Niecki Połanieckiej (Płaskowyż Szaniecki). Park ten chroni obszary wartościowego krajobrazu z malowniczymi wapiennymi i gipsowymi wzgórzami oraz ciepłolubnymi zbiorowiskami roślinności kserotermicznej, torfowiskowej i słonolubnej rozsianych w rozległej, harmonijnej przestrzeni łąk i pól. Na terenie Szanieckiego Parku Krajobrazowego można spotkać m. in. takie gatunki roślin chronionych całkowicie jak: dziewięciśń bezłodygowy, goryczka wąskolistna, goryczka czy lilia złotogłów. Wśród roślin chronionych częściowo występują tu kocanki piaskowe, konwalia majowa, kruszyna pospolita, pierwiosnka wyniosła i wilżyna ciernista. W parku znajdują się liczne zabytki kultury materialnej z interesującymi elementami wiejskiego budownictwa regionalnego, które można zobaczyć między innymi w Szańcu, Młynach i Widuchowej.

Łąka w Jasieniu – Zajmuje powierzchnie 12,75 ha. Teren łąki porastają głównie turzyce i sit. Jest to miejsce żerowania zwierzyny płowej występującej w sąsiednim kompleksie leśnym. W odległości ok. 1 km znajduje się stanowisko lęgowe bociana czarnego. Celem ochrony jest ochrona siedliska przed zmianą użytkowania oraz ochrona zwierzyny dziko żyjącej na tym obszarze.

Oczko wodne – Zajmuje powierzchnię 0,46 ha. Obiekt znajduje się w obrębie drzewostanu mieszanego na zachód od linii kolejki wąskotorowej w sąsiedztwie przysiółka Podlesie. Oczko wodne to niewielki staw obrośnięty wzdłuż brzegów zaroślami wierzby, kruszyny i olszy. Ochrona obiektu polega na niedopuszczeniu do jakiegokolwiek osuszenia.

Tabela 4 Formy ochrony przyrody na terenie miasta i gminy Chmielnik

Lp.	Kod	Forma ochrony	Nazwa, Gatunek, Opis	Tekstowy opis granic	Data utworzenia
1.	PL.ZIPOP.1393.PK.110	park krajobrazowy	Szaniecki Park Krajobrazowy; Powierzchnia 11 289,6000 ha	Stopnica (miejsko-wiejska), Chmielnik (miejsko-wiejska), Kije (wiejska), Pińczów (miejsko-wiejska), Solec-Zdrój (wiejska), Busko-Zdrój (miejsko-wiejska)	19.12.1986 r.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

2.	PL.ZIPOP. 1393.OCH K.350	obszar chronionego krajobrazu	Chmielnicko-Szydłowski; Powierzchnia 60 733,0000 ha	Pierzchnica (miejsko-wiejska), Stopnica (miejsko-wiejska), Chmielnik (miejsko-wiejska), Gnojno (wiejska), Kije (wiejska), Morawica (miejsko-wiejska),	21.11.1995 r.
3.	PL.ZIPOP. 1393.OCH K.358	obszar chronionego krajobrazu	Nadnidziański; Powierzchnia 26 312,0000 ha	Imielno (wiejska), Złota (wiejska), Wiślica (miejsko-wiejska), Opatowiec (miejsko-wiejska), Chmielnik (miejsko-wiejska), Nowy Korczyn (miejsko-wiejska), Kije (wiejska), Pińczów (miejsko- wiejska), Michałów (wiejska), Busko-Zdrój (miejsko-wiejska)	03.11.2001 r.
4.	PL.ZIPOP. 1393.OCH K.245	obszar chronionego krajobrazu	Szaniecki; Powierzchnia 13 757,0000 ha	Stopnica (miejsko-wiejska), Chmielnik (miejsko-wiejska), Kije (wiejska), Solec-Zdrój (wiejska), Busko-Zdrój (miejsko-wiejska)	03.11.2001
5.	PL.ZIPOP. 1393.N2K .PLH2600 33.H	obszar natura 2000	Ostoja Stawiany; Powierzchnia 1 194,4900 ha	Chmielnik (miejsko-wiejska), Kije (wiejska), Pińczów (miejsko- wiejska)	01.03.2011 r.
6.	PL.ZIPOP. 1393.N2K .PLH2600 34.H	obszar natura 2000	Ostoja Szaniecko-Solecka; Powierzchnia 8 072,8600 ha	Pacanów (miejsko-wiejska), Wiślica (miejsko-wiejska), Stopnica (miejsko-wiejska), Chmielnik (miejsko-wiejska), Nowy Korczyn (miejsko-wiejska), Gnojno (wiejska), Solec-Zdrój (wiejska), Busko-Zdrój (miejsko-wiejska)	01.03.2011 r.
7.	PL.ZIPOP. 1393.UE. 2604043. 17	użytek ekologiczny	Łąka w Jasieniu o powierzchni 12,7500 ha	Chmielnik (miejsko-wiejska)	14.01.1996 r.
8.	PL.ZIPOP. 1393.UE. 2604043. 42	użytek ekologiczny	Śródleśne oczko wodne - Oczko wodne otoczone torfowiskiem przejściowym w Sędziejowicach: śródpolne i śródleśne oczka wodne; Powierzchnia 0,4600 ha	Chmielnik (miejsko-wiejska)	06.07.1999 r.

Źródło Opracowanie własne na podstawie: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Przez obszar Gminy Chmielnik przechodzi korytarz ekologiczny Dolina Nidy. Głównym założeniem korytarzy ekologicznych jest zapewnienie spójności ekologicznej sieci Natura 2000 oraz innych obszarów prawnie chronionych. Rangę lokalnych ciągów ekologicznych w gminie posiadają doliny rzek i cieków, zagospodarowane jako użytki zielone oraz pasma zadrzewień i zakrzewień.

Gmina Chmielnik jest objęta zakazem pozyskania ślimaka winniczka *Helix pomatia* w latach 2022-2031. Ślimak winniczek *Helix pomatia* jest gatunkiem wymienionym w załączniku nr 2 Gatunki zwierząt objęte ochroną częściową oraz w załączniku nr 3 Gatunki zwierząt objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

1.4 Ochrona powietrza

Ochrona powietrza to jedno z bardziej istotnych zagadnień ochrony środowiska przez człowieka w szczególności przed zanieczyszczeniem z uwagi na to, że proces odnowy atmosfery jest długotrwały. Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń atmosfery stanowią duże niebezpieczeństwo, ponieważ z powodu ruchów mas powietrznych mogą być przenoszone na znaczne odległości. Substancje te mogą występować w postaci stałej, ciekłej lub gazowej i mogą wpływać na zdrowie ludzi, klimat, przyrodę ożywioną, glebę, wodę lub powodować inne szkody w środowisku. Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych, lub co najmniej na tych samych poziomach oraz
- zmniejszanie poziomów substancji szkodliwych w powietrzu do norm co najmniej dopuszczalnych.

Na stan jakości powietrza w gminie Chmielnik wpływ ma:

- emisja ze źródeł stacjonarnych (zakłady produkcyjno-usługowe i sfera komunalno-bytowa),
- transport samochodowy, tzw. emisja komunikacyjna (liniowa),
- wielkość emisji napływowej (zanieczyszczenia podlegające procesowi rozprzestrzeniania się wraz z masami powietrza w szczególności z sąsiednich gmin).

Na obszarze gminy brak jest zbiorowego zaopatrzenia w ciepło. Potrzeby cieplne mieszkańców pokrywane są z szeregu indywidualnych źródeł ciepła. Najczęściej wykorzystywanym paliwem są paliwa stałe: węgiel, koks, miał węglowy i biomasa.

Stan czystości powietrza atmosferycznego na terenie miasta i gminy Chmielnik

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity: Dz. U. 2021 poz. 1973) Główny Inspektor Ochrony Środowiska¹ (w tym Regionalne Wydziały Monitoringu Środowiska GIOŚ na poziomie województw) dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. Podstawowymi krajowymi aktami prawnymi, określającymi obowiązki, zasady i kryteria w zakresie prowadzenia oceny jakości powietrza w Polsce są:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*,
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. *w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. 2021 r., poz. 845) zmienione przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2019 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu*,
- rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 11.12.2020r. *w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu* (Dz.U. z 2020 r. poz. 2270).

Na terenie województwa świętokrzyskiego dodatkowo obowiązuje uchwała nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020r. *w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliwa*. Przedmiotowa uchwała wprowadza następujący harmonogram eliminacji nie ekologicznych źródeł ciepła:

- od dnia 1 lipca 2021 r. nie wolno spalać najbardziej zanieczyszczających powietrze paliw stałych, tj.: mułów i flotokoncentratów węglowych, węgla brunatnego, węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm oraz paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%,
- od dnia 1 lipca 2023 r. nie wolo użytkować kotłów pozaklasowych tzw. kopciuchów (według

---

¹ Dalej także będzie używany skrót GIOŚ (Główny Inspektor Ochrony Środowiska)

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

normy PN-EN 303-5:2012),

- od 1 lipca 2024 r. nie wolno użytkować kotłów posiadających 3 i 4 klasę,
- od 1 lipca 2026 r. wolno użytkować kotły spełniające wymagania ekoprojektu zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe,
- od 1 lipca 2026 r. nie wolno użytkować kotłów na paliwo stałe w budynkach, jeśli istnieje możliwość przyłączenia budynku do sieci gazowej lub ciepłowniczej.

Zatem od 1 lipca 2026r. na terenie województwa świętokrzyskiego będzie można użytkować tylko odnawialne, bądź niskoemisyjne źródła ciepła takie jak: ciepło z sieci miejskiej, kotły na gaz lub olej opalowy, pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne. Jedynie w sytuacji braku możliwości podłączenia budynku do sieci miejskiej bądź sieci gazowej, dopuszczalne będzie spalanie paliw stałych w kotłach spełniających wymagania ekoprojektu².

Roczna ocena jakości powietrza dokonywana przez GIOŚ i jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z przepisów prawa³. Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym⁴ i w dyrektywach UE⁵ określono normatywne stężenia w postaci poziomów:

- dopuszczalnych,
- docelowych,
- celu długoterminowego w powietrzu ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,
- pył PM₁₀,
- pył PM_{2,5},
- ołów Pb w PM₁₀,
- arsen As w PM₁₀,
- kadm Cd w PM₁₀,
- nikiel Ni w PM₁₀,
- benzo(a)piren B(a)P w PM₁₀.

W ocenach dokonywanych pod kątem **spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin** uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,

---

² Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe

³ Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu

⁴ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu

⁵ 2008/50/WE i 2004/107/WE

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃.

Zgodnie z art. 89 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, kryteriami oceny i klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu⁶,
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji⁷,
- poziom docelowy substancji w powietrzu⁸,
- poziom celu długoterminowego (dla ozonu).

Zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywie 2008/50/WE:

- **poziom dopuszczalny** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany,
- **poziom docelowy** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie,
- **poziom celu długoterminowego** oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie 12 wcześniej wymienionych substancji uwzględnionych **w ocenie dokonywanej** pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu **ochrony zdrowia ludzi** zamieszczono w tabeli poniżej.

Dla pyłu PM_{2,5} oraz ozonu zdefiniowane są kryteria dodatkowej klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Kryteria te zestawiono w tabelach poniżej.

Tabela 5 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, PM₁₀, PM_{2,5}, Pb, As, Cd, Ni, BaP, O₃

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
dwutlenek siarki	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 24 stężenia 1-godz. S ₁ > 350 µg/m ³	więcej niż 24 stężenia 1-godz. S ₁ > 350 µg/m ³
dwutlenek siarki	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 3 stężenia 24-godz. S ₂₄ > 125 µg/m ³	więcej niż 3 stężenia 24-godz. S ₂₄ > 125 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 18 stężeń 1-godz. S ₁ > 200 µg/m ³	więcej niż 18 stężeń 1-godz. S ₁ > 200 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	rok	S _a ≤ 40 µg/m ³	S _a > 40 µg/m ³
tlenek węgla	dopuszczalny	8-godz.	S _{8max} ≤ 10 mg/m ³	S _{8max} > 10 mg/m ³
benzen	dopuszczalny	rok	S _a ≤ 5 µg/m ³	S _a > 5 µg/m ³

⁶ Z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń poziomu dopuszczalnego, określonej dla niektórych zanieczyszczeń

⁷ Dozwolone przypadki przekroczeń poziomu dopuszczalnego odnoszą się także do jego wartości powiększonej o margines tolerancji.

⁸ Z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń, określonej w odniesieniu do ozonu.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

pył zawieszony PM10	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 35 stężeń 24-godz. S24 > 50 µg/m ³	więcej niż 35 stężeń 24-godz. S24 > 50 µg/m ³
pył zawieszony PM10	dopuszczalny	rok	Sa <= 40 µg/m ³	Sa > 40 µg/m ³
pył zawieszony PM2,5	dopuszczalny – faza II*	rok	Sa <= 20 µg/m ³ (klasa A1)	Sa > 20 µg/m ³ (klasa C1)
pył zawieszony PM2,5	dopuszczalny – faza I*	rok	Sa <= 25 µg/m ³	Sa > 25 µg/m ³
ołów	dopuszczalny	rok	Sa <= 0.5 µg/m ³	Sa > 0.5 µg/m ³
arsen	docelowy	rok	Sa <= 6 ng/m ³	Sa > 6 ng/m ³
kadm	docelowy	rok	Sa <= 5 ng/m ³	Sa > 5 ng/m ³
nikiel	docelowy	rok	Sa <= 20 ng/m ³	Sa > 20 ng/m ³
benzo(a)piren	docelowy	rok	Sa <= 1 ng/m ³	Sa > 1 ng/m ³
ozon	docelowy	8-godz.	nie więcej niż 25 dni ze stężeniem S8max_d > 120 µg/m ³ (średnio dla ostatnich 3 lat)	więcej niż 25 dni ze stężeniem S8max_d > 120 µg/m ³ (średnio dla ostatnich 3 lat)

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim (raport wojewódzki za rok 2022)

Objaśnienia do tabeli:

Sa- stężenie średnie roczne

S1 – stężenie 1-godzinne,

S24 – stężenie średnie dobowe,

S8max – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego,

S8max_d – maksimum dobowe ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących obliczanych ze stężeń średnich jednogodzinnych; każdą wartość średnią ośmiogodzinną przypisuje się dobie, w której kończy się ośmiogodzinny okres uśredniania,

ołów, arsen, kadm, nikiel, benzo(α)pirn – oznaczane w pyłe zawieszonym PM10

* kryteria klasyfikacji stref dla PM2,5

- faza I – obowiązująca w Polsce do dnia 31 grudnia 2019 r

- faza II – obowiązująca w Polsce do dnia 1 stycznia 2020 r

Tabela 6 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie dwutlenku siarki SO₂, tlenków azotu NO_x i ozonu O₃

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
dwutlenek siarki	dopuszczalny	rok kalendarzowy	Sa <= 20 µg/m ³	Sa > 20 µg/m ³
dwutlenek siarki	dopuszczalny	pora zimowa (okres od 01 X do 31 III)	Sw <= 20 µg/m ³	Sw > 20 µg/m ³
tlenki azotu	dopuszczalny	rok kalendarzowy	Sa <= 30 µg/m ³	Sa > 30 µg/m ³
ozon	docelowy	okres wegetacyjny (1 V – 31 VII)	AOT405L <= 18000 µg/m ³ *h (średnia z AOT40 dla ostatnich 5 lat)	AOT405L > 18000 µg/m ³ *h (średnia z AOT40 dla ostatnich 5 lat)

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim (raport wojewódzki za rok 2022)

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Objaśnienia do tabeli:

Sa- stężenie średnie roczne

Sw- stężenie średnie w sezonie zimowym; sezon zimowy obejmuje okres od 1 października roku poprzedzającego rok oceny do 31 marca w roku oceny.

AOT405L –suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w $\mu\text{g}/\text{m}^3$ a wartością 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Wartość uśredniona dla kolejnych pięciu lat; w przypadku braku kompletnych danych pomiarowych z pięciu lat dotrzymanie dopuszczalnej częstości przekroczeń sprawdza się na podstawie danych pomiarowych z co najmniej trzech lat.

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Zgodnie z art. 87 ustawy - *Prawo ochrony środowiska* obecnie dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Nazwy i kody stref określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza⁹.

W województwie świętokrzyskim, dla celów klasyfikacji **w ocenie dokonywanej** pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu **ochrony zdrowia ludzi** wyłoniono **2 strefy: miasto Kielce i strefę świętokrzyską na terenie której leży Gmina Chmielnik.**

Tabela 7 Zestawienie stref w województwie świętokrzyskim w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Typ strefy	Powierzchnia strefy [km ²]	Liczba mieszkańców w strefy	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony zdrowia [tak/nie]	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony roślin [tak/nie]
1	PL2601	miasto Kielce	miasto	110	185 478	tak	nie
2	PL2602	strefa świętokrzyska	reszta województwa	11 599	1 002 215	tak	tak

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim (raport wojewódzki za rok 2022)

Podsumowując wyniki oceny rocznej i klasyfikacji stref dla kryterium ochrony zdrowia ludzi strefa świętokrzyska uzyskała **klasę C** z powodu przekroczeń poziomu dopuszczalnego określonego dla pyłu zawieszonego PM10 dla stężeń 24-godzinnych oraz przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. W przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 przekroczenia poziomu dopuszczalnego w klasyfikacji podstawowej (faza II) skutkowały nadaniem strefie świętokrzyskiej klasy C1. Dodatkowa klasyfikacja pod kątem zanieczyszczenia pyłem zawieszonym

⁹ Liczba stref w Polsce podlegających ocenie jakości powietrza za rok 2020 wynosiła 45, wśród których było 12 aglomeracji, 17 miast o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy (nie będących aglomeracją) oraz 16 stref – pozostałych obszarów województw. Ocena jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia ludzi za 2020 rok prowadzona była w każdej z 45 stref. W ocenach pod kątem ochrony roślin uwzględniono 16 stref – ocenie tej nie podlegają strefy - aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys. i strefy - miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

PM_{2,5} (poziom dopuszczalny określony dla fazy I) skutkowało nadaniem klasy A dla strefy miasta Kielce i klasę C dla strefy świętokrzyskiej. Przekroczenie poziomu celu długoterminowego określonego dla ozonu skutkowało nadaniem obu strefom klasy D2.

Dla pozostałych zanieczyszczeń, z uwagi na dotrzymanie poziomu dopuszczalnego lub docelowego, strefom nadano status klasy A.

Ogólne wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2022 rok ze względu na ochronę zdrowia ludzi przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 8 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM_{2,5})

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
1	miasto Kielce	PL2601	A	A	A	A	A ¹⁾	A	A	A	A	A	C	A1 ¹⁾
2	strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	A	A	A ¹⁾	C	A	A	A	A	C	C1 ¹⁾

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim (raport wojewódzki za rok 2022)

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2.

2) Dla pyłu zawieszony PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa uzyskała klasę A.

Wyniki oceny dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony roślin

Analizując wyniki oceny rocznej i klasyfikacji stref dla kryterium ochrony roślin, **strefę świętokrzyską** pod względem dotrzymania **wartości dopuszczalnych dla NO_x, SO₂ i poziomu docelowego ozonu zakwalifikowano do klasy A**. Natomiast z uwagi na **przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu**, strefę świętokrzyską **zaliczono do klasy D2**. Ogólne wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 9 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

L.p.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
1	strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim (raport wojewódzki za rok 2022)

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa świętokrzyska uzyskała klasę D2

Podsumowanie obszaru „ochrona powietrza”

Na podstawie oceny jakości powietrza oraz klasyfikacji stref województwa świętokrzyskiego za rok 2022 według kryterium ochrony zdrowia ludzi stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych/docelowych w 2 strefach województwa w zakresie następujących substancji:

- miasto Kielce (benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM₁₀),
- strefa świętokrzyska (pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM₁₀).

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

W obu strefach został również przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu. W odniesieniu do kryterium ochrony roślin ocenie podlegała strefa świętokrzyska – dla wszystkich analizowanych zanieczyszczeń strefa ta została zaliczona do klasy A.

W przypadku oceny pod kątem poziomu celu długoterminowego dla ozonu strefa świętokrzyska uzyskała klasę D2.

Listę stref, w których wystąpiły przekroczenia wraz z charakterystyką sytuacji przekroczeń przedstawiono w tabeli poniżej

Tabela 10 Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2022w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia

Kod strefy	Nazwa strefy	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km ²]	Udział w powierzchni strefy [%]	Liczba mieszkańcó w obszarze przekroczenia	Udział w liczbie mieszkańcó w strefy [%]
Pył zawieszony PM10- ochrona zdrowia							
PL2602	strefa świętokrzyska	Poziom dopuszczalny	Śr. 24 -godz.	21,3	0,2	20 120	2,0
Pył zawieszony PM2,5- ochrona zdrowia							
PL2602	strefa świętokrzyska	Poziom dopuszczalny (faza II)	Śr. roczna	47,5	0,4	58 667	5,9
B(a)P w pyłe zawieszonym PM10- ochrona zdrowia							
PL2601	miasto Kielce	Poziom docelowy	Śr. roczna	109,6	99,6	185 478	100
PL2602	strefa świętokrzyska	Poziom docelowy	Śr. roczna	2 043,4	17,6	447 806	44,7
ozon- ochrona zdrowia							
PL2601	miasto Kielce	Poziom celu długoterminowego	Śr. 8 -godz.	109,6	99,6	185 478	100
PL2602	strefa świętokrzyska	Poziom celu długoterminowego	Śr. 8 -godz.	8959,6	77,2	753 470	75,2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim (raport wojewódzki za rok 2022)

Tabela 11 Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2021 w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony roślin

Kod strefy	Nazwa strefy	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km ²]	Udział w powierzchni strefy[%]	Powierzchnia obszarów ekosystemów objętych przekroczeniem [km ²]*
Ozon – ochrona roślin						

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

PL2602	strefa świętokrzyska	Poziom celu długoterminowego	AOT40	11 535,2	99,4	10 764,1
--------	----------------------	------------------------------	-------	----------	------	----------

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim
 (raport wojewódzki za rok 2022)

Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych wprowadza **Harmonogram realizacji działań naprawczych dla stref województwa świętokrzyskiego**, który został opracowany w oparciu o dokonaną diagnozę istniejącego stanu jakości powietrza oraz analizę podstawowych przyczyn niedotrzymania standardów. Działania naprawcze jakie według dokumentu gminy powinny wprowadzić to:

- ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych,
- prowadzenie działań promocyjnych i edukacyjnych (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje) oraz informacyjnych i szkoleniowych,
- prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.

Działania podejmowane w Gminie Chmielnik na rzecz ochrony powietrza.

Ochrona powietrza to jedno z bardziej istotnych zagadnień ochrony środowiska człowieka. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem w obecnym czasie staje się koniecznością, gdyż proces odnowy atmosfery jest długotrwały. Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń atmosfery stanowią duże niebezpieczeństwo, ponieważ z powodu ruchów mas powietrznych mogą być przenoszone na znaczne odległości. Substancje te mogą występować w postaci stałej, ciekłej lub gazowej i mogą wpływać na zdrowie ludzi, klimat, przyrodę ożywioną, glebę, wodę lub powodować inne szkody w środowisku.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych, lub co najmniej na tych samych poziomach oraz zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych.

Opisując kwestię zagrożeń dla jakości powietrza na terenie gminy Chmielnik oraz pozytywne oddziaływanie planu gospodarki niskoemisyjnej jako narzędzia przeciwdziałania tym zagrożeniom, nie można pominąć dotychczasowych działań podejmowanych na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym na rzecz ograniczenia gazów cieplarnianych. W gminie te działania, jak do tej pory sprowadziły się do termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, zainstalowania pomp ciepła (280 kW) oraz ogniw fotowoltaicznych (0,097 MWe).

Gmina posiada „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Chmielnik na lata 2015-2020” przyjęty uchwałą nr XXIV/214/2016 Rady Miejskiej w Chmielniku z 15.09.2016 roku. Termin obowiązywania dokumentu przedłużono do 2022 roku aneksem nr 5.

Od 2018 roku gmina realizuje program „Czyste powietrze”. Od 2020r. gmina realizuje założenia *Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych*¹⁰. Wydział Budownictwa i Ochrony Środowiska – UMiG w Chmielniku prowadzi nabór wniosków odnośnie programu „Czyste Powietrze”.

W 2020 r. Gmina zawarła porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach o współpracy przy realizacji Programu Priorytetowego Czyste

¹⁰ Zgodnie z uchwałą Nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020r.

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Powietrze, który ma stanowić kompleksowy program, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych¹¹. Konsekwencją podpisanej umowy było uruchomienie gminnego punktu konsultacyjno-informacyjnego programu „Czyste Powietrze”.

W 2022r. Gmina Chmielnik otrzymała wyróżnienie i nagrodę w kwocie 25.600,00 zł dla jednej z najefektywniejszych Gmin, które najsukuteczniej współpracują z Wojewódzkimi Funduszami i wspierają mieszkańców swoich gmin w wymianie źródeł ciepła i termomodernizacji budynków mieszkalnych w ramach programu „Czyste Powietrze”.

Gmina Chmielnik zainteresowana jest realizacją projektów parasolowych dla mieszkańców polegających na możliwości dofinansowania:

- dostawy i montażu instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła, instalacji solarnych na/w budynkach prywatnych (instalacje prosumenckie),
- likwidacji tzw. „kopciuchów” – kotłów c.o. starej generacji na ich wymiany na ekologiczne w ramach głębokiej termomodernizacji jednorodzinnych budynków mieszkalnych nieefektywnych energetycznie¹².

oraz projektami z zakresu termomodernizacji budynków użyteczności publicznej wraz z montażem odnawialnych źródeł energii oraz modernizacją oświetlenia ulicznego na energooszczędne.

Zadania inwestycyjne zrealizowane

- prace termomodernizacyjne na budynkach użyteczności publicznej,
- montaż instalacji fotowoltaicznej na obiektach: ujęcia wody w Suchowoli
- wymiana oświetlenia ulicznego,
- montaż paneli fotowoltaicznych w gospodarstwach domowych
- montaż kotłów na palet i gazowych w gospodarstwach domowych,

Gmina Chmielnik pozyskuje środki finansowe na zakup sadzonek krzewów i drzew miododajnych. Drzewa i krzewy nieodpłatnie przekazane zostały pszczelarzom z terenu gminy Chmielnik i zostały nasadzone w pobliżu pasiek pszczelich. Działania związane z nasadzeniami drzew i krzewów miododajnych mają na celu powstrzymanie i odwrócenie procesu spadku liczebności owadów zapylających - szczególnie pszczół.

Inne potrzeby zgłoszone na etapie Diagnozy:

1. Budowa farmy fotowoltaicznej pokrywającej zużycie energii oświetlenia ulicznego oraz budynków użyteczności publicznej oraz magazynów energii dla potrzeb JST.
2. Rozbudowa oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych oraz na odcinkach, gdzie linia oświetleniowa nie istnieje, a powstają nowe zabudowania.
3. Modernizacja i budowa energooszczędnego-ekologicznego oświetlenia ulicznego na terenie gminy.

¹¹ Program oferuje dofinansowanie wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy.

¹² Wyzwaniem dla całego regionu będzie wdrożenie uchwały nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliwa, która zakłada, że **od 01.07.2026r. na terenie województwa świętokrzyskiego będzie można użytkować tylko odnawialne, bądź niskoemisyjne źródła ciepła takie jak: ciepło z sieci miejskiej, kotły na gaz lub olej opalowy, pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne**

1.5 Zasoby naturalne

Ukształtowanie terenu

Gmina Chmielnik leży na pograniczu dwóch makroregionów Pogórza Szydłowskiego i Niecki Nidziańskiej.

Budowa geologiczna

Chmielnik leży na pograniczu dwóch makroregionów Pogórza Szydłowskiego i Niecki Nidziańskiej. W skład Makroregionu Niecka Nidziańska wchodzi wiele mezoregionów m.in. zajmująca południową część gminy Chmielnik - Niecka Połaniecka. Północna część gminy leży natomiast w obrębie południowej krawędzi Podgórze Szydłowskiego wchodzącego w skład makroregionu Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej. Budowa i ukształtowanie Niecki Nidziańskiej przypomina misę o płaskim dnie, której brzegi uniesione są ku górze. Ma ona charakter niskiej, zabagnionej doliny z licznymi terasami. Szerokość jej waha się w granicach 1 - 10 km. Trzon Niecki Nidziańskiej zbudowany jest głównie z utworów górnej kredy i częściowo jury (Garb Pińczowski). Nakładają się na nie utwory trzeciorzędowe (miocenne wapienie i gipsy). Osady piasków, wapieni, ilów i gipsów przykrywa czwartorzędowy piasek i glina, w części zachodniej także less. W obrębie Niecki Nidziańskiej miocenne, zbite gipsy krystaliczne stanowią bardzo wyraźny próg strukturalny. Kopulaste wzgórza pokryte są gipsem, w którym występują zjawiska krasowe. Przyczyniło się to do "podziurawienia" terenu, przez liczne zapadliska, jaskinie m.in. w rejonie Śladkowa Dużego - ślepe doliny, leje. Gipsowe wzgórza pokryte są roślinnością kserotermiczną. Właśnie z występowaniem gipsów wiążą się źródła siarczanowe, dzięki którym funkcjonują uzdrowiska w sąsiadującym z Gminą Chmielnik, Busku-Zdroju. Niecka Połaniecka obniża się w kierunku Wisły (180 - 190 m.n.p.m.). Wyższa, północna jej część poprzecinana jest płaskimi, kilkumetrowymi wzniesieniami zbudowanymi z margli i wapieni. Wzniesienia te przechodzą w Podgórze Szydłowskie, które jest obszarem przejściowym pomiędzy Niecką Nidziańską i Górami Świętokrzyskimi. Na omawiany obszar wchodzi mały fragment Pogórza, od Chmielnika po Włoszczowice (północna i środkowa część Gminy Chmielnik). Teren ten jest lekko falisty, z garbami dochodzącymi do 300 m.n.p.m, występującymi w północnej części gminy. Najwyższe wzniesienie Podgórze Szydłowskiego na tym terenie to Osica lub Ostra Górka, 308 m.n.p.m., położona koło wsi Piotrkowice.

Na południu garby są niższe, dochodzą do 240 m.n.p.m. Pomiędzy garbami rozciągają się szerokie, dość głębokie doliny. Występujące w podłożu starsze skały osadowe (paleozoiczne oraz mezozoiczne) przykryte są w większości młodszymi osadami morza miocennego (miocen), m.in. wapieniami. Miejscami pojawiają się formy krasowe (krasowienie). Na podłożu wapieni jurajskich występują zjawiska krasowe

Pokrycie terenu

Na terenie gminy przeważają użytki rolne, które stanowią 73,09% obszaru gminy, 20,55% powierzchni gminy to lasy i grunty leśne oraz tereny zadrzewione i zakrzewione, pozostała część to tereny zurbanizowane które stanowią 4,80 % powierzchni gminy.

Szata roślinna jest zasadniczym elementem atrakcyjności krajobrazu. Lasy pełnią najważniejszą funkcję przyrodniczą, ale zajmują one zaledwie 20,1% powierzchni Gminy Chmielnik. Największe powierzchnie zajmują siedliska boru mieszanego świeżego, boru świeżego i boru wilgotnego. Gatunkiem dominującym w drzewostanie jest sosna. W dalszej kolejności występują brzoza, dąb, olcha i świerk. Występujące na terenie gminy zadrzewienia są zróżnicowane pod względem składu gatunkowego i formy, co rekompensuje niską lesistość obszaru. Stanowią one, uzupełniającą dla leśnej, bazę surowca drzewnego i pełnią wiele istotnych funkcji ekologicznych.

Na terenach niżej położonych, w dolinach niewielkich cieków szczególną rolę odgrywają zbiorowiska łąkowe, torfowe i szuwarowe. Ważną rolę w systemie ekologicznym spełnia też roślinność nieleśna,

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

czyli zieleń śródpolna, zieleń parkowa. Zadrzewienia śródpolne, szczególnie o charakterze pasowym spełniają na obszarach użytkowanych rolniczo funkcję zabezpieczającą przed procesami erozyjnymi. Całkowita powierzchnia lasów w Gminie Chmielnik wynosi 2 863,44 ha. Według podziału na formy własności najwięcej powierzchni w gminie zajmują lasy publiczne – 1,591,71 ha. Najmniejszą stanowią grunty leśne gminne – 4,20 ha. Powierzchnie lasów z podziałem na formy własności przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12 Powierzchnia lasów na terenie miasta i gminy Chmielnik

Kategoria	J.m	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem	ha	2,831.21	2,835.25	2,863.44	2,884.81	2,863.16
Lasy publiczne ogółem	ha	1,581.09	1,581.14	1,591.71	1,600.07	1,598.63
Skarbu Państwa	ha	1,576.89	1,576.94	1,587.51	1,595.87	1,586.19
Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	1,547.27	1,547.32	1,557.89	1,566.54	1,557.04
Lasy Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	2.31	2.31	2.31	2.31	2.20
Lasy publiczne gminne	ha	4.20	4.20	4.20	4.20	12.44
Lasy prywatne ogółem	ha	1,250.12	1,254.11	1,271.73	1,284.74	1,264.53
Powierzchnia lasów na 1 mieszkańca	ar	25.0	25.2	26.1	26.5	26.5

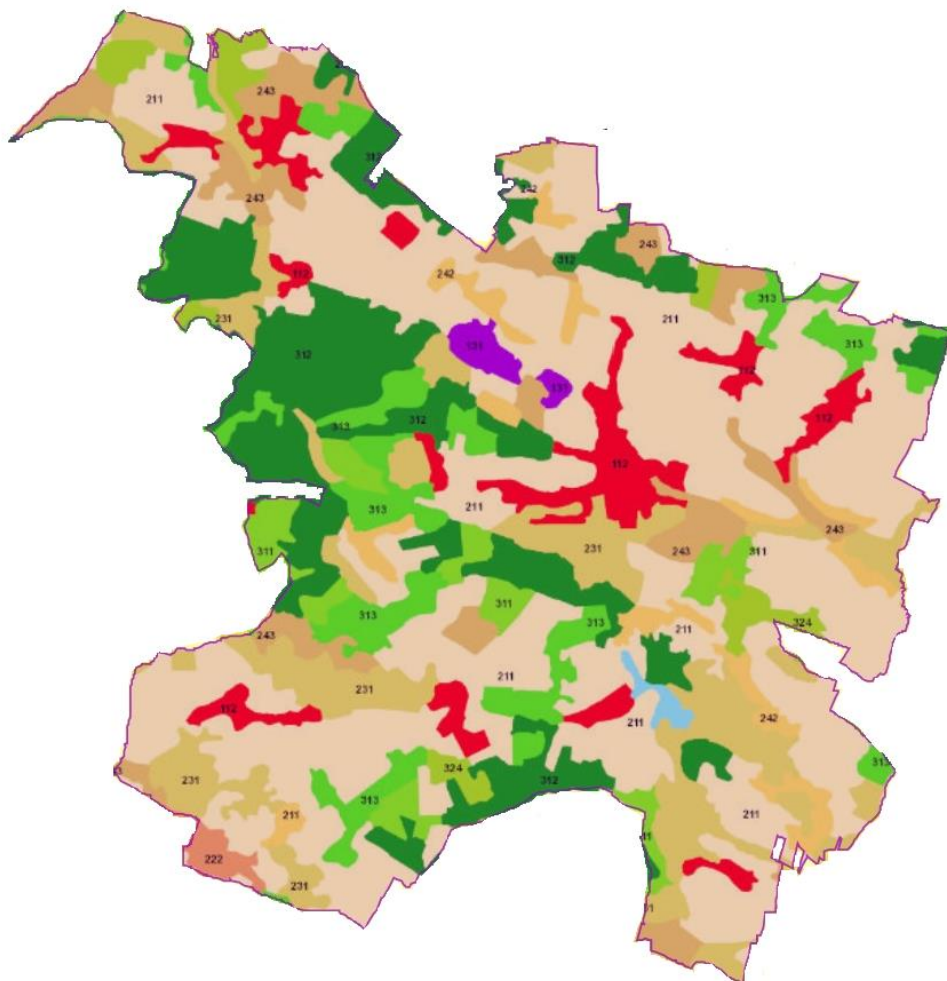
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Pod względem stopnia zurbanizowania gminy, Chmielnik prezentuje się dość przeciętnie na tle innych porównywalnych miast i średniej wojewódzkiej.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Mapa 3 Pokrycie terenu w gminie Chmielnik

Źródło: <https://clc.gios.gov.pl/index.php/geoportal>

- 111 Zabudowa miejska zwarta
- 112 Zabudowa miejska luźna
- 121 Strefy przemysłowe lub handlowe
- 122 Tereny komunikacyjne związane z komunikacją drogową i kolejową
- 131 Miejsca eksploatacji odkrywkowej
- 132 Zładowiska i hałdy
- 133 Budowy
- 141 Tereny zielone
- 142 Tereny sportowe i wypoczynkowe
- 211 Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających
- 222 Sady i plantacje
- 231 Łąki i pastwiska
- 242 Złożone systemy upraw i działek
- 243 Tereny głównie zajęte przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
- 311 Lasy liściaste
- 312 Lasy iglaste
- 313 Lasy mieszane
- 511 Cieki
- 512 Zbiorniki wodne

Klimat

Pod względem klimatycznym, Gmina Chmielnik, zgodnie z podziałem Polski na regiony klimatyczne Romera znajduje się w zasięgu regionu klimatycznego Wyżyn Środkowych. Klimat tego regionu jest klimatem umiarkowanym i charakteryzuje się zmiennością stanów pogody. Zmienność ta spowodowana jest wpływami różnych mas powietrza: oceanicznych przynoszących opady i ochłodzenia latem, a zimą ocieplenia lub kontynentalnych dających latem pogodę suchą i słoneczną, a zimą silne mrozy. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec z przeciętną temperaturą +18°C, najzimniejszym miesiącem jest styczeń o przeciętnej temperaturze -3°C. Średnia temperatura roczna wynosi + 8°C.

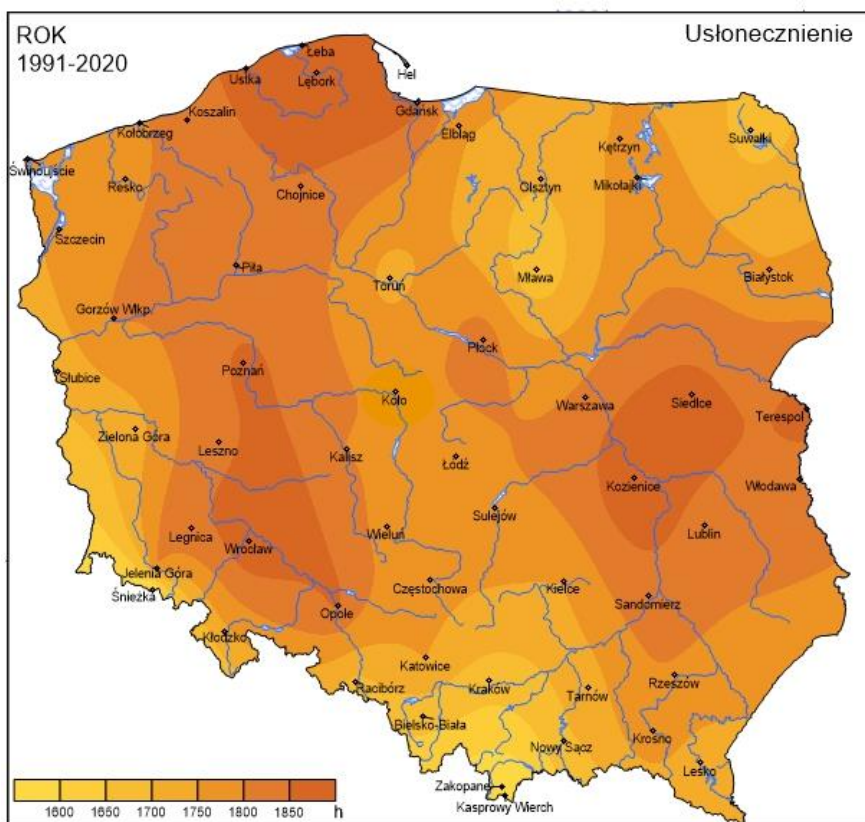
Roczny opad atmosferyczny kształtuje się na poziomie ok. 600 mm z czego najczęściej przypada na miesiąc lipiec – 95 mm, a najmniej na miesiąc luty 30 mm. Większość opadów występuje w postaci deszczu. Średnia liczba dni z opadem śnieżnym wynosi 40 - 60, natomiast okres zalegania pokrywy śnieżnej wynosi 80 – 90 dni. W okresie zimy i wczesnej wiosny notowane są znaczne spadki temperatur. W okresie od listopada do marca notuje się 50 – 60 dni mroźnych oraz 140 dni z przymrozkami.

Przymrozki przygruntowe występują jeszcze w maju, a jesienne pojawiają się już w październiku, co wpływa ujemnie na okres wegetacji roślin. Długość okresu wegetacyjnego wynosi ok. 200 dni. Przeważają wiatry południowo-zachodnie, nie wyrządzające poważniejszych szkód. Najkorzystniejszy klimat zaznacza się na obszarze Pogórza Szydłowskiego. Jest to obszar dobrze przewietrzany i nasłoneczniony z wyjątkiem stoków o ekspozycji północnej i terenów o spadkach.

W południowej części gminy, na obszarze Niecki Połanieckiej zaznaczają się mniej korzystne warunki klimatyczne. Obszar ten jest słabo nasłoneczniony z częstymi mgłami. Najmniej korzystny klimat występuje w dolinach rzecznych. Charakteryzuje się on najniższymi temperaturami powietrza i wody, częstymi mgłami oraz przygruntowymi przymrozkami.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Mapa 4 Średnioroczne sumy usłonecznienia

Źródło: Zakład Meteorologii i Gospodarki Wodnej

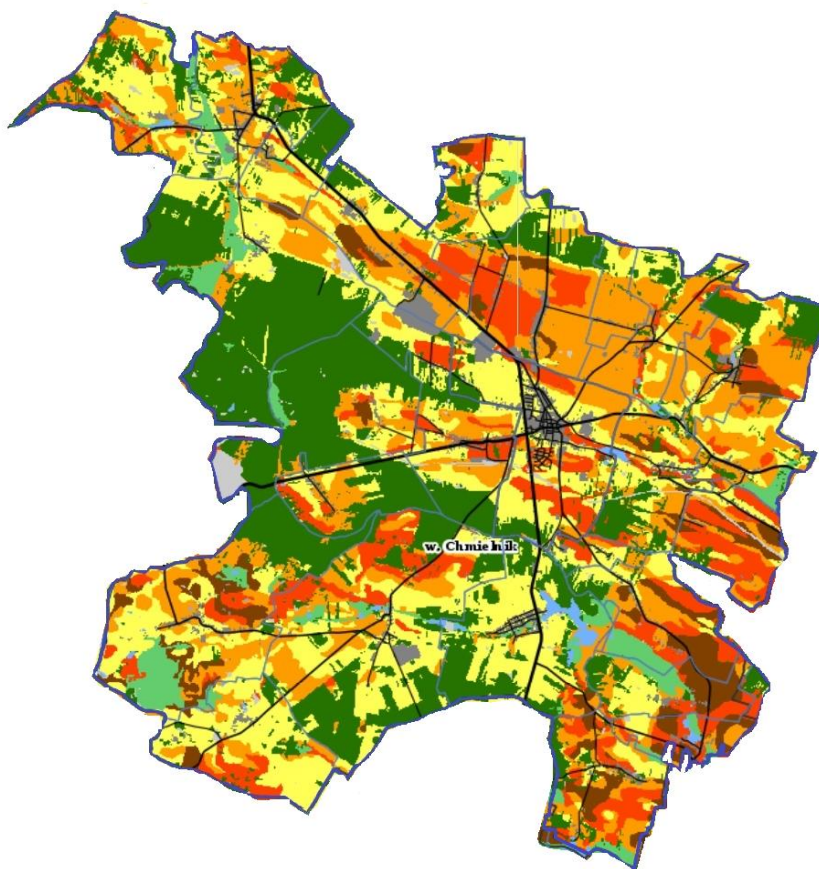
Gleby

Gmina ma charakter rolniczy. Na jej terenie występują gleby różnych klas bonitacyjnych, od bardzo żyznej do klasy VI praktycznie nie przydatnej dla produkcji rolnej. Użytki rolne zajmują ok. 75% powierzchni gminy. Mimo przewagi słabych gleb istnieją możliwości intensyfikacji produkcji ekologicznej, w tym ogrodnictwa i warzywnictwa, rozwijanej równoległe z agroturystyką i ekoturystyką. Dotyczy to w szczególności obszarów objętych prawną ochroną przyrody, a także innych terenów predysponowanych do zwiększania rangi ochronnej. Struktura gleb wg klas bonitacyjnych na gruntach ornych, sadach i terenach rolnych zabudowanych przedstawia się następująco:

- klasa I – 0 ha,
- klasa II – 38 ha,
- klasa III a – 268 ha,
- klasa III b – 635 ha,
- klasa IV a – 1 690 ha, klasa IV b – 1 920 ha,
- klasa V – 2 497 ha,
- klasa VI – 1 ha.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Mapa 5 Kategorie glebowe na terenie Gminy Chmielnik

Źródło: <https://susza.iung.pulawy.pl/mapa-kategorii/>

legenda

Obszary niekasyfikowane

	Użytki rolne na glebach organicznych i pochodzenia organicznego
	Tereny komunikacyjne, nieużytki
	Wody
	Lasy, zadrzewienia
	Tereny zurbanizowane

Kategoria gleby

	Kategoria I - bardzo podatna
	Kategoria II - podatna
	Kategoria III - średnio podatna
	Kategoria IV - mało podatna

Pogorszenie właściwości użytkowych gleby zachodzi pod wpływem czynników naturalnych oraz antropogenicznych. Czynnikiem naturalnym stanowiącym zagrożenie dla gleb jest erozja, na którą

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

narażone są grunty rolne położone na dużych spadkach terenu. Czynnikiem antropogenicznym powodującym niszczenie gleb jest niewłaściwe użytkowanie gruntów lub niewłaściwe stosowanie środków ochrony roślin i nawozów sztucznych. Z punktu widzenia ochrony środowiska najważniejsze jest zapobieganie zanieczyszczeniu gleb metalami ciężkimi. Tego typu zanieczyszczenia występują przy szlakach komunikacyjnych oraz w rejonach składowisk odpadów komunalnych. Istotnym składnikiem oceny jakości gleb na terenie gminy jest poziom zakwaszenia, oraz stopień zanieczyszczenia metalami ciężkimi. Zakwaszenie zależy od rodzaju skały macierzystej, natężenia procesów degradacyjnych (np. erozji wodnej, ługowania, zasolenia), a także od ogólnego poziomu kultury rolnej. Gleby silniej zakwaszone posiadają niższą przydatność rolniczą, cechują się słabszą przyswajalnością składników pokarmowych oraz wymagają większych nakładów na rekultywację. Zanieczyszczenia gleb i zmiany w ukształtowaniu powierzchni terenu na obszarze gminy, wynikają głównie z ruchu komunikacyjnego oraz eksploatacji surowców mineralnych. Zjawisko degradacji chemicznej gleb jest także związane z nieprawidłowym stosowaniem nawozów sztucznych, wykorzystywaniem do nawożenia i wapnowania odpadów i osadów ściekowych, a także stosowaniem preparatów chemicznej ochrony roślin.

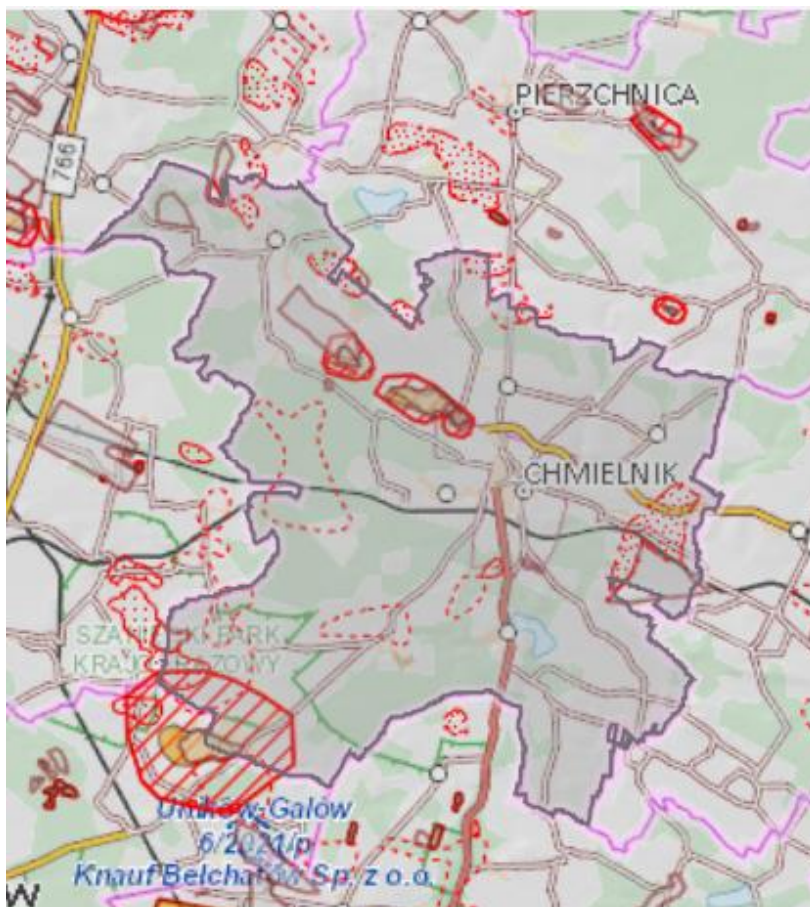
Według danych Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik oraz Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej PIG PIB na terenie gminy nie występują naturalne zagrożenia ruchami osuwiskowymi ziemi, które mogą zagrażać glebom.

Surowce naturalne

Surowce mineralne Gminy Chmielnik związane są z osadami czwartorzędowymi – kruszywo naturalne i trzeciorzędowymi – surowce ilaste ceramiki budowlanej. Piaski są pospolitą kopaliną występującą powszechnie na powierzchni terenu. Na terenie gminy występują udokumentowane złoża kruszywa naturalnego. Wydobycie piasku prowadzone było przez miejscową ludność na potrzeby własne. Surowce ilaste ceramiki budowlanej wykształcone są w postaci iłów krakowieckich.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
 Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Mapa 6 Surowce naturalne na terenie gminy Chmielnik

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl>

Obszary perspektywiczne i prognostyczne

obszary prognostyczne

obszary prognostyczne o powierzchni do 5ha

obszary perspektywiczne

obszary perspektywiczne o powierzchni do 5ha

obszary negatywnego rozpoznania

Węglowodory - obszary przetargowe

Obszary przetargowe dla węglowodorów 2016

Obszary przetargowe dla węglowodorów 2017

Obszary przetargowe dla węglowodorów 2018

Obszary przetargowe dla węglowodorów 2019

Obszary przetargowe dla węglowodorów 2021

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

MIDAS - złoża, tereny i obszary górnicze

MIDAS - granice złóż

MIDAS - obszary górnicze

MIDAS - tereny górnicze

MIDAS - złoża wybilansowane

Koncesje - poszukiwanie i rozpoznanie złóż surowców mineralnych

Koncesje - poszukiwanie i rozpoznanie złóż węgla kamiennego i metanu

Koncesje - poszukiwanie i rozpoznanie złóż kopalin chemicznych, skalnych, metali

Koncesje - poszukiwanie i rozpoznanie złóż węglowodorów

Projekty robót geologicznych (PRG) - poszukiwanie i rozpoznawanie złóż wód leczniczych, termalnych i solanek

Kopaliny

Eksploatacja kopalin prowadzi do niekorzystnych zmian powierzchni terenu. Dlatego lokalizacja wyrobiska i sposób prowadzenia eksploatacji muszą spełniać nie tylko kryteria ekonomiczne i górnicze, ale także powinny uwzględniać wartości elementów środowiska przyrodniczego, którymi są zarówno gleby, lasy, jak i krajobraz. Obowiązkiem przedsiębiorcy jest rekultywacja wyrobiska po ukończeniu eksploatacji.

Na terenie Gminy Chmielnik występują m.in.

- kruszywa naturalne,
- kamienie drogowe i budowlane,
- wapień i margle przemysłu cementowego,
- surowce ilaste ceramiki budowlanej,
- gipsy
- anhydryty.

Największe pod względem powierzchni są złoża wapieni i margli oraz gipsów i anhydrytów. Najmniej powierzchni zajmują kruszywa naturalne i surowce ilaste.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Tabela 13 Wykaz eksploatowanych i prognostycznych złóż z terenu gminy Chmielnik na podstawie bazy danych Państwowego Instytutu Geologicznego MIDAS

Lp.	Id. Złoże	Rodzaj Kopaliny	Kopalina wg. Nkz	Nazwa złoża	Położenie	Powierzchnia (ha)	Sposób eksploatacji	Uwagi
1.	80	GIPSY I ANHYDRYTY	Złoże Gipsu	Borków-Chwałowice	Borków, Szarbków, Chomentówek	80.026	Odkrywkowy	Złoże zagospodarowane - E
2	9344	KAMIENIE DROGOWE I BUDOWLANE	Złoże wapiennych kamieni budowlanych i drogowych	Celiny I	Celiny, Dezyderów	59.704	Odkrywkowy	Złoże zagospodarowane - E
3.	13722	KAMIENIE DROGOWE I BUDOWLANE	Złoże wapieni do produkcji kruszyw	Kamienna Góra-Obice	Grabowiec	52.217	Odkrywkowy	Złoże rozpoznane szczegółowo - R
4.	1339	KRUSZYWA NATURALNE	Złoże piasków budowlanych	Lisów	Lisów	35.812	Odkrywkowy	Złoże rozpoznane wstępnie - P
5.	9813	KAMIENIE DROGOWE I BUDOWLANE	Złoże wapiennych kamieni budowlanych i drogowych	Ptasznik 1	Ptasznik	10.737	Odkrywkowy	Złoże zagospodarowane - E
6.	5009	KAMIENIE DROGOWE I BUDOWLANE	Złoże wapiennych kamieni budowlanych i drogowych	Suchowola	Suchowola	b.d.	Odkrywkowy	Złoże o zasobach prognostycznych - N
7.	1849	WAPIENIE I MARGLE PRZEM. CEMENTOWEGO	Złoże wapieni i margli dla przemysłu wapienniczego i cementowego	Suchowola-Kamienna Góra	Bugaj, Celiny, Minostowice, Suliszów	157.180	Odkrywkowy	Złoże rozpoznane szczegółowo - R
8.	11458	KAMIENIE DROGOWE I BUDOWLANE	Złoże wapienia	Suchowola-Kamienna Góra 1	Suliszów	16.243	Odkrywkowy	Złoże zagospodarowane - E
9.	4332	SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANE	Złoże glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	Zrecze	Zrecze	181.982	Odkrywkowy	Złoże rozpoznane wstępnie - P

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Państwowego Instytutu Geologicznego MIDAS

Warunki hydrologiczne

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym rejon Chmielnika należy do słabo urozmaiconych, a sieć cieków powierzchniowych jest słabo rozwinięta.

W obrębie zlewni Nidy przepływają przez obszar Gminy Chmielnik następujące ciek:

- Morawka,
- Struga Podłęska.

W obrębie zlewni Wisła od Nidy do Wisłoki przez obszar Gminy Chmielnik przechodzą następujące ciek:

- Wschodnia od Sanicy,
- Sanica do Brodu

Największym ciekim przepływającym przez obszar gminy jest rzeka Wschodnia do Sanicy. Część rzeki badana jest w punkcie pomiarowym Wschodnia – Zrębin (1,0 km biegu rzeki), w ramach monitoringu operacyjnego oraz monitoringu wód na obszarach chronionych (eutrofizacja komunalna). Potencjał ekologiczny w roku 2015 oceniono jako dobry i powyżej dobrego. Elementy biologiczne sklasyfikowano na podstawie badań fitobentosu w klasie II. Na podstawie terenowych obserwacji warunków hydrologicznych i morfologicznych nadano klasę II elementom hydromorfologicznym. Elementy fizykochemiczne również osiągnęły klasę II. Nie badano specyficznych substancji syntetycznych i niesyntetycznych oraz żaden z tych elementów nie został odziedziczony z poprzednich lat

Źródłem zanieczyszczeń w JCWP są m.in.:

- oczyszczalnia ścieków w Oleśnicy (poprzez JCWP Pobocznicza);
- oczyszczalnia ścieków w Szydłowie (poprzez JCWP Wschodnia do Sanicy);
- oczyszczalnia ścieków w Chmielniku (poprzez JCWP Wschodnia do Sanicy).

Ponadto w Gminie Chmielnik znajduje się kompleks stawów w Śładkowie Małym o powierzchni 37 ha docelowo 47 ha i o pojemności ok. 470,5 tys. m³. Na szczególną uwagę zasługuje przede wszystkim możliwość rozwoju funkcji rekreacyjnej w/w zasobów wodnych.

Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, które zostały opracowane w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK) przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB na terenie Gminy Chmielnik nie występują obszary zagrożone powodzią ze strony żadnej z przepływających przez gminę rzek.

Wody podziemne

Duże zasoby oraz wysoka jakość wód podziemnych na terenie województwa świętokrzyskiego, w tym również i Gminy Chmielnik, powoduje, że są one podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę pitną, a w znacznej części regionu stanowią również główne źródło wody dla przemysłu.

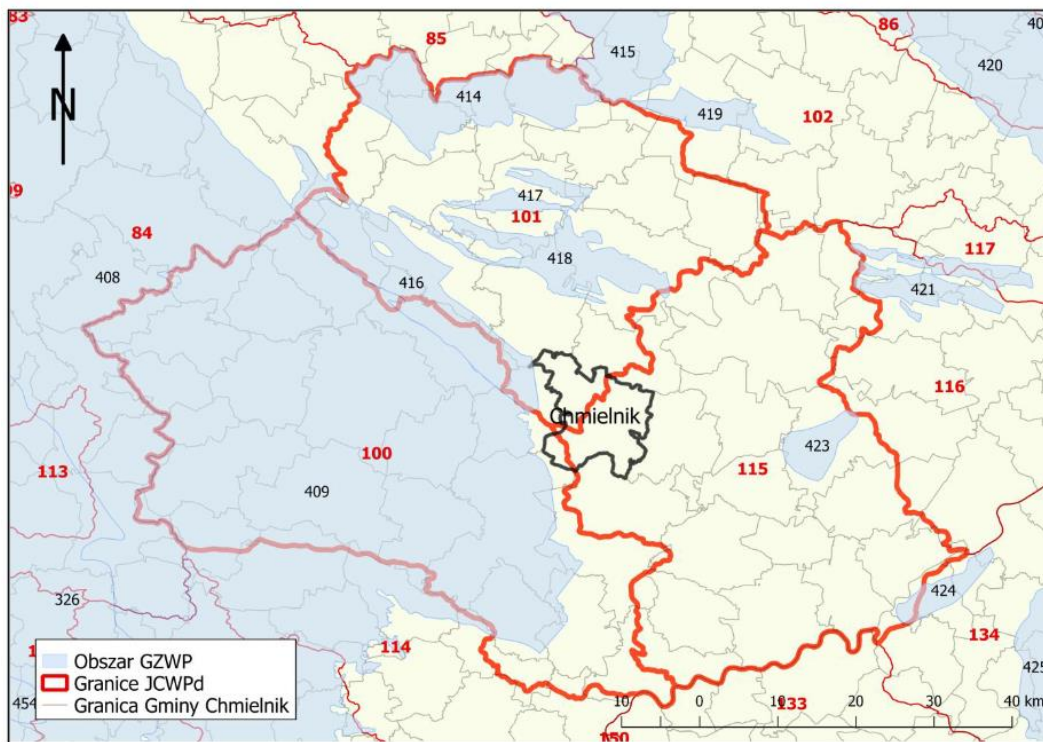
Rejon Chmielnika charakteryzuje się dużymi zasobami wód podziemnych nadających się wprost, tzn. bez uzdatnienia, do wykorzystania w tym i do celów pitnych. Na obszarze gminy występuje dużo źródeł, najczęściej w zboczach dolin rzecznych. Wydajności źródeł są zróżnicowane, od kilku do kilkuset m³/godz. Największy obszar źródliskowy występuje 2,5 km na wschód od Chmielnika w rejonie miejscowości Zrecze Kaczorów. Zlewnia morfologiczna źródliska ma powierzchnię 25,5 km², wypływ wody ma charakter rozproszony, występuje w kilku punktach na obszarze ok. 200 m². Najbardziej eksploatowanymi poziomami wodonośnymi są poziomy związane z występowaniem

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

wapieni trzeciorzędowych, jurajskich i triasowych. Wody te są bardzo dobrej jakości.

Północny fragment obszaru Gminy Chmielnik leży w zasięgu jednego z obszarów Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 416 (GZWP), a cały obszar gminy zlokalizowany jest w granicach 3 Jednolitych Części Wód Podziemnych. Północna część gminy należy do obszaru JCWPd nr 101, południowa – nr 115, a zachodnia – nr 100.

Mapa 7 Położenie gminy Chmielnik na tle obszarów GZWP i JCWPd

Źródło: Program Ochrony Środowiska Gminy Chmielnik na lata 2017-2020

Według danych Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik na terenie gminy występują 4 ujęcia wody pitnej o łącznej wydajności 15 728 m³/d, ("Kaczorów" Zrecze Duże, Piotrkowice, Celiny i Chmielnik) dla których działa jedna stacja uzdatniania wody.

Tabela 14 Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie gminy Chmielnik

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)
RW200006216549	Struga Podłęska	silnie zmieniona część wód	zły	zagrożona
RW2000062178849	Sanica	silnie zmieniona część wód	Brak danych	zagrożona
RW200006217889	Wschodnia	silnie zmieniona część wód	zły	zagrożona

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

RW20000621649	Czarna Nida od Morawki do ujścia	naturalna część wód	zły	zagrożona
RW2000062165349	Stara Nida	naturalna część wód	zły	zagrożona

Źródło danych: Opracowanie własne baza danych <https://apgw.gow.pl/>

Tabela 15 Wykaz jednolitych części wód podziemnych znajdujących się na terenie Gminy Chmielnik

KOD JCWPd	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Ocena stanu
GW2000101	dobry	zagrożona ilościowo	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy
GW2000100	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy
GW2000115	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy

Źródło danych: Opracowanie własne baza danych <https://apgw.gow.pl/>

Działania przyczyniające się do osiągnięcia celów środowiskowych dla wód powierzchniowych i podziemnych oraz obszarów chronionych zostały zamieszczone w kartach Charakterystyki które znajdują się pod adresem [www: https://apgw.gow.pl/](https://apgw.gow.pl/) w zakładce KARTY CHARAKTERYSTYKI.

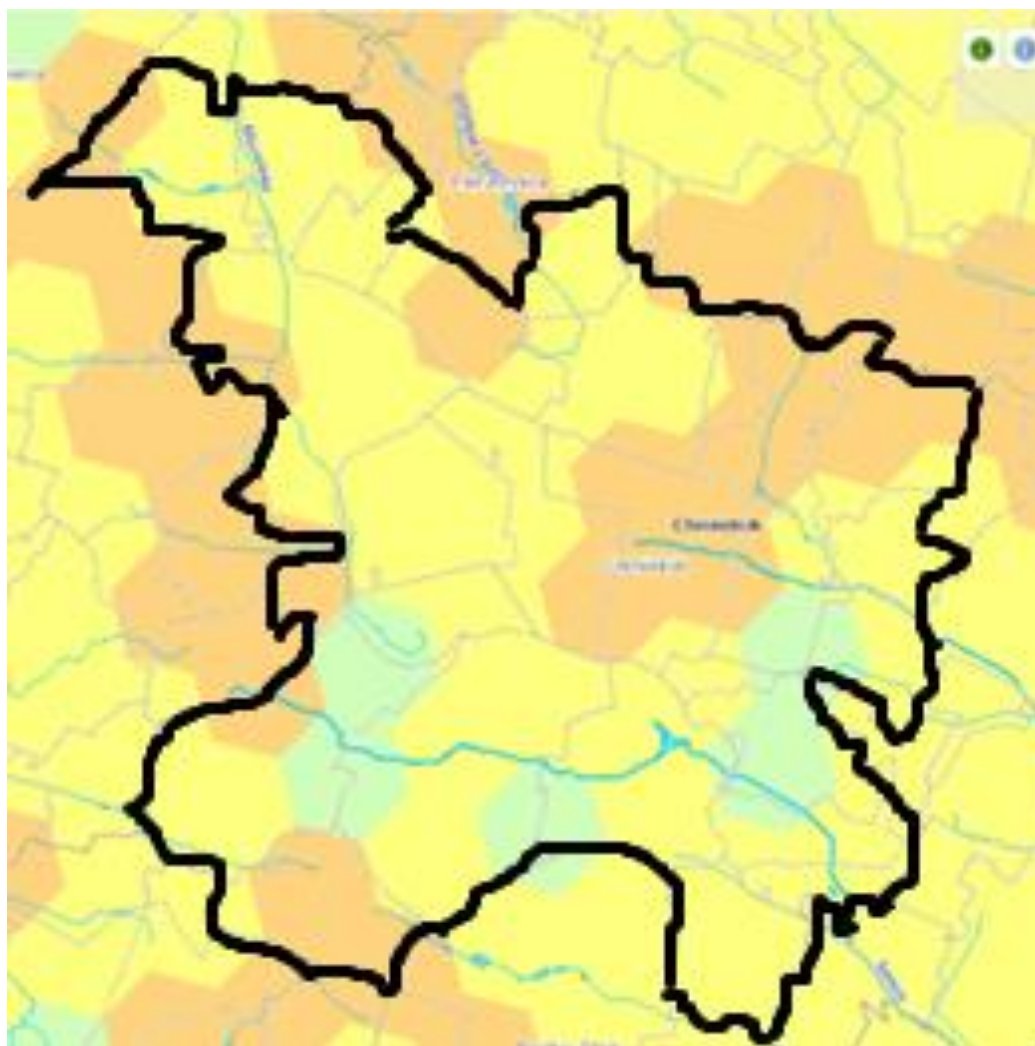
Rozróżnia się trzy rodzaje suszy: atmosferyczną, glebową (rolniczą) i hydrologiczną. Jeśli w Polsce, w okresie wegetacyjnym, przez 20 dni nie ma opadów, uznaje się, że nastąpił początek suszy atmosferycznej. Dalszy brak opadów powoduje suszę glebową, która wpływa niekorzystnie na wzrost roślin. Nawet, jeśli w tym czasie opady są minimalne, efekty suszy glebowej mogą zostać złagodzone, lecz mimo to susza może przejść w stan suszy hydrologicznej. Susze atmosferyczna i glebowa zanikają stosunkowo szybko, natomiast susza hydrologiczna, której efektem jest niżówka hydrologiczna trwa na ogół długo, nawet kilka sezonów, bowiem odbudowa zasobów wodnych wymaga obfitych oraz długotrwałych opadów deszczu i śniegu.

Przedstawione na mapach zagrożenia suszą informacje wskazują, iż teren gminy Chmielnik to obszar charakteryzujący się:

- bardzo silnym i silnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej,
- umiarkowanym wystąpieniem suszy hydrologicznej oraz
- umiarkowanym i słabym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologicznej.

Według klas łączonego zagrożenia suszą na terenie gminy Chmielnik występują obszary o umiarkowanym i silnym zagrożeniu suszą.

Mapa 8 Zagrożenia suszą na terenie Gminy Chmielnik

Źródło: <https://wody.isok.gov.pl>

Legenda: klasy łącznego zagrożenia suszą: ■ słabe zagrożenia suszą ■ umiarkowane zagrożenia suszą ■ silne zagrożenia suszą ■ ekstremalne zagrożenia suszą
~ granice gminy

Na terenie gminy występują tereny zagrożenia powodziowego.

Zdiagnozowane potrzeby Gminy Chmielnik w zakresie przedsięwzięć służących ochronie i racjonalnemu gospodarowaniu wodą oraz przeciwdziałanie skutkom zagrożeń naturalnych

1. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (m.in. zakładanie ogrodów deszczowych w przestrzeni publicznej i prywatnych gospodarstwach domowych, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję, itp.) m.in.:
  - ✓ budowa zbiorników przeznaczonych do gromadzenia wód opadowych,
  - ✓ odmulenie cieków odprowadzający wodę, remonty przepustów, czyszczenie skarp, grobli i dna z roślinności i namułu w stawach na terenie gminy,
  - ✓ zagospodarowanie wód deszczowych w ramach nieruchomości,
  - ✓ zakup zbiorników na wodę deszczową,

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

- ✓ zadrzewienia,
  - ✓ ogrody (różnego rodzaju: kieszonkowe, deszczowe, na dachach, sensoryczne),
  - ✓ zagospodarowanie zieleni np. na dachach i pionowych powierzchni budynków a także filarach, wiaduktach, nieużywanych krańcach betonowych zabezpieczeń nadbrzeży, wiat przystankowych i śmietnikowych.
2. Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej np. w zakresie braku nawożenia, składowania nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków.
3. Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez:
- ✓ prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb,
  - ✓ prowadzenie prac przeciwozyjnych,
  - ✓ zalesienie,
  - ✓ tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków,
  - ✓ ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradł,
  - ✓ retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz
  - ✓ zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.
4. Ochrona gleb np. usuwanie odpadów pochodzących z działalności rolniczej tj. folii rolniczych, siatki i sznura do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag.

1.6 Atrakcyjność turystyczna – walory, oferta i infrastruktura turystyczna

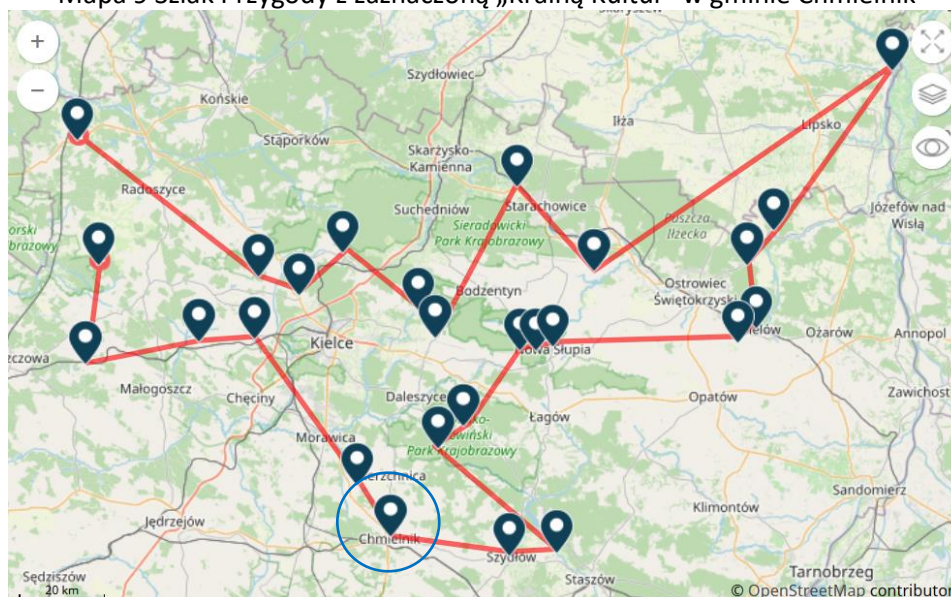
Gmina Chmielnik jest miejscem atrakcyjnym turystycznie. Oprócz licznych zabytków opisanych w części 1.2 Lokalne dziedzictwo gmina posiada wiele komercyjnych atrakcji turystycznych. Gmina Chmielnik jest członkiem Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Świętokrzyskiego.

Szlaki turystyczne

Szlak Przygody

Staraniem Świętokrzyskiego Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach wytyczono na terenie województwa świętokrzyskiego szlak turystyczny - Szlak Przygody. Jednym z elementów szlaku jest „Kraina Kultur” – odcinek szlaku rozpoczynający się w Chmielniku, biegnący przez Gnojno, Szydłów, Kurozwęki, Staszów dalej w głąb województwa. Szlak nawiązuje do tradycji i kultury, która towarzyszyła naszym przodkom, łączy miejsca charakterystyczne kulturowo dla regionu, w których możemy zobaczyć wpływ kultury żydowskiej, tatarskiej, ariańskiej na dany teren.

Mapa 9 Szlak Przygody z zaznaczoną „Krainą Kultur” w gminie Chmielnik

Źródło: <https://www.traseo.pl/trasa/szlak-przygody>

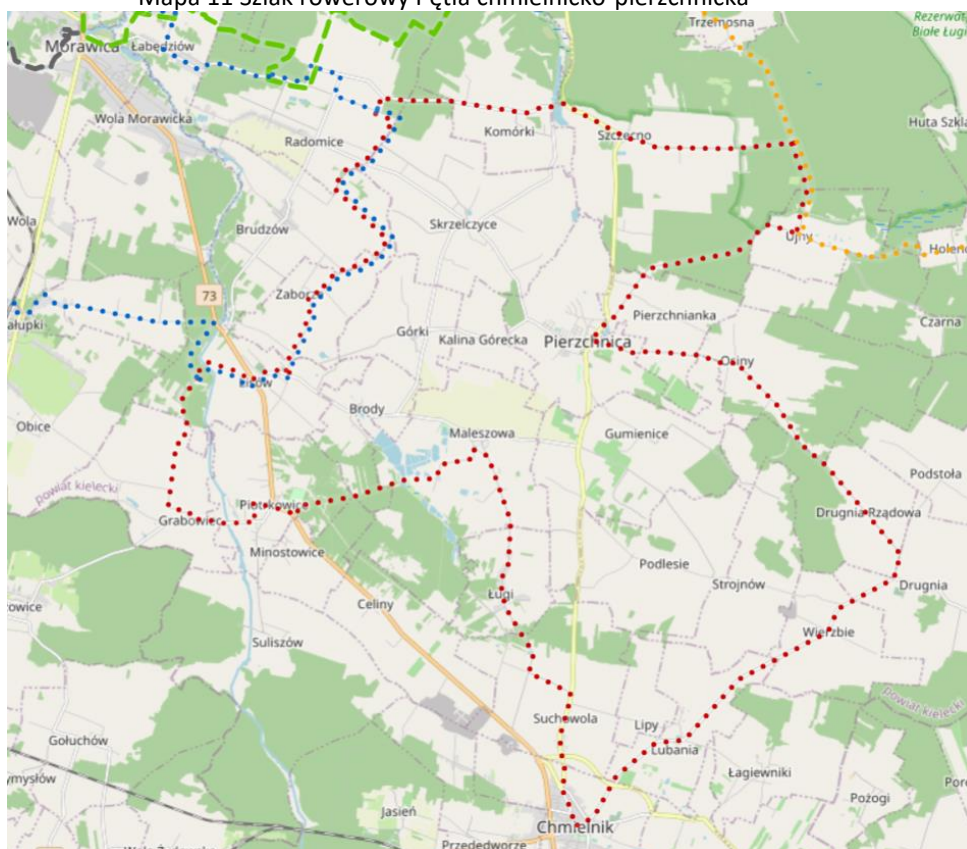
Europejski Szlak Cystersów - Przez teren gminy Chmielnik przebiega Europejski Szlak Cystersów – szlak powstały w ramach programu Europejskich Dróg Kulturowych. W województwie świętokrzyskim łączy on miejscowości Jędrzejów, Koprzywnicę i Wąchock.

Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo to najbardziej spektakularny projekt rowerowy, jaki do tej pory zrealizowano w Polsce. To ponad 2000 km specjalnie wytyczonej trasy (trasa główna 1887,5 km, trasy łącznikowe i boczne: łącznie 192 kilometry), którą od początku do końca przygotowano po to, aby dawała radość podróżowania i poznawania. Szlak wiedzie przez pięć województw wschodniej Polski (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, podkarpackie i świętokrzyskie). Na turystów czekają Miejsca Przyjazne Rowerzystom czyli rekomendowane obiekty (noclegowe, gastronomiczne, usługowe) świadczące usługi dedykowane turystom rowerowym.

Szlak rowerowy Pętla chmielnicko-pierzchnicka - niespełna 60-kilometrowy czerwony szlak rowerowy prowadzi przez pagórkowate tereny, rozciągające się na pograniczu Gór Świętokrzyskich i Ponięcia. Na trasie czeka kilka interesujących obiektów: synagoga w Chmielniku, sanktuarium w Piotrkowicach, Zoo Leśne Zacisze oraz kościół w Lisowie, a także piwnice ziemne w Pierzchnicy. Przebieg trasy Chmielnik (0,0 km) - Suchowola (2,6 km) - Maleszowa (7,9 km) - Piotrkowice (12,6 km) - Lisów (19,2 km) - Zaborze (21,4 km) - Radomice I (25,6 km) - Radomice II (27,4 km) - Komórki (30,7 km) - Szczecno (32,2 km) - Ujny (37,3 km) - Pierzchnica (42,2 km) - Drugnia (50,4 km) - Chmielnik (58,4 km).

Mapa 11 Szlak rowerowy Pętla chmielnicko-pierzchnicka

Źródło: <https://swietokrzyskie.szlaki.pttk.pl/mapa>

Na terenie gminy Chmielnik znajduje się Ośrodek Edukacyjno-Muzealny "Świętokrzyski Sztetl", który posiada rekomendacje Miejsca Przyjaznego Rowerzystom.

Gmina Chmielnik jest właścicielem akwenu wodnego Andrzejówka. Z dniem 30.07.2020 roku zakończyła się realizacja projektu pn. "Zagospodarowanie zbiornika wodnego Andrzejówka wraz z terenem przyległym w celu ochrony i promocji różnorodności biologicznej".

W ramach zadania powstały m.in.: ścieżka edukacyjna wokół zbiornika z elementami małej architektury zawierającymi informacje na temat występującej bioróżnorodności, pomosty pływające, infrastruktura towarzysząca w formie parkingów i oświetlenia terenu, budynek sanitarny, zadaszona wiata, plac zabaw, siłownia zewnętrzna, stół do tenisa, miejsce na ognisko, tunele podziemne, plaża, leżaki.

Zdjęcie 8 Zbiornik wodny Andrzejówka

Źródło: <https://www.chmielnik.com/asp/zalew-andrzejowka,766,,1>

Miniaturowa ciuchcia w Suchowoli

Miniaturowa ciuchcia powstała w 2022r. Kolej wąskotorowa linia Jędrzejów – Bogoria przez Motkowice, Hajdaszek, Sędziejowice, Chmielnik, Stojnów, Drugnię, Potok, Raków.

Historia chmielnickiej wąskotorówki związana jest z czasem I wojny światowej i okupacją Austriaków. Wojska austro-węgierskie budowały polowe kolejki wąskotorowe dla dowozu zaopatrzenia żołnierzom na linii frontu. Były to tzw. koleje o trakcji konnej oraz mechanicznej o szerokościach toru 600 lub 700 mm, który można było szybko układać, demontować i przenosić w inne miejsca, w zależności od tego jak przesuwała się linia frontu.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Zdjęcie 9 Miniaturowa ciuchcia w Suchowoli

Źródło: <https://www.chmielnik.com/asp/miniaturowa-ciuchcia-w-suchowoli>

W Chmielniku jako atrakcje turystyczne wskazane zostały: dawna synagoga, Rynek z zabudową wokół oraz gęsia studnia. Aby urozmaicić zwiedzanie gminy Chmielnik zostały przygotowane dwa questy:

- Questing - Piotrkowickie tajemnice
- Questing - W Chmielniku - mieście kultur i religii.

Zgodnie z prowadzoną ewidencją na terenie gminy na koniec 2022 r. znajduje się 13 obiektów świadczących usługi hotelarskie w tym 12 gospodarstw agroturystycznych stanowiących główną bazę noclegową dla turystów, chcących odwiedzić gminę Chmielnik. Dają one także możliwość odpoczynku od zgiełku dużych miast oraz zasmakowania lokalnych i ekologicznych produktów. Gospodarstwa te stanowią źródło dodatkowego dochodu rolników.

Zdiagnozowane potrzeby Gminy Chmielnik w zakresie przedsięwzięć turystyczno- kulturalnych oraz z zakresu zachowania dziedzictwa kulturalnego:

Rozbudowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Chmielnik zgodnie m.in. z „Koncepcją przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego” przyjętego Uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr 4962/22 z dnia 02.03.2022 r.) planuje się

- długość trasy regionalnej nr 154 – na terenie gminy Chmielnik trasa o długości 14,2 km.
- długość regionalnej trasy rowerowej nr 155 terenie gminy Chmielnik trasa o długości 13,8 km.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Mapa 12 Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego

Źródło: Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa

1. Remont (konserwacja) obecnie funkcjonujących szlaków turystycznych oraz wytyczenie i oznakowanie nowych (w zależności od potrzeb).
2. Rozwój infrastruktury turystycznej:
  - budowa Miejsc Odpoczynku Rowerzystów,
  - utworzenie wypożyczalni rowerów,
  - interaktywne oznakowanie atrakcji turystycznych.
3. Zbudowanie sieci powiązań pomiędzy instytucjami i przedsiębiorcami sektora turystycznego i około turystycznego w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć.
4. Włączenie obiektów i terenów zabytkowych w możliwości wykorzystania ich walorów na cele społeczne, rekreacyjne i turystyczne.
5. Poprawa stanu zabytków, pomników i miejsc pamięci, w tym remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków.
6. Organizacja różnego rodzaju imprez kulturalnych m.in. dożynek, festiwali i prezentacji folklorystycznych, itp.
7. Promocja turystyczna gminy.

2. Diagnoza sytuacji przestrzennej

2.1 Położenie

Gmina Chmielnik jest gminą miejsko-wiejską położoną w powiecie kieleckim, w województwie świętokrzyskim. Miasto i Gmina Chmielnik obejmuje obszar o powierzchni ok. 142 km². Siedzibą gminy jest miasto Chmielnik, w skład jednostki administracyjnej wchodzi 26 sołectwa. Siedziba gminy położona jest w odległości około 33 km na południe (S) od Kielc. Długość gminy wynosi ok. 17 km na kierunku północ - południe (N - S), natomiast szerokość jej na kierunku wschód - zachód (W- E) 16 km. Na terenie gminy przeważają użytki rolne, które stanowią 73,09% obszaru gminy, 20,55% powierzchni gminy to lasy i grunty leśne oraz tereny zadrzewione i zakrzewione, pozostała część to tereny zurbanizowane, które stanowią 4,80 % powierzchni gminy.

Administracyjnie graniczy ona z następującymi gminami województwa świętokrzyskiego: od północy (N) z gminami Morawica i Pierzchnica od zachodu (W) z gminami Kije i Pińczów, od południa (S) z gminą Busko Zdrój, a od wschodu (E) z gminą Gnojno.

Mapa 1. Gmina Chmielnik na tle powiatu kieleckiego

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Powiat_kielecki.svg

Północna część gminy należy do mezoregionu Pogórze Szydłowskie (makroregion Wyżyna Kielecka), a część południowa – do mezoregionu Niecka Połaniecka (makroregion Niecka Nidziańska). Odległość między południowym a północnym krańcem gminy to około 17 km. Między wschodnim i zachodnim – 16 km.

Południowo-zachodnia część gminy znajduje się w granicach Szanieckiego Parku Krajobrazowego, a cały wschodni obszar oraz część północno-zachodnia – w granicach Chmielnicko-Szydłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Z północnego zachodu na południowy wschód biegnie przez gminę droga krajowa nr 73 relacji Kielce - Tarnów. Lokalna dosyć gęsta sieć drogowa łączy poszczególne wsie z Chmielnikiem. Daje również

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

dosyć dobre połączenie drogowe z takimi miastami jak Kielce (33 km), Tarnów (88 km), Kraków (105 km), Warszawa (213,5 km), Katowice (153 km), Częstochowa (132 km), Lublin (190 km), Rzeszów (140 km), Łódź (182 km).

W skład gminy wchodzi terytorialnie wydzielone jednostki pomocnicze (1 miasto + 26 sołectw):

- Chmielnik,
- Borzykowa,
- Celiny,
- Celiny Nowe,
- Chomentówek,
- Ciecierze,
- Grabowiec,
- Holendry,
- Jasień,
- Kotlice,
- Lipy,
- Lubania,
- Łągiewniki,
- Ługi,
- Minostowice,
- Piotrkowice,
- Przededworze,
- Sędziejowice,
- Suchowola,
- Suliszów,
- Suskrajowice,
- Szyszczycy,
- Śladków Duży,
- Śladków Mały,
- Zrecze Chałupczańskie,
- Zrecze Duże,
- Zrecze Małe.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
 Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Mapa 13 Sołectwa na terenie gminy Chmielnik

Źródło: <https://www.chmielnik.com>

Tabela 16 Struktura użytków w Mieście i Gminie Chmielnik wg stanu na dzień 31 XII 2022 r.

Wyszczególnienie		Miasto	Gmina	Razem
		(w ha)	(w ha)	(w ha)
Użytki rolne		531	9504	10035
w tym:	Grunty orne	459	7204	7663
	sady	27	328	355
	łąki	15	1168	1183
	pastwiska	8	439	447
	rolne zabudowane	22	311	333
	pozostałe	0	54	54
Lasy i grunty leśne		60	3136	3196

Źródło: Raport o stanie gminy za 2022r.

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Urząd Miasta i Gminy w Chmielniku systematycznie rozwija zakres usług świadczonych elektronicznie. Zidentyfikowane potrzeby w tym zakresie dotyczą:

- 1) wymiana wodomierzy na system zdalnego odczytu,
- 2) e-administracja – Cyfrowy urząd (wykorzystanie nowych technologii, m.in. chmury danych),
- 3) rozbudowa internetu szerokopasmowego,
- 4) rozwój e-zdrowia – przedsięwzięcia realizowane przez POZ.

2.3 Infrastruktura drogowa

Drogowy układ komunikacyjny Gminy Chmielnik tworzą drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Strategicznym elementem układu komunikacyjnego gminy są:

- droga krajowa nr 73, łącząca gminę z Kielcami (przez Morawicę) i Tarnowem (przez Busko – Zdrój) – kierunek północ – południe,
- droga krajowa nr 78 relacji Chmielnik – Jędrzejów – kierunek wschód – zachód,
- droga wojewódzka nr 765 relacji Chmielnik – Staszów – Osiek – kierunek wschód.

Skrzyżowanie tych dróg w Chmielniku, nadaje tej miejscowości szczególnie ważnego znaczenia w regionie.

Tabela 17 Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Chmielnik

Numer drogi	Nazwa drogi	Długość odcinka drogi znajdująca się w obrębie Gminy Chmielnik (mb)
1258T	Piotrkowice - Maleszowa	4385,0
1259T	Piotrkowice - Grabowiec - Włoszczowice	2700,0
1260T	Wesoła - Ługi - Maleszowa	6153,0
1261T	Piotrkowice - Suliszów - Jasień	8536,0
1262T	Chmielnik - Dezyderów - dr. pow. Nr 0005T	2400,0
1263T	Dojazd do stacji kolejowej w Chmielniku	800,0
1264T	Gołuchów - Żydówek - Wola Żydowska - Samostrzałów - Sędziejowice - Śladków Duży	5050,0
1265T	Przededworze - Lesisko - Sędziejowice	5500,0
1266T	Chmielnik - Śladków Duży - Chomentówek - Szarbków - Włochy - Pińczów	8600,0
1267T	Chmielnik - Lubania - Różanka - Wierzbie - Drugnia Zakarczmie - Zalesie - Rudki - Potok - Życiny	9900,0 2051,0
1002T	Chmielnik - Zrecze Małe - Rzeszutki - Zagrody - Janowice Raczyckie - Maciejowice - Wólka Bosowska - Ruda	3910,0
1003T	Chmielnik - Ciecierze - Szyszczycze - Suskrajowice - Kostera - Służów - Posada - Bugaj - Kołaczkowice - Skrobaczów - Stopnica	5430,0
1004T	Śladków Mały - Kotlice - Zawada - Balice	4125,0
1005T	Śladków Mały - Suskrajowice - Bugaj - Palonki - Bosowice - Kargów	3785,0
1032T	Borzykowa - Wygoda Borzykowska - Słabkowice - Skorzów	2600,0
łącznie długość dróg powiatowych znajdujących się w obrębach wiejskich		75925

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

legenda

- DROGI POWIATOWE
- SIEDZIBY OBWODÓW DROGOWYCH
- SIEDZIBY URZĘDÓW GMIN

Drogi gminne pełnią rolę ciągów komunikacyjnych, decydujących zarówno o zintegrowaniu układu terytorialnego gminy, jego funkcjonowaniu, jak i otwartości na zewnątrz. Poniższe tabele przedstawiają drogi gminne na obszarze miejskim i pozamiejskim.

Tabela 19 Wykaz dróg gminnych- miejskich

Lp.	Numer drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi / ulicy
1	316001 T	ul. 13-go Stycznia	od rzeki Wschodniej - ul.ślepa do ul. 1-go Maja
2	316002 T	ul. Cicha	od ul. Mruczej - ul.ślepa
3	316003 T	ul. Dojazdowa	od ul. Kieleckiej - ul.ślepa
4	316004T	ul. Furmańska	od ul. Wolności do ul. Bednarskiej
5	316005 T	ul. Jasna	od ul. Kwiatowej - ul.ślepa
6	316006T	ul. Kilińskiego	od ul. Starobuskiej do ul. Dygasińskiego
7	316007 T	ul. Krótka	od ul. Jana Pawła II do ul. Szydłowskiej
8	316008 T	ul. Kwiatowa	od ul. Dojazdowej do ul. Szkolnej
9	316009T	ul. Mała	od ul. Mruczej do ul. Kieleckiej
10	316010T	ul. Mickiewicza	od ul. Dygasińskiego do granicy miasta w kierunku na Zrecze Małe
11	316011 T	ul. Mielczarskiego	od ul. 1-go Maja - ul.ślepa
12	316012 T	ul. Parkowa	od ul. Dygasińskiego do ul. Starobuskiej
13	316013 T	ul. Pogodna	od ul. Kwiatowej - ul.ślepa
14	316014 T	ul. Poprzeczna	od ul. Furmańskiej do ul. Bednarskiej
15	316015 T	ul. Przemysłowa	od ul. M.Konopnickiej do ul. Szydłowskiej
16	316016 T	ul. Sienkiewicza	od ul. Rynek do ul. Kieleckiej
17	316017 T	ul. Słoneczna	od ul. Kwiatowej - ul.ślepa
18	316018T	ul. Starobuska	od ul. Rynek do ul. Polnej
19	316019 T	ul. Wolności	od ul. Furmańskiej do ul. Piastów
20		ul. Rynek	
21		ul. Witosa	
22		ul. Wolności	
23		ul. Jana Pawła II	
24		Plac Kościuszki	
25		ul. Graniczna	
26		ul. Polna	

Źródło: Zestawienie miejskich dróg gminnych na terenie gminy Chmielnik za 2022 r.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Tabela 20 Wykaz dróg gminnych- pozamiejskich

Lp.	Numer drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi / ulicy (początek, przez, koniec)
1	316020 T	Chmielnik: ul. Wspólna	od ul. Lubańskiej do ul. Bednarskiej
2	316021 T	Chmielnik: ul. Żeromskiego	od ul. Jana Pawła II do ul. Polnej
3	316022 T	Borzykowa - Kostera	od drogi powiatowej nr 0058T Borzykowa -Skorzów w m. Borzykowa do granicy z gminą Gnojno w kierunku na m. Kostera
4	316023 T	Borzykowa - Młyny	od drogi powiatowej nr 0058T Borzykowa -Skorzów w m. Borzykowa do granicy z gminą Busko Zdrój w kierunku na m. Młyny
5	316024 T	Chomentówek - Borków	od drogi powiatowej nr 0021T Chmielnik-Pińczów w m. Chomentówek do granicy z gminą Pińczów w m. Borków
6	316025 T	Chomentówek przez wieś	od drogi gminnej Sędziejowice-Chomentówek w m. Chomentówek do drogi powiatowej nr 0021T Chmielnik- Pińczów w m. Chomentówek
7	316026 T	Celiny do ujęcia wody	od drogi krajowej nr 73 w m. Celiny do drogi dojazdowej do gruntów rolnych Celiny-Minostowice
8	316027 T	Celiny przez wieś	od drogi gminnej Celiny do ujęcia wody przez wieś -droga ślepa
9	316028 T	Grabowiec - łąki	od drogi powiatowej nr 0003T Piotrkowice - Włoszczowice w m. Grabowiec do drogi powiatowej nr 0367 Chmielowice- Grabowiec w m. Grabowiec
10	316029 T	Holendry- Gołuchów	od drogi gminnej Holendry -Leśniczówka w m. Holendry do granicy z gminą Kije w m. Wola Żydowska
11	316030 T	Holendry - Leśniczówka	od drogi powiatowej nr 0020T Przededworze- Sędziejowice w m. Holendry do drogi gminnej Holendry Gołuchów w m. Holendry
12	316031 T	Lubania - Lipy	(przed zmianą przebiegu, stara nazwa drogi: Lipy - Chmielnik) od drogi powiatowej nr 0022T Chmielnik-Życiny w m. Lubania do drogi gminnej Suchowola-Lipy-Lubania -Łagiewniki w m. Lipy
13	316032 T	Lubania przez wieś	od drogi powiatowej nr 0022T Chmielnik-Życiny w m. Lubania do drogi powiatowej nr 0022T Chmielnik Życiny w m. Lubania
14	316033 T	Łagiewniki przez wieś I	od drogi powiatowej nr 0353T Wola Morawicka - Łagiewniki w m. Łagiewniki do drogi gminnej Łagiewniki -Pożogi w m. Łagiewniki
15	316034 T	Łagiewniki przez wieś II	od drogi powiatowej nr 0353T Wola Morawicka - Łagiewniki w m. Łagiewniki do drogi gminnej Suchowola-Lipy- Lubania-Łagiewniki w m. Łagiewniki
16	316035 T	Łagiewniki - Pożogi	od drogi powiatowej nr 0353T Wola Morawicka - Łagiewniki w m. Łagiewniki do granicy z gmina Gnojno w kierunku na m. Pożogi
17	316036 T	Piotrkowice -Minostowice	od drogi powiatowej nr 0005T Piotrkowice-Jasień w m. Piotrkowice do drogi krajowej nr 73 w m. Piotrkowice
18	316037 T	Piotrkowice -Minostowice 1	od drogi powiatowej nr 0005T Piotrkowice-Jasień w m. Piotrkowice do drogi krajowej nr 73 w m. Minostowice
19	316038 T	Piotrkowice: ul. Kościelna	od ulicy Tarnowska (droga krajowa nr 73) w m. Piotrkowice do ul. Lipki droga gminna w m. Piotrkowice
20	316039 T	Piotrkowice: ul. Lipki	od drogi gminnej ul. Kościelna w m. Piotrkowice do drogi powiatowej 0003T Piotrkowice - Włoszczowice w m. Piotrkowice
21	316040 T	Piotrkowice: ul. Nowa	od ulicy Wolności w m. Piotrkowice -ulica ślepa w m. Piotrkowice
22	316041 T	Piotrkowice: ul. Wolności	od ulicy Tarnowska (droga krajowa nr 73) do ul. Tarnowska (droga

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

			krajowa nr 73) w m. Piotrkowice
23	316042 T	Piotrkowice: ul. Wolności II	od ulicy Wolności w m. Piotrkowice - ulica ślepa w m. Piotrkowice
24	316043 T	Piotrkowice: ul. Źródłana	od drogi powiatowej nr 0003T Piotrkowice - Włoszczowice w m. Piotrkowice - do oczyszczalni ścieków ulica ślepa w m. Piotrkowice
25	316044 T	Przededworze przez wieś	od drogi powiatowej 0007T Dojazd do stacji kolejowej w Chmielniku w m. Przededworze do drogi powiatowej nr 0005T Piotrkowice- Jasień w m. Jasień
26	316045 T	Przededworze na Kolonii	od drogi powiatowej 0007T Dojazd do stacji kolejowej w Chmielniku w m. Przededworze do drogi gminnej Przededworze przez wieś w m. Jasień
27	316046 T	Reszutki-Wielka Łąka	od granicy z gminą Gnojno (droga powiatowa nr 0023T Chmielnik-Ruda) m. Rzeszutki (wzdłuż granicy z gminą Gnojno) do przysiółku Zrecze Chałupczańskie "Wielka łąka" (granica z gmina Gnojno w m. Falki)
28	316047 T	Sędziejowice - Borków	od powiatowej nr 0009T Gołuchów-Śladków Duży w m. Grabowiec do drogi gminnej Chomentówek - Borków w m. Chomentówek
29	316048 T	Sędziejowice-Chomentówek	od drogi powiatowej nr 0009T Gołuchów-Śladków Duży w m. Sędziejowice do drogi powiatowej nr 0021T Chmielnik- Pińczów w m. Chomentówek
30	316049 T	Sędziejowice-Gartatowice	od drogi powiatowej nr 0009T Gołuchów-Śladków Duży w m. Sędziejowice do granicy z gminą Kije w m. Gartatowice
31	316050 T	Suchowola-Lipy-Lubania-Łagiewniki	od drogi powiatowej nr 0355T Suków-Chmielnik w m. Suchowola do drogi powiatowej nr 0353T Wola Morawicka-Łagiewniki w m. Łagiewniki
32	316051 T	Suchowola Kolonia II-Ługi	od drogi krajowej nr 73 w m. Suchowola Kolonia II do drogi powiatowej nr 0004 T Wesoła -Maleszowa w m. Ługi
33	316052 T	Suchowola Kolonia II-Suchowola Kolonia I-Suchowola.	od drogi gminnej Suchowola Kolonia II - Ługi w m. Suchowola Kolonia II do drogi powiatowej nr 0355T Suków- Chmielnik w m. Suchowola
34	316053 T	Suchowola Straszniów-Ługi	od drogi powiatowej nr 0355 Suków-Chmielnik w m. Suchowola do drogi gminnej Suchowola Kolonia II - Ługi w m. Ługi Jagodziny
35	316054 T	Suskrajowice przez wieś	od drogi powiatowej nr 0024T Chmielnik-Stopnica w m. Suskrajowice do drogi powiatowej nr 0026T Śladków Mały-Kargów w m. Suskrajowice
36	316055 T	Szyszczyce przez wieś - Psiarnia	od drogi powiatowej nr 0024T Chmielnik-Stopnica w m. Szyszczyce do drogi powiatowej nr 0024T Chmielnik- Stopnica w m. Szyszczyce
37	316056 T	Śladków Duży- Śladków Mały	od drogi gminnej Śladków Duży-Pomyków w m. Śladków Duży do drogi krajowej nr 73 w m. Śladków Mały
38	316057 T	Śladków Duży-Pomyków	od drogi powiatowej nr 0021T Chmielnik-Pińczów w m. Śladków Duży do granicy z gminą Busko-Zdrój w m. Młyny Pomyków
39	316058 T	Śladków Duży- Młyny	od drogi gminnej Śladków Duży-Pomyków w m. Śladków Duży do granicy z gminą Busko-Zdrój w kierunku na m. Młyny
40	316059 T	Śladków Duży przez wieś	od drogi powiatowej nr 0021T Chmielnik-Pińczów w m. Śladków Duży do drogi gminnej Śladków Duży-Pomyków w m. Śladków Duży
41	316060 T	Śladków Mały-Śladków Duży Miławka	od drogi krajowej nr 73 w m. Śladków Mały do drogi powiatowej nr 0021T Chmielnik-Pińczów w m. Śladków Duży przysiółek

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

			Miławka
42	316061 T	Zrecze Chałupczańskie- Zrecze Brzozowskie	od drogi powiatowej nr 0023T Chmielnik-Ruda w m. Zrecze Chałupczańskie do końca zabudowań w m. Zrecze Chałupczańskie przysiółek (Zrecze Brzozowskie)
43	316062 T	Zrecze Duże-Zrecze Chałupczańskie	od drogi wojewódzkiej nr 765 Chmielnik - Osiek w m. Zrecze Duże do drogi powiatowej nr 0023T Chmielnik- Ruda w m. Zrecze Chałupczańskie
45	316063 T	Suchowola – Wesoła – Suchowola Kol. II	Od drogi powiatowej nr 0355 Suków – Chmielnik w msc. Suchowola do drogi gminnej Suchowola Kolonia II – Ługi w msc. Suchowola Kolonia II.
47	316064 T	Sędziejowice Zakościele – Sędziejowice stacja kolejki wąskotorowej	Od drogi powiatowej nr 0009 T Gołuchów – Śladków Duży przy kościele do drogi powiatowej nr 0009 T Gołuchów – Śladków Duży przy byłej stacji kolejki wąskotorowej
48	316065 T	Sędziejowice cmentarz – Sędziejowice Zakościele	Od drogi powiatowej nr 0009 T Gołuchów – Śladków Duży przy cmentarzu do drogi gminnej Sędziejowice Zakościele – Sędziejowice stacja kolejki wąskotorowej.
50	316066 T	Sędziejowice Zakościele – Kolonia Sędziejowice	Od drogi gminnej Sędziejowice Zakościele – Sędziejowice stacja kolejki wąskotorowej do drogi wewnętrznej działka nr ewid. gr. 495
51	316068 T	Ciecierze – Zrecze Małe – granica m. Chmielnik	Od drogi powiatowej nr 0024 T Chmielnik-Stopnica w msc. Ciecierze do drogi gminnej - ul. Mickiewicza w msc. Chmielnik.
52		Celiny-Minostowice	Od drogi Krajowej nr 73 w kierunku Minostowic

Źródło: Zestawienie miejskich dróg gminnych na terenie gminy Chmielnik za 2022 r.

Tabela 21 Pomiary średniego dobowego ruchu rocznego w latach 2015 oraz 2020 dla dróg krajowych nr 73, 78 oraz droga wojewódzka nr 765.

Numer drogi	Długość w km	Odcinek	SDRR poj. silnik. ogółem – poj./dobę	
			2015	2020
73	18,306	Morawica - Chmielnik	9747	10593
	15,683	Chmielnik – Busko-Zdrój	10005	10364
78	12,848	Kije - Chmielnik	4690	3797
765	19,739	Chmielnik - Szydłów	5269	3585

Źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021 oraz Generalny Pomiar Ruchu w roku 2015

Średnio dobowy ruch pojazdów silnikowych na dobę:

- Wzrósł na odcinkach drogi krajowej nr 73:
  - Morawica – Chmielnik o 8,7%
  - Chmielnik – Busko-Zdrój o 3,6%
- Zmalał na odcinkach drogi krajowej nr 78 oraz drogi wojewódzkiej nr 765:
  - Kije – Chmielnik o 19%
  - Chmielnik - Szydłów o 32%

Uzupełnieniem strategicznego układu komunikacyjnego są drogi powiatowe oraz gminne. W gminie znajdują się drogi powiatowe o długości 74,48 km. Drogi powiatowe stanowią system

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

łączy cały obszar z siecią dróg o randze wojewódzkiej i stanowią korytarze tranzytowe. Drogi powiatowe to drogi utwardzone.

System komunikacji kolejowej

Przez terytorium gminy przebiegają: szerokotorowa linia kolejowa relacji Hrubieszów – Huta „Katowice” (LHS), wykorzystywana do przewozów towarowych, tranzytowych oraz linia kolejowa nr 70 łącząca Włoszczowice, Staszów ze stacją Chmielów k. Tarnobrzega; we Włoszczowicach łączy się z linią kolejową Kielce – Busko – Zdrój (obecnie nieczynną). Na terenie stacji Chmielnik – Przededworze z linii głównej odchodzi nieczynna bocznica kolejowa. W chwili obecnej komunikacja kolejowa ma marginalne znaczenie dla gminy, jednak może zostać wykorzystana w celu ożywienia gospodarczego terenów położonych w jej pobliżu w kontaktach z Ukrainą.

Potrzeby inwestycyjne Miasta i Gminy Chmielnik w obszarze infrastruktury drogowej

Jakość infrastruktury drogowej ma bardzo duże znaczenie dla generowania rozwoju gospodarczego regionu, ale także gminy. Dobry stan dróg, chodników, odpowiednia ilość ścieżek pieszo-rowerowych ma wpływ na podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej danego obszaru. W gminie Chmielnik istnieje potrzeba realizacji zadań mających na celu rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej i około drogowej, a do najważniejszych z nich zaliczamy:

1. Przebudowa i /lub rozbudowa i/lub modernizacja dróg gminnych i powiatowych.
2. Budowa i modernizacja chodników i przejść dla pieszych w miejscowościach, gdzie ma to uzasadnienie z uwagi na bezpieczeństwo mieszkańców.
3. Remont dróg tłuczniowo – żwirowych, przebudowa i modernizacja dróg dojazdowych do pól.
4. Budowa infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego – drogi, ścieżki i pasy rowerowe, strefy wolne od ruchu samochodowego w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu mobilności społeczeństwa poprzez rozwijanie infrastruktury rowerowej i spacerowej.
5. Rozwój systemów transportu publicznego zapobiegających wykluczeniu transportowemu.

2.4 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna**Kanalizacja**

Gmina posiada dwie własne oczyszczalnie ścieków w miejscowościach Chmielnik i Piotrkowice. Ponadto w gminie funkcjonują przydomowe oczyszczalnie ścieków. Systemem kanalizacji sanitarnej objęte są następujące miejscowości: Chmielnik, Przededworze, Suchowola, Śladków Mały, Śladków Duży, Piotrkowice, Grabowiec, Suliszów, Minostowice. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 70,0 km. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 6 550 mieszkańców gminy, co przekłada się na 58,6% ogółu mieszkańców. W 2020 roku ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną wynosiły 177,1 dam³.

Tabela 22 Kanalizacja sanitarna na terenie Gminy Chmielnik

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	70.0	70.0	70.0	70.0	70.0
miasto	18.8	18.8	18.8	18.8	18.8
obszar wiejski	51.2	51.2	51.2	51.2	51.2
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt]	1,678	1,740	1,754	1,775	1,802
awarie sieci kanalizacyjnej [szt]	67	88	97	82	69
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam ³]	165.2	180.0	180.8	177.1	184.5

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	6,681	6,638	6,592	6,550	6,525
miasto	3,719	3,673	3,633	3,568	3,529
obszar wiejski	2,962	2,965	2,959	2,982	2,996

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie powyższej tabeli, można zauważyć, że w 2020 roku względem roku poprzedzającego spadła ilość awarii sieci kanalizacyjnej o 13. W analizowanym okresie nastąpił rozwój przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 27 szt.

Wodociąg

Zaopatrzenie mieszkańców gminy w wodę odbywa się z wodociągów zbiorowych, dla których źródłem wody są trzy podstawowe ujęcia wody zlokalizowane we wsiach: Zrecze, Piotrkowice i Celiny oraz dwa rezerwowe w Chmielniku i Suchowoli. W systemie zaopatrzenia w wodę dominującą rolę odgrywają ujęcia powierzchniowe. Istniejące ujęcia w pełni zabezpieczają zapotrzebowanie gminy na wodę. Zaopatrzenie w wodę mieszkańców miejscowości Ługi i Różanka odbywa się z ujęcia wody zlokalizowanego na terenie Gminy Pierzchnica. Gospodarkę zasobami wodnymi na terenie Gminy Chmielnik prowadzi Zakład Usług Komunalnych w Chmielniku Sp. z o.o. Dodatkowo woda z ujęć znajdujących się na terenie gminy sprzedawana jest Gminie Busko – Zdrój.

Długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 192,5 km, do sieci przyłączonych jest 3 149 gospodarstw. W gminie korzysta z sieci wodociągowej 11 060 osób, co przekłada się na 99,0% ogółu mieszkańców. W 2020 roku zużycie wody na jednego mieszkańca wynosiło 24,8 m³.

Tabela 23 Wodociąg na terenie gminy Chmielnik

kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	192.2	192.4	192.5	192.5	192.4
Miasto	31.2	31.4	31.4	31.4	31.3
obszar wiejski	161.0	161.0	161.1	161.1	161.1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	2,966	2,969	3,004	3,149	3,198
awarie sieci wodociągowej [szt.]	55	43	52	65	48
woda dostarczona gospodarstwom domowym [szt]	235.4	251.0	244.5	278.2	272.1
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	20.6	22.1	21.7	25.2	24.9
Miasto	24.4	28.1	31.3	29.4	29.1
obszar wiejski	18.7	19.2	17.1	23.1	22.9
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	3,751	3,702	3,661	3,595	3,556

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Systematycznie wzrasta liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Powyższa tabela ilustruje również ilość wody dostarczanej do gospodarstw domowych. W 2017 roku było to 235,4 dam³, a w 2021 roku 272,1 dam³, co oznacza wzrost zużycia wody ogółem w gospodarstwach domowych o 36,7 dam³. Aspekt ten widoczny jest także w zużyciu wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca, gdzie nastąpił wzrost o 4,3 m³. W 2021 roku wystąpiło 48 awarii sieci wodociągowych mniej niż w roku 2020 i 2019.

Zgodnie z harmonogramem cyklicznie pobierane są próbki wody, które następnie są badane przez Powiatową Stację Sanitarно- Epidemiologiczną w Kielcach.

Potrzeby inwestycyjne Gminy Chmielnik w obszarze infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

Mimo znacznych inwestycji w tym obszarze w ostatnich latach, samorząd widzi potrzebę realizacji kolejnych inwestycji w infrastrukturę wodno – kanalizacyjną. W najbliższym czasie planowane są:

1. Przebudowa (modernizacja) i częściowa wymiana sieci wodociągowej.
2. Budowa kanalizacji sanitarnej w kolejnych miejscowościach, gdzie taka sieć jest uzasadniona ekonomicznie (wraz z monitoringiem sieci).
3. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach, w których nie będzie budowana sieć kanalizacyjna.
4. Rozbudowa monitoringu sieci wodociągowej.
5. Budowa sieci wodociągowej na obszarach, gdzie powstają nowe budynki mieszkalne.
6. Modernizacja sieci hydrantów wraz z inwentaryzacją i pomiarami ciśnienia.
7. Wymiana i modernizacja zasuw sieciowych wraz z inwentaryzacją.
8. Zakup i wymiana sprzętu specjalistycznego do obsługi obiektów i urzędzeń wodociągowych.

2.5 Gospodarka odpadami

Gospodarowanie odpadami – rozumie się przez to zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów. Ilość wytwarzanych odpadów uzależniona jest przede wszystkim od ilości ludności zamieszkującej dany region oraz od stopy życiowej. Poprawa poziomu życia mieszkańców adekwatnie powoduje zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów.

Głównymi celami gospodarki odpadami w Gminie Chmielnik jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów oraz efektywna poprawa czystości zarówno na prywatnych posesjach właścicieli nieruchomości, a także w miejscach publicznych (ze szczególnym uwzględnieniem bocznych dróg i poboczy).

Od 1 lipca 2013 roku zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminie odbiór odpadów komunalnych i ich zagospodarowanie od właścicieli nieruchomości zamieszkałych organizowany jest przez Gminę Chmielnik. Gmina Chmielnik nie przejęła obowiązku odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych.

W roku 2020 odpady komunalne od mieszkańców odbierane i zagospodarowane były przez Zakład Usług Komunalnych w Chmielniku Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z/s w Zreczu Dużym 1a, 26-020 Chmielnik, realizującego to zadanie na podstawie podpisanych umów z Gminą Chmielnik.

Odpady komunalne zbierane są w systemie workowym i pojemnikowym. Dla potrzeb selektywnej zbiórki odpadów komunalnych stosuje się przezroczyste, odpowiedniej grubości worki polietylenowe o pojemności 120 l., w następującej kolorystyce:

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

- niebieski z napisem „Papier” z przeznaczeniem na: odpady z papieru, w tym tektury, odpady opakowaniowe z papieru i tektury,
- zielony z napisem „Szkło” z przeznaczeniem na: odpady ze szkła, odpady opakowaniowe ze szkła (bezbarwne i kolorowe),
- żółty z napisem „Metale i tworzywa sztuczne” z przeznaczeniem na: odpady metali, w tym odpady opakowaniowe z metali, odpady tworzyw sztucznych, w tym odpady opakowaniowe tworzyw sztucznych, odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- brązowy z napisem „Bio” z przeznaczeniem na odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów,
- oraz pojemnik:
- z napisem „Pozostałe” z przeznaczeniem na pozostałości z sortowania, które nie nadają się do recyklingu (w tym popiół).

Osiągnięte przez Gminę Chmielnik wymagane poziomy recyklingu:

1. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania

Rok 2012 – 69,5 %
Rok 2013 – 28,24 %
Rok 2014 – 1,21 %
Rok 2015 – 1,21 %
Rok 2016 – 0 %
Rok 2017 – 1,05 %
Rok 2018 – 1,54 %
Rok 2019 – 1,08 %
Rok 2020 – 1,32 %

Wymagany poziom w poszczególnych latach został osiągnięty

2. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywo sztuczne i szkło:

Rok 2012 – 1.7 %
Rok 2013 – 35,38 %
Rok 2014 – 62,05 %
Rok 2015 – 21,57 %
Rok 2016 – 38,90 %
Rok 2017 – 25,58 %
Rok 2018 – 49,09 %
Rok 2019 – 48,69 %
Rok 2020 – 46,11 %

Wymagany poziom w poszczególnych latach został osiągnięty

3. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych

Rok 2012 – 100 %
Rok 2013 – 100 %

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Rok 2014 – 100 %

Rok 2015 – 100 %

Rok 2016 – 100 %

Rok 2017 – 100 %

Rok 2018 – 100 %

Rok 2019 – 100%

Rok 2020 – 81,7 %

Wymagany poziom w poszczególnych latach został osiągnięty

Sprzed posesji odbierane są także odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (odbiór dwa razy w roku).

Miejsce zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych, pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania z Gminy Chmielnik.

- Miejsce zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych: Komunalna instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych i wydzielenia ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku w Promniku, gm. Piekoszków oraz Rzędowie, gm. Tuczępy.
- Miejsce zagospodarowania odpadów zielonych: Regionalna instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów w Przededworzu, 26-020 Chmielnik.
- Pozostałości odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania są przekazywane do Komunalnych instalacji do składowania odpadów powstających po procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych w Promniku oraz Rzędowie.

Sukcesywnie przeprowadzane są mobilne zbiórki następujących odpadów:

- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i odpady wielkogabarytowe,
- zużyte opony.

Na terenie miasta Chmielnik są punkty zbiórki zużytych baterii i przenośnych akumulatorów znajdujące się:

- Delikatesy Centrum, ul. Furmańska 20
- Orlen - Chmielnik, ul. Kielecka 55
- Szkoła Podstawowa w Chmielniku, ul. Szkolna 7
- Biedronka, ul. Dojazdowa
- Zespół Placówek Oświatowych w Piotrkowicach
- Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów, ul. Starobuska w Chmielniku
- Urząd Miasta i Gminy w Chmielniku, Plac Kościuszki 7

Na terenie Gminy Chmielnik obsługę punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych powierzono Zakładowi Usług Komunalnych w Chmielniku Sp. z o.o. z siedzibą w Zreczu Dużym 1A. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK) funkcjonuje na terenie działki nr ewid. 1530 w Chmielniku przy ulicy Starobuskiej.

PSZOK przyjmuje bezpłatnie następujące rodzaje odpadów: odpady selektywnie zebrane z podziałem na frakcje, o których mowa w Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Chmielnik: papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne,

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

- odpady ulegające biodegradacji,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwach domowych w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyte opony pochodzące od samochodów osobowych w ilości 8 sztuk na gospodarstwo na rok (zmiana z 2021r.)
- posegregowane odpady budowlane i rozbiórkowe wchodzące w skład strumienia odpadów komunalnych w ilości do 100 kg na gospodarstwo na rok w tym styropian, wełna mineralna w ilości do 1 m3 na gospodarstwo na rok,
- popiół z palenisk domowych.

Tabela 24 Odpady zebrane w ciągu roku na terenie Gminy Chmielnik w latach 2017-2021

kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem (t)	1,230.74	1,113.45	1,543.85	1,352.48	1,691.05
miasto	701.28	709.03	900.25	704.16	992.00
obszar wiejski	529.46	404.42	643.60	648.32	699.05
z gospodarstw domowych	918.76	849.63	1,061.71	932.56	1,409.60
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	311.98	263.82	482.14	419.92	281.45
papier i tektura	22.83	33.32	29.22	26.77	31.42
szkło	65.74	195.82	174.04	191.20	241.23
tworzywa sztuczne	2.87	16.14	0.30	10.60	25.11
metale	0.00	2.68	0.00	0.35	7.00
niebezpieczne	0	0	0	0	0
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne razem	14.12	17.25	18.12	93.96	33.22
wielkogabarytowe	30.87	80.00	93.38	78.05	231.02
biodegradowalne	196.17	262.06	310.36	205.68	240.37
baterie i akumulatory razem	0.21	0.03	0.01	0.70	0.03
Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (kg)	-	-	199	191	225

Źródło: dane GUS Bank Danych Lokalnych

AZBEST

Gmina posiada „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Chmielnik na lata 2019-2032”, przyjęty Uchwałą Nr XIX/176/2020 z dnia 24 lutego 2020 r. Program ten, daje możliwość dokładnego oszacowania występujących na terenie Gminy Chmielnik wyrobów azbestowych, zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym (stan wyrobów). Dzięki temu umożliwia opracowanie harmonogramu ich bezpiecznego usuwania. Wskazuje również możliwości finansowe wspierania tych zadań, a także uświadamia społeczeństwo o niebezpieczeństwie wynikającym z niewłaściwego postępowania z wyrobami azbestowymi.

Płyty azbestowo-cementowe, popularnie zwane eternitem, należą do najpowszechniej stosowanych w zarówno w gminie jak i kraju wyrobów zawierających szkodliwe włókna azbestowe. Nie

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

stwierdzono występowania innego rodzaju wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Chmielnik.

Tabela 25 Szacunkowa liczba ton azbestu pozostająca do utylizacji

L.p.	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba ton azbestu pozostająca do utylizacji	%
1.	Borzykowa	278.5	4.45
2.	Celiny	257.5	4.11
3.	Chomentówek	471	7.52
4.	Ciecierze	154	2.46
5.	Grabowiec	75	1.20
6.	Holendry	333.2	5.32
7.	Jasień	100	1.60
8.	Kotlice	146.1	2.33
9.	Lipy	133.9	2.14
10.	Lubania	70.9	1.13
11.	Łagiewniki	198.8	3.17
12.	Ługi	304.4	4.86
13.	Minostowice	246.8	3.94
14.	Piotrkowice	158.3	2.53
15.	Przededworze	272.6	4.35
16.	Sędziejowice	217	3.47
17.	Suchowola	387.7	6.19
18.	Suliszów	387.9	6.19
19.	Suskrajowice	254	4.06
20.	Szyszczyce	100.7	1.61
21.	Śladków Duży	255.3	4.08
22.	Śladków Mały	742	11.85
23.	Zrecze Chałupczańskie	190	3.03
24.	Zrecze Duże	197.5	3.15
25.	Zrecze Małe	159.3	2.54
26.	Miasto CHMIELNIK	170	2.71
	RAZEM	6262.4	100.00

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Chmielnik (wg stanu na 19.06.2023r)

Najwięcej wyrobów azbestowych znajduje się na budynkach gospodarczych w miejscowości Śladków Mały.

Potrzeby gminy w tym obszarze:

1. Usuwanie azbestu z budynków użyteczności publicznej i prywatnych na terenie gminy.
2. Współpraca z innymi samorządami w zakresie organizacji gospodarki odpadami.
3. Wyposażenie obiektów użyteczności w kosze do segregacji z tablicą informacyjną.
4. Edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami, w tym m.in. promocja kompostowania odpadów biodegradowalnych w gospodarstwach domowych.

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

5. Dofinansowanie zbiórek odpadów niekwalifikujących się jako odpady komunalne, m.in. opony ponadwymiarowe (np. rolnicze), odbiór folii rolniczej, itp.
6. Wyposażenie Zakładu Usług Komunalnych w maszyny, urządzenia i środki transportu służące do odbioru odpadów komunalnych /w przypadku świadczenia usług odbioru/.
7. Zakup automatu kaucyjnego na zużyte butelki i puszki.

2.6 Gazownictwo

Przez teren wiejski gminy Chmielnik przebiega trasa gazociągu wysokiego ciśnienia (DN300), PN 6,3MPa relacji Zborów – Busko – Kielce, z którego realizowane jest zasilanie w gaz ziemny odbiorców z obszaru miasta.

Rozdzielcza sieć gazowa średniego ciśnienia na terenie zasilana jest przez stację redukcyjno-pomiarową I stopnia (w/c) Chmielnik oraz stacje redukcyjno-pomiarowe II stopnia: SRP II Chmielnik Szpital Powiatowy, SRP II Chmielnik Szkoła Podstawowa im. Żeromskiego i SRP II Chmielnik Urząd Gminy.

Tabela 26 Sieć gazowa na terenie gminy Chmielnik

kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
długość czynnej sieci ogółem w m	20,451	20,880	21,213	21,415	25,565
miasto	9,826	10,255	10,588	10,790	14,940
obszar wiejski	10,625	10,625	10,625	10,625	10,625
długość czynnej sieci dystrybucyjnej w m	8,933	9,362	9,695	9,897	25,565
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	100	109	129	166	218
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	77	83	103	139	188
odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)	78	90	98	223	268
odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) ogrzewający mieszkania gazem [szt]	74	86	93	149	175
zużycie gazu przez gospodarstwa domowe w MWh	1,343.0	1,490.2	1,772.7	2,102.5	2,612.0
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań przez gospodarstwa domowe w MWh	1,316.7	1,464.8	1,724.1	2,039.2	2,611.7
ludność korzystająca z sieci gazowej [osoba]	198	221	238	531	627

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższa tabela przedstawia wzrost ludności korzystającej z sieci gazowej w 2021 roku względem 2020 roku (wzrost o 96 osób). Znaczny wzrost użytkowników gazu przypada na rok 2019. Sukcesywny rokroczny wzrost użytkowników gazu ma swoje odzwierciedlenie w rosnącym każdego roku zużyciu gazu. W analizowanym okresie rozwojowi uległa długość czynnej sieci rozdzielczej oraz czynnych przyłączy do budynków ogółem.

Stan sieci gazowych na terenie gminy Chmielnik jest dobry, co zapewnia bezpieczeństwo zarówno dostaw gazu jak również bezpieczeństwo publiczne. Zagrożenia występujące w sytuacjach awaryjnych są likwidowane przez służby gazowe. Dostarczanie gazu do odbiorców odbywa się na podstawie zawieranych umów na sprzedaż gazu. Nowy odbiorcy gazu przyłączania są do sieci gazowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Realizacja przyłączy do sieci gazowej wykonywana jest przez Polską Spółkę Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Kielcach na wniosek zainteresowanych podmiotów w trymie ustalonym w ustawie „Prawo energetyczne”, przy spełnieniu kryteriów technicznych i ekonomicznych związanych z dostawą gazu.

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Na terenie Miasta i Gminy Chmielnik można wyodrębnić także inne gazozagrożenie nie związane bezpośrednio z siecią gazową.

Tabela 27 Dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjno-gazowej na terenie Gminy Chmielnik

L.p.	Nazwa sołectwa/miasta	Sołectwo/miasto zwodociągowane?	Sołectwo/miasto skanalizowane?	Sołectwo/miasto zgazyfikowane?
1.	Borzykowa	tak	nie	nie
2.	Celiny	tak	nie	nie
3.	Chomentówek	tak	nie	nie
4.	Ciecierze	tak	nie	nie
5.	Grabowiec	tak	tak	nie
6.	Holendry	tak	nie	nie
7.	Jasień	tak	nie	nie
8.	Kotlice	tak	nie	nie
9.	Lipy	tak	nie	nie
10.	Lubania	tak	nie	nie
11.	Łagiewniki	tak	nie	nie
12.	Ługi	tak	nie	nie
13.	Minostowice	tak	tak	nie
14.	Piotrkowice	tak	tak	nie
15.	Przededworze	tak	tak	nie
16.	Sędziejowice	tak	nie	nie
17.	Suchowola	tak	tak	nie
18.	Suliszów	tak	tak	nie
19.	Suskrajowice	tak	nie	nie
20.	Szyszczyce	tak	nie	nie
21.	Śladków Duży	tak	tak	nie
22.	Śladków Mały	tak	tak	nie
23.	Zrecze Chałupczańskie	tak	nie	nie
24.	Zrecze Duże	tak	nie	nie
25.	Zrecze Małe	tak	nie	nie
26.	Miasto CHMIELNIK	tak	tak	tak, częściowo

Źródło: dane Urzędu Gminy Chmielnik (stan na 15.06.2023)

Tabela 28 Liczba ludności korzystająca z instalacji [%] w Gminie Chmielnik

Korzystający z instalacji	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wodociągowej	99.00	99.00	99.00	99.00	99.0	99.0
miasto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.0	100.0
obszar wiejski	98.50	98.50	98.50	98.50	98.6	98.6
Kanalizacyjnej	59.0	58.8	58.6	58.5	58.6	58.9
miasto	99.1	99.1	99.2	99.2	99.2	99.2
obszar wiejski	38.7	38.9	38.9	38.9	39.4	39.9
Gazowej	1.6	1.7	2.0	2.1	4.8	5.7
miasto	4.6	5.2	6.0	6.5	14.8	17.6

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

obszar wiejski	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
----------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Dane GUS, Bank danych lokalnych

2.7 Energetyka

Zaopatrzenie Gminy Chmielnik w energię elektryczną odbywa się z krajowego systemu elektroenergetycznego. Obszar gminy leży w zasięgu działania spółki Polskie Sieci Elektroenergetyczne w Radomiu. Operatorem systemu dystrybucyjnego działającym w zasięgu terytorialnym Gminy Chmielnik jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko- Kamienna, wchodząca w skład Grupy Energetycznej – PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. Bezpośrednią obsługą odbiorców energii elektrycznej z terenu gminy Chmielnik zajmują się 2 rejony, tj. Rejon Energetyczny Busko oraz Rejon Energetyczny Skarżysko.

Przez teren gminy przebiegają tranzytem dwie linie elektroenergetyczne najwyższych napięć administrowane przez PSE S.A. w Radomiu:

- Linia 400kV relacji Elektrownia Połaniec – stacja systemowa „Kielce 400”, która w granicach gminy przebiega na odcinku 10,8 km,
- Linia 220kV relacji Połaniec –Radkowice, przebiega na odcinku 16,4 km w granicach gminy.

Linie te nie mają bezpośredniego znaczenia dla gminy – występuje jedynie ograniczenie zabudowy związane z polem elektromagnetycznym. Wzdłuż istniejących linii obowiązują pasy technologiczne o szerokości:

- dla linii 400kV jest to 80m – po 40m w obie strony od osi linii
- dla linii 220kV jest to 50m - po 25m w obie strony osi linii

Gmina Chmielnik jest zaopatrywana w energię elektryczną przez Główny Punkt Zasilania (GPZ) w miejscowości Chmielnik. Jest to stacja elektroenergetyczna 110/15kV Chmielnik z dwoma transformatorami o mocy 10MVA każdy. Jest ona zasilana dwoma liniami 110kV relacji Morawica oraz Stawiany. Stacja 110/15kV Morawica stanowi własność PGE Dystrybucja S.A. Skarżysko – Kamienna i jest zlokalizowana na terenie Gminy Morawica. Stacja Stawiany nie jest własnością ani też nie jest eksploatowana przez PGE Dystrybucja S.A. i zlokalizowana jest na terenie Gminy Pińczów.

Odbiorców energii elektrycznej z terenu Gminy Chmielnik zasilają następujące linie średniego napięcia:

- Chmielnik – Wełecz, 12 stacji trafo SN/nn RE + 2 stacje abonenckie;
- Chmielnik – Pińczów, 3 stacje trafo SN/nN RE;
- Chmielnik – Kije, 11 stacji trafo SN/nN RE + 2 abonenckie;
- Chmielnik – Morawica, 24 stacje trafo SN/nN RE + 5 stacji abonenckich;
- Chmielnik – Pierścień 2, 10 stacji trafo SN/nN RE;
- Chmielnik – Raków, na terenie Gminy Chmielnik, nie zasilą żadnej stacji trafo SN/nN;
- Chmielnik – Szydłów 1, 4 stacje trafo SN/nN RE;
- Chmielnik – Pierzchnica, 8 stacji trafo SN/nN RE;
- Chmielnik – Szydłów 2, 8 stacji trafo SN/nN RE;
- Chmielnik – Zrecze Wodociąg, 1 stacja trafo SN/nN RE +1 stacja abonencka;
- Chmielnik – Pierścień 1, 6 stacji trafo SN/nN RE +1 stacja abonencka;
- Chmielnik – Oczyszczalnia Ścieków, 6 stacji trafo SN/nN RE + 3 stacje abonenckie.

Stan techniczny sieci średniego napięcia i sieci niskich napięć jest zadowalający. Większość sieci została w ostatnich latach wyremontowana, zarówno w mieście jak i na obszarach wiejskich gminy. Przedsiębiorstwo energetyczne, w ramach posiadanych środków na prowadzenia inwestycji, na bieżąco dokonuje wymiany przyłączy na izolowane wraz z wyniesieniem układów pomiarowych do

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

zewnątrznych złącz pomiarowych oraz dokonuje wymiany na liniach gołych przewodów na izolowane o większym przekroju (bez wymiany słupów).

Tabela 29 Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w miastach w latach 2017-2021 na terenie gminy Chmielnik

Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach						
	J.m.	2017	2018	2019	2020	2021
Odbiorcy energii elektrycznej	szt.	1,611	1,618	1,609	1,613	1,608
Zużycie energii elektrycznej	MWh	2,744.16	2,703.20	2,671.77	2,594.68	2,478.27
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca	kWh	722.15	722.20	725.83	720.14	699.88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

2.8 Ciepłownictwo

Na terenie gminy Chmielnik nie funkcjonują centralne systemy zaopatrzenia w ciepło w postaci dużych źródeł produkcji ciepła wraz z sieciami ciepłymi. Zaopatrzenie w ciepło na terenie gminy Chmielnik realizowane jest za pomocą indywidualnych źródeł ciepła:

- rozproszonych lokalnych kotłowni zlokalizowanych bezpośrednio przy odbiorcach ciepła, będących własnością zakładów przemysłowych/produkcyjnych, placówek użyteczności publicznej, obiektów handlu/usług, które służą do zaspokojenia własnego zapotrzebowania na ciepło, w tym ciepłą wodę użytkową (c.w.u.). Kotłownie lokalne to źródło ciepła o mocy znacznie poniżej 5MW, zlokalizowane w różnych częściach gminy,
- lokalnych kotłowni Zakładu Usług Komunalnych w Chmielniku Sp. z o.o. z siedzibą w Zreczu Dużym dla budownictwa wielorodzinnego,
- rozproszonych indywidualnych źródeł ciepła małych mocy w postaci wybudowanych kotłowni centralnego ogrzewania, rzadziej pieców w pomieszczeniach lub kominków. Źródła te zaspokajają wyłącznie potrzeby własne zasilanego budynku.

Energia cieplna wykorzystywana jest na różne cele:

- do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budownictwie mieszkaniowym
  - do przygotowania posiłków w gospodarstwach domowych
  - na potrzeby zakładów przemysłowych (c.w.u., technologia)
  - do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania c.w.u. i na potrzeby technologiczne (w kuchniach) w szkołach i innych obiektach usługowych i użyteczności publicznej, jednak z wyraźną dominacją potrzeb grzewczych budynków.

Paliwem wykorzystywanym w wymienionych źródłach są głównie paliwa stałe (węgiel kamienny, miał węglowy, koks oraz drewno) z nieznacznym udziałem oleju opałowego i energii elektrycznej, w mieście również gazu ziemnego.

Na terenach wiejskich gminy dominuje budownictwo jednorodzinne z własnymi indywidualnymi źródłami ciepła wbudowanymi u poszczególnych odbiorców. Wszystkie obiekty i mieszkania na terenie wiejskim oraz w części miasta są zasilane w ciepło na potrzeby grzewcze oraz na

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

przygotowanie ciepłej wody użytkowej z własnych indywidualnych źródeł. Ze względu na to, że wszystkie piece lub kotłownie indywidualne zasilają tylko obiekty, w których są zainstalowane, należy zakładać, że są to źródła ciepła o mocach rzędu kilku kilowatów, a w nielicznych przypadkach, gdy kotłownia ogrzewa większe obiekty (np. szkoła) istnieją źródła ciepła o mocach kilkudziesięciu kilowatów. Kotłownie działają głównie w oparciu o miąż, węgiel i olej opałowy, a na terenie miasta również gaz ziemny.

Do większych instalacji w zakresie zaopatrzenia w ciepło należy zaliczyć kotłownie osiedlowe eksploatowane przez Zakład Usług Komunalnych w Chmielniku sp. z o.o. oraz kotłownie instytucji użyteczności publicznej, bazujące głównie na gazie ziemnym. Zakład Usług Komunalnych w Chmielniku sp. z o.o. eksploatuje cztery kotłownie osiedlowe zlokalizowane przy: ul. Piastów 10, Dojazdowej 27, Dygasińskiego 12 oraz Mrucza 39. Własne kotłownie posiadają budynki wielorodzinne Spółdzielni Mieszkaniowej „Leśna” w Śładkowie Dużym oraz Wspólnota Mieszkaniowa „Pod Kaliną” w Chmielniku. Budynki Spółdzielni Mieszkaniowej w Chmielniku zlokalizowanej przy ul. Piastów 10,11,12,13 i 16 zostały poddane pracom termomodernizacyjnym poprzez ocieplenie ścian, natomiast w budynku przy ul. Jesionowej 1 w lokalu użytkowym zostały wymienione okna.

2.9 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna

Ważnym elementem infrastruktury technicznej są obiekty o przeznaczeniu integracyjnym w aspekcie sportu, rekreacji i kultury, które pełnią ważne funkcje społeczne. Na terenie gminy Chmielnik znajdują się liczne place zabaw, tereny rekreacyjne oraz świetlice wiejskie oraz boiska sportowe. Większość z nich zlokalizowana jest w pobliżu szkół lub przy budynkach remiz strażackich. W gminie Chmielnik funkcjonują kluby sportowe i organizacje upowszechniając kulturę fizyczną, które przyczyniają się do rozwoju wielu dyscyplin sportowych oraz podniesienia jakości sportu.

Bazę sportową na terenie gminy stanowią:

- Obiekty Międzyzakładowego Ludowego Zespołu Sportowego „Zenit Chmielnik”,
- Kompleks boisk sportowych o nawierzchni syntetycznej trawy, skatepark, kort tenisowy z nawierzchnią multisportową oraz elementy stadionu lekkoatletycznego (bieżnia, skocznia) przy ulicy Kwiatowej w Chmielniku,
- Sale gimnastyczne w Powiatowym Zespole Szkół w Chmielniku, Szkole Podstawowej w Chmielniku i Zespole Placówek Oświatowych w Piotrkowicach, oraz boiska sportowe przy tych obiektach,
- Hala sportowa przy Szkole Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Chmielniku.
- Boiska wiejskie i przyszkolne działające w miejscowościach Piotrkowice, Zrecze Małe, Kotlice, Zrecze Duże, Lubania, Celiny, Ługi, Suchowola, Śładków Mały,
- Kompleks sportowy przy Domu Pomocy Społecznej w Łagiewnikach,

Ofertę aktywnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży uzupełniają place zabaw zorganizowane w miejscowościach: Chmielnik, Śładków Duży, Kotlice, Śładków Mały, Grabowiec i Przededworze, siłownia zewnętrzna funkcjonująca w Parku Miejskim w Chmielniku oraz siłownie działające w ramach świetlic wiejskich w miejscowościach: Grabowiec, Borzykowa, Przededworze, Suliszów, Śładków Mały i Suchowola.

Na szczególną uwagę zasługuje otwarta w 2020 roku hala sportowa przy Szkole Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Chmielniku. Wybudowany, jednokondygnacyjny obiekt o wymiarach: szerokość: 31,38 metrów, długość: 50 metrów, wysokość: 10,98 metrów i powierzchni 690 metrów kwadratowych posiada boisko sportowe przystosowane do gry w piłkę nożną, koszykówkę, piłkę

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

ręczną, siatkówkę czy tenisa ziemnego oraz zaplecze socjalno-techniczne. Hala została wyposażona w elektroniczne tablice wyników, regulowane kosze – spełniające oczekiwania wszystkich grup wiekowych oraz trybuny ławkowe. Dodatkowym usprawnieniem jest kotara, która daje możliwość podziału sali na dwie niezależne połowy. Oprócz sali sportowej, w budynku znajdują się: pokój i łazienka trenera, magazyn sprzętu sportowego, pomieszczenie na sprzęt porządkowy, przestrzeń komunikacyjna z przedsionkami, ogólnodostępne sanitariaty, w tym dla osób niepełnosprawnych, a także oddzielne dla chłopców i dziewczynek szatnie wraz z pełnymi węzłami sanitarnymi. Hala została połączona ze szkołą łącznikiem, co zapewni możliwość bezpiecznego przejścia na zajęcia z w-fu, bez konieczności wychodzenia na dwór.

Zdjęcie 10 Hala sportowa w Chmielniku

Źródło: <https://www.swietokrzyskie.pro/w-chmielniku-powstala-nowoczesna-hala-sportowa/>

Teren rekreacyjno sportowy znajdujący się przy ulicy Kwiatowej w Chmielniku składa się z boiska do gry w piłkę nożną o nawierzchni syntetycznej trawy, skateparku, kortu tenisowego z nawierzchnią multisportową oraz elementów stadionu lekkoatletycznego (bieżnia, skocznia). Ponadto w skład obiektu wchodzi plac zabaw dla dzieci oraz przylegające do niego parkingi. Kompleks sportowy jest ogrodzony i dozorowany. Obiekt jest ogólnie dostępny, a korzystanie z niego jest nieodpłatne. Odbywają się na nim imprezy sportowe o charakterze gminnym jak np. turnieje piłki nożnej, tu kończą się biegi uliczne i odbywają się zawody strażackie. Boisko służy również jako lądowisko dla helikopterów obsługujących znajdujący się nieopodal szpital powiatowy.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Zdjęcie 11 Kompleks rekreacyjno sportowy

Źródło: https://www.chmielnik.com/asp/pl_

Tabela 30. Wykaz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie Gminy Chmielnik

L.p.	Nazwa sołectwa	Dostęp do boiska [TAK/NIE/WSPÓLNIE Z INNYM SOŁECTWEM]	Dostęp do placu zabaw [TAK/NIE/WSPÓLNIE Z INNYM SOŁECTWEM]
1.	Borzykowa	nie	tak
2.	Celiny	nie	tak
3.	Chomentówek	nie	tak
4.	Ciecierze	nie	nie
5.	Grabowiec	nie	tak
6.	Holendry	nie	tak
7.	Jasień	tak	tak
8.	Kotlice	nie	tak
9.	Lipy	nie	nie
10.	Lubania	tak	tak
11.	Łągiewniki	nie	nie
12.	Ługi	nie	tak
13.	Minostowice	nie	nie
14.	Piotrkowice	tak	tak
15.	Przededworze	tak	tak
16.	Sędziejowice	nie	nie
17.	Suchowola	tak	tak
18.	Suliszów	nie	nie
19.	Suskrajowice	nie	nie
20.	Szyszczyce	tak	nie
21.	Śladków Duży	tak	tak
22.	Śladków Mały	tak	tak
23.	Zrecze Chałupczańskie	nie	nie

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

24.	Zrecze Duże	tak	tak
25.	Zrecze Małe	nie	nie
26.	Miasto CHMIELNIK	tak	tak
	Razem	10	16

Źródło: Urząd Gminy Chmielnik

Potrzeby inwestycyjne Gminy Chmielnik w obszarze infrastruktury społecznej oraz sportowo-rekreacyjnej

Infrastruktura społeczna oraz sportowo-rekreacyjna będzie w najbliższych latach wymagała dodatkowych nakładów (głównie związanych z modernizacją co wynika z naturalnego „starzenia się” obiektów i ich eksploatacji). W najbliższym czasie planowane są następujące inwestycje związane z infrastrukturą sportowo – rekreacyjną:

- budowa bazy rekreacyjno-sportowej i społecznej (skate-park, boisko ze sztuczną nawierzchnią),
- zagospodarowanie terenów zielonych m.in. poprzez poprawę ich estetyki i funkcjonalności,
- remont (przebudowa) boisk sportowych na terenie gminy,
- urządzenie terenów rekreacyjnych wraz z budową boisk i placów zabaw na terenie poszczególnych miejscowości, gdzie będzie taka potrzeba,
- budowa sal gimnastycznych przy szkołach podstawowych,
- budowa (rozbudowa) i/lub modernizacja (remont) stadionu/zaplecza dla klubu sportowego,
- budowa (rozbudowa), przebudowa, modernizacja (remont) zewnętrznej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (siłowni zewnętrznych, placów zabaw, altan, itp.) w miejscowościach, w których istnieje taka potrzeba,
- poprawa estetyki i funkcjonalności centrum gminy i poszczególnych miejscowości (uporządkowanie, odnowienie i przystosowanie przestrzeni publicznych do pełnienia nowych funkcji, w tym rekreacyjnych i integracyjnych).

3. Diagnoza sytuacji społecznej

3.1 Ludność i procesy demograficzne

Jednym z warunków rozwoju gminy jest stały wzrost potencjału ludzkiego. Samorządy rywalizują o niego poprzez pozyskiwanie nowych mieszkańców, głównie młodych i z wysokimi kwalifikacjami, co z jednej strony pozwala na budowanie lokalnego kapitału społecznego i intelektualnego oraz przyczynia się do „spowolnienia” starzenia się społeczeństwa i „odsunięcie” w czasie działań związanych z tworzeniem oferty dla ludzi starszych. Z drugiej strony, wzrost liczby mieszkańców stanowi źródło potencjalnych przyszłych dochodów gminy. Dla samorządów wiejskich oddalonych od dużych ośrodków miejskich kolejnym ważnym wyzwaniem jest stworzenie warunków dla życia i rozwoju mieszkańców, aby Ci, zwłaszcza w młodym wieku, zdecydowali się pozostać w gminie, a nie migrowali do większych ośrodków.

Gmina Chmielnik ma 10 803 mieszkańców, z czego 49,7% stanowią kobiety, a 50,3% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 6,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,9 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Gęstość zaludnienia w 2022r. na terenie gminy wynosiła 77 os./km² i była niższa od średniej dla powiatu kieleckiego (94 os. na km²) oraz średniej dla województwa (107 os./km²).

59,2% mieszkańców gminy Chmielnik jest w wieku produkcyjnym, 18,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 31 Struktura ludności na terenie Gminy Chmielnik w latach 2017-2022

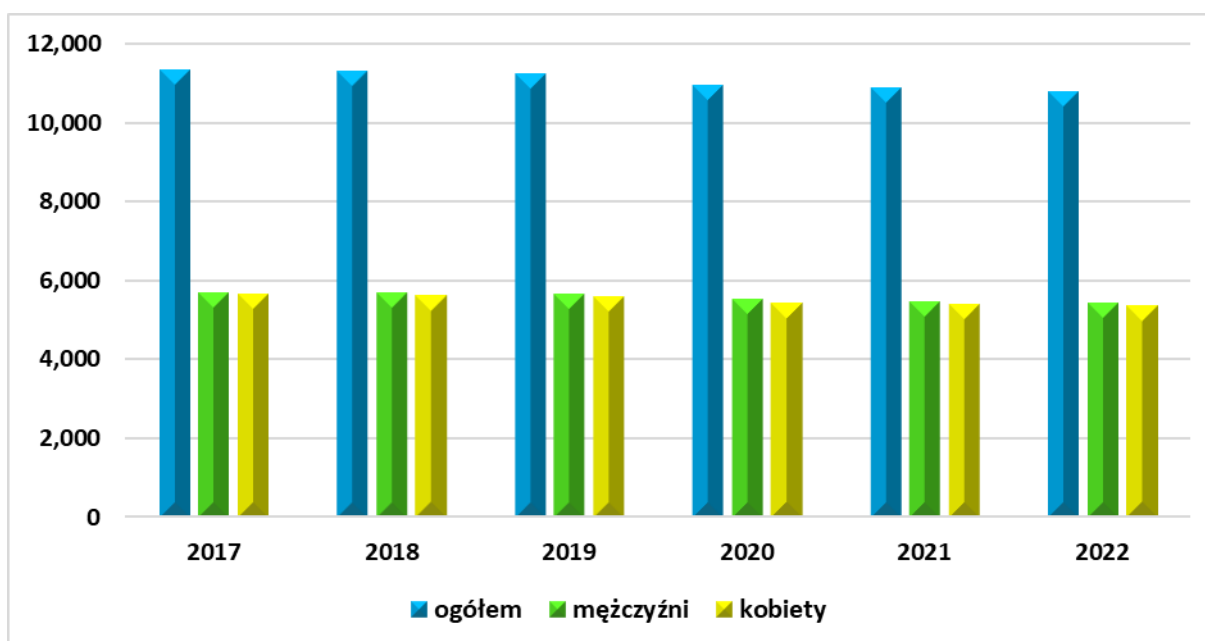
kategoria	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	11,362	11,320	11,264	10,973	10,884	10,803
miasto	3,752	3,703	3,662	3,561	3,521	3,503
obszar wiejski	7,610	7,617	7,602	7,412	7,363	7,300
mężczyźni	5,707	5,687	5,669	5,538	5,485	5,438
kobiety	5,655	5,633	5,595	5,435	5,399	5,365
w wieku przedprodukcyjnym	2,065	2,063	2,028	2,020	1,995	1,965
mężczyźni	1,072	1,069	1,060	1,058	1,039	1,024
kobiety	993	994	968	962	956	941
w wieku produkcyjnym	7,002	6,901	6,828	6,511	6,438	6,359
mężczyźni	3,810	3,738	3,699	3,558	3,522	3,467
kobiety	3,192	3,163	3,129	2,953	2,916	2,892
w wieku produkcyjnym mobilnym	4,385	4,306	4,259	3,957	3,892	3,812
mężczyźni	2,224	2,180	2,161	2,034	2,012	1,954
kobiety	2,161	2,126	2,098	1,923	1,880	1,858
w wieku produkcyjnym niemobilnym	2,617	2,595	2,569	2,554	2,546	2,547
mężczyźni	1,586	1,558	1,538	1,524	1,510	1,513
kobiety	1,031	1,037	1,031	1,030	1,036	1,034
w wieku poprodukcyjnym	2,295	2,356	2,408	2,442	2,451	2,479
mężczyźni	825	880	910	922	924	947
kobiety	1,470	1,476	1,498	1,520	1,527	1,532

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

W 2022 roku zarejestrowano 119 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 122 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Chmielnik -3. W tym samym roku 1 osobę zameldowano z zagranicy oraz zarejestrowano 7 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -6.

Wykres 1 Struktura ludności na terenie Gminy Chmielnik w latach 2017-2022

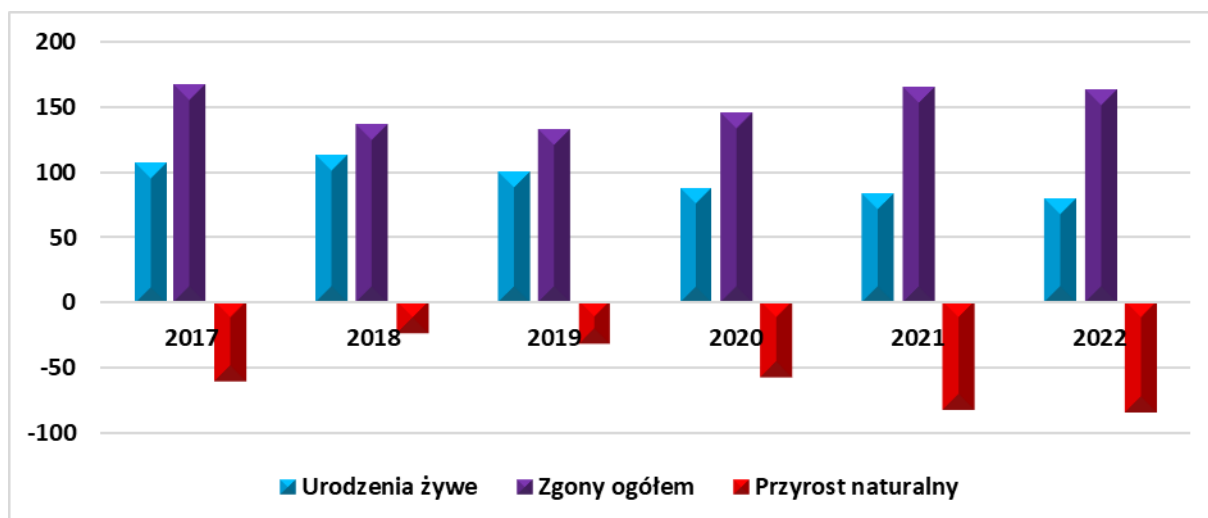
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Chmielnik ma ujemny przyrost naturalny wynoszący w roku 2022 -82. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -7,51 na 1000 mieszkańców gminy Chmielnik.

W 2022 roku urodziło się 80 dzieci, w tym 48,75% dziewczynek i 51,25% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 346 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,81 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Wykres 2 Przyrost naturalny w Gminie Chmielnik w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2021 roku 33,7% zgonów w gminie Chmielnik spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 20,2% zgonów w gminie Chmielnik były nowotwory, a 5,1% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Chmielnik przypada 15.2 zgonów. Jest to wartość porównywalna do wartości średniej dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

Tabela 32 Przyrost naturalny w Gminie Chmielnik w latach 2017-2022

kategoria	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Urodzenia żywe	107	113	101	88	84	80
miasto	26	26	25	20	34	31
obszar wiejski	81	87	76	68	50	49
mężczyźni	59	61	57	44	41	41
kobiety	48	52	44	44	43	39
Zgony ogółem	168	137	133	146	166	164
mężczyźni	85	76	74	89	94	101
kobiety	83	61	59	57	72	63
Przyrost naturalny	-61	-24	-32	-58	-82	-84
mężczyźni	-26	-15	-17	-45	-53	-60
kobiety	-35	-9	-15	-13	-29	-24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Procesy starzenia się społeczeństwa

Starzenie się społeczeństwa to proces biologiczny związany z konkretnymi zmianami demograficznymi i oznacza, że w danej populacji jest więcej osób starszych niż młodszych. Starzenie się społeczeństwa polskiego, jak i europejskiego zaobserwowano już dość dawno (i mimo różnych inicjatyw) tego procesu nie udało się na razie zatrzymać. Zjawisko to jest poważnym zagrożeniem dla stabilności gmin wiejskich.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Tabela 33 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Chmielnik w latach 2017- 2022r.

katęgoria	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	11,362	11,320	11,264	10,973	10,884	10,803
0-4	539	563	575	529	503	465
5-9.	629	578	551	568	541	542
10-14.	538	568	583	603	636	630
15-19	626	615	560	558	534	544
20-24	747	721	708	605	602	597
25-29	840	794	783	688	663	634
30-34	888	849	838	750	726	700
35-39	857	871	894	866	837	825
40-44	450	454	465	442	427	418
45-49	786	810	795	810	845	840
50-54	762	751	777	773	733	760
55-59	763	737	725	712	669	654
60-64	796	758	739	749	762	737
65-69	683	691	717	710	707	717
70 i więcej	1,243	1,315	1,339	1,365	1,384	1,404

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przyczyny starzenia się społeczeństwa to m.in.:

- wydłużenie się życia osób starszych związane z rozwojem opieki medycznej, zdolnością hamowania wielu chorób, wcześniejszego ich diagnozowania i leczenia,
- spadek przyrostu naturalnego związany z różnymi czynnikami: coraz późniejszym urodzeniem pierwszego dziecka, innym modelem rodziny (najczęściej 2+1, a nie jak jeszcze kilkanaście lat temu 2+2 czy 2+3).

Na etapie Diagnozy zidentyfikowano następujące obszary pomocy dla seniorów, które należy rozwijać:

- usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym,
- organizacja Klubu/ów Seniora, Senior+, Dziennych Domów Senior+,
- posiłki z dowozem do domu,
- pomoc sąsiedzka,
- lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii,
- rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach lub niewielkich placówkach.

Tabela 34 Ludność w wieku 65 + w Gminie Chmielnik

	na 31.12.2017r.	na 31.12.2022r.
Ludność w wieku 65+	1,926	2,121
% osób w wieku 65+ do ogółu liczby mieszkańców	16.95%	19.63%

Źródło: opracowanie własne wg danych GUS

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Prognoza demograficzna 2030

Według „Prognozy ludności na lata 2014-2050” opracowanej przez GUS ogólna liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego, a co za tym idzie również powiatu kieleckiego będzie sukcesywnie spadać do roku 2050.

Tabela 35 Prognoza demograficzna dla powiatu kieleckiego i województwa świętokrzyskiego do roku 2050r.

Wyszczególnienie	2030	2040	2050
Ogółem powiat kielecki	215,960	215,503	212,190
Mężczyźni	107,629	106,963	105,273
Kobiety	108,331	108,540	106,917
Ogółem województwo świętokrzyskie	1 157 417	1 071 560	976 938
Mężczyźni	564 561	522 939	479 846
Kobiety	592 856	548 621	497 092

Źródło: opracowanie własne wg danych Głównego Urzędu Statystycznego

Prognozy demograficzne dla Gminy Chmielnik również wskazują na spadek liczby ludności.

Tabela 36 Prognoza ludności Gminy Chmielnik na lata 2023-2030

Płeć	Wiek	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ogółem	Ogółem	11,314	11,297	11,278	11,255	11,229	11,205	11,178	11,150
	przedprodukcyjny	2,062	2,064	2,045	2,008	1,985	1,966	1,923	1,896
	produkcyjny	6,644	6,586	6,547	6,529	6,497	6,478	6,462	6,429
	mobilny	3,987	3,936	3,879	3,817	3,742	3,638	3,594	3,543
	niemobilny	2,657	2,650	2,668	2,712	2,755	2,840	2,868	2,886
	poprodukcyjny	2,608	2,647	2,686	2,718	2,747	2,761	2,793	2,825
	0-14	1,692	1,679	1,663	1,626	1,608	1,606	1,600	1,573
	15-59	6,653	6,607	6,582	6,591	6,572	6,503	6,471	6,446
	60+	2,969	3,011	3,033	3,038	3,049	3,096	3,107	3,131
	15-64	7,377	7,324	7,269	7,235	7,200	7,164	7,104	7,083
	65+	2,245	2,294	2,346	2,394	2,421	2,435	2,474	2,494
	80+	485	491	487	502	525	587	607	651
Mężczyźni	Ogółem	5,682	5,671	5,661	5,650	5,637	5,621	5,600	5,580
	przedprodukcyjny	1,071	1,071	1,055	1,032	1,018	1,007	975	954
	produkcyjny	3,574	3,542	3,518	3,505	3,487	3,491	3,483	3,476
	mobilny	2,023	1,995	1,981	1,959	1,924	1,879	1,867	1,863
	niemobilny	1,551	1,547	1,537	1,546	1,563	1,612	1,616	1,613
	poprodukcyjny	1,037	1,058	1,088	1,113	1,132	1,123	1,142	1,150
	0-14	871	863	852	821	805	807	805	799
	15-59	3,413	3,386	3,374	3,396	3,398	3,356	3,339	3,325
	60+	1,398	1,422	1,435	1,433	1,434	1,458	1,456	1,456
	15-64	3,774	3,750	3,721	3,716	3,700	3,691	3,653	3,631
	65+	1,037	1,058	1,088	1,113	1,132	1,123	1,142	1,150

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

	80+	157	161	163	174	189	215	216	241
Kobiety	Ogółem	5,632	5,626	5,617	5,605	5,592	5,584	5,578	5,570
	przedprodukcyjny	991	993	990	976	967	959	948	942
	produkcyjny	3,070	3,044	3,029	3,024	3,010	2,987	2,979	2,953
	mobilny	1,964	1,941	1,898	1,858	1,818	1,759	1,727	1,680
	niemobilny	1,106	1,103	1,131	1,166	1,192	1,228	1,252	1,273
	poprodukcyjny	1,571	1,589	1,598	1,605	1,615	1,638	1,651	1,675
	0-14	821	816	811	805	803	799	795	774
	15-59	3,240	3,221	3,208	3,195	3,174	3,147	3,132	3,121
	60+	1,571	1,589	1,598	1,605	1,615	1,638	1,651	1,675
	15-64	3,603	3,574	3,548	3,519	3,500	3,473	3,451	3,452
	65+	1,208	1,236	1,258	1,281	1,289	1,312	1,332	1,344
	80+	328	330	324	328	336	372	391	410
	15-49	2,544	2,508	2,468	2,436	2,410	2,357	2,340	2,313

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Prognoza dla gminy, pomimo istotnie skróconego horyzontu czasowego (w porównaniu do prognoz dla powiatów i województw), również przewiduje szybki proces starzenia się ludności, który będzie miał miejsce w niedalekiej przyszłości. Według prognozy GUS do roku 2030 na obszarze Gminy Chmielnik należy spodziewać się:

- sukcesywnego spadku liczby ludności
- znacznego wzrostu liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym, który będzie wynosić 25,33% ogółu ludności,
- spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 37 Struktura ludności w Gminie Chmielnik w roku 2022 i 2030 wg prognoz GUS

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %)		
wiek	2022	2030
		ogółem
przedprodukcyjny	18.19	17.00
produkcyjny	58.86	57.66
poprodukcyjny	22.95	25.34
	mężczyźni	
przedprodukcyjny	9.48	8.56
produkcyjny	32.09	31.17
poprodukcyjny	8.77	10.31
	kobiety	
przedprodukcyjny	8.71	8.45
produkcyjny	26.77	26.48
poprodukcyjny	14.18	15.02

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

GUS prognozuje, że przyrost naturalny będzie w każdym roku ujemny. Dodatkowo na tak znaczny odpływ mieszkańców będzie miała wpływ migracja wewnętrzna, która również będzie się utrzymywać na ujemnym poziomie.

Tabela 38 Ruch naturalny i wędrownkowy – prognoza GUS dla Gminy Chmielnik

Rok	Ludność	Urodzenia	Zgony	Napływy_ wewn.	Odpływy_ wewn.	Saldo_ wewn.	Imigrac ja_zagr	Emigracja _zagr.
2023	11,314	104	124	95	97	-2	2	1
2024	11,297	103	119	93	95	-2	2	1
2025	11,278	100	118	92	94	-2	2	1
2026	11,255	98	119	90	93	-3	2	1
2027	11,229	96	121	89	91	-2	2	1
2028	11,205	95	118	88	90	-2	2	1
2029	11,178	93	119	87	89	-2	2	1
2030	11,150	92	118	85	88	-3	2	1

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Wszystkie powyższe zjawiska powinny zostać uwzględnione w dokumencie strategicznym, bowiem np. wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym sugeruje potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej, kulturalnej, a także w zakresie organizacji czasu wolnego seniorów np. poprzez działalność Klubów Seniora.

Najważniejsze konsekwencje procesów demograficznych w gminie to:

- 1) spadek liczby urodzeń,
- 2) zwiększanie się udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności i rozwój zjawiska starzenia demograficznego (dodatkowo przyczyną starzenia demograficznego jest wydłużenie się okresu trwania życia ludzkiego, które bezpośrednio prowadzi do zwiększenia się udziału osób starszych w społeczeństwie),
- 3) istotny wpływ na sytuację demograficzną w gminie mają też procesy migracyjne, które prowadzą do znacznego zmniejszenia odsetka osób młodych w lokalnej społeczności.

Tabela 39 Podsumowanie struktury ludności Gminy Chmielnik wg ekonomicznych grup wiekowych
w roku 2017 i 2022

kategoria	2017	2022
ogółem	11,362	10,803
mężczyźni	5,707	5,438
kobiety	5,655	5,365
WZROST/SPADEK	-559	
w wieku przedprodukcyjnym	2,065	1,965
mężczyźni	1,072	1,024
kobiety	993	941
WZROST/SPADEK	-100	
w wieku produkcyjnym	7,002	6,359
mężczyźni	3,810	3,467

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

kobiety	3,192	2,892
WZROST/SPADEK	-643	
w wieku poprodukcyjnym	2,295	2,479
mężczyźni	825	947
kobiety	1,470	1,532
WZROST/SPADEK	184	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Z analizy danych wynika że na przestrzeni ostatnich lat (2017/2022) odnotowano następujące zjawiska demograficzne:

- ogólny spadek liczby ludności aż o 559 osób,
- wzrost osób w wieku poprodukcyjnym (o 184 os., co świadczy o zjawisku starzenia się społeczeństwa),
- znaczny spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym (643 osób),
- spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym (o 100 osób).

Podsumowując diagnozę sytuacji demograficznej w Gminie Chmielnik wydaje się ona na dziś stabilna. Jednak perspektywy sugerują, że mieszkańców będzie ubywać, zwłaszcza w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a przybywać będzie seniorów w wieku poprodukcyjnym, co jest zjawiskiem negatywnym. Szczególnie mocno mogą odczuć to zjawisko sołectwa o największej liczbie mieszkańców oraz najmniejsze, gdzie będzie narastał problem osób starszych i samotnych. Dlatego na obszarze całej gminy należy zadbać o to, aby zapewnić właściwe rozwiązania wspierające dla osób w wieku poprodukcyjnym, które z jednej strony umożliwią wykorzystanie potencjału i wiedzy tych osób, a drugiej pozwolą na godne starzenie się.

3.2 Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są na terenie gminy przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) w Chmielniku który jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną Gminy Chmielnik, realizującą zadania pomocy społecznej. Szczegółowy zakres działania Ośrodka określa jego statut. Pracę Ośrodka reguluje ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j Dz.U. 2004 Nr 64 poz. 593z późn. zm.) oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej mieści się w Chmielniku i obejmuje obszar miasta oraz 26 sołectw. Prawidłową realizację zadań oraz funkcjonowanie Ośrodka zapewniała kadra, w skład której wchodziło wg stanu na 31 grudnia 2022 r. 24 pracowników – umowa o pracę oraz 29 pracowników - umowa zlecenie (usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze).

Ośrodek realizuje zadania zlecone i zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej, m.in.:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- opracowanie i realizacja projektów socjalnych.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku udziela pomocy w formie zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka, świadczeń rodzicielskich, świadczeń „Za życiem”, świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych, zasiłków dla opiekuna, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, Karty Dużej Rodziny.

Tabela 40 Powody korzystania z pomocy społecznej w poszczególnych latach 2018-2022

Problem rodziny	liczba rodzin					liczba osób w tych rodzinach					
	Lata	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Alkoholizm		7	8	12	10	9	11	11	18	18	10
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna		23	22	22	16	15	81	66	54	36	22
Bezrobocie		178	160	125	115	98	454	399	306	254	110
Długotrwała lub ciężka choroba		212	228	195	184	164	365	377	323	284	166
Niepełnosprawność		146	152	142	135	120	247	259	233	203	122
Przemoc w rodzinie		2	1	2	3	0	5	1	3	8	0
Sytuacja kryzysowa		-	-	1	2	2	-	-	5	10	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego		-	-	2	3	2	-	-	2	4	1
Ubóstwo		84	79	61	64	57	187	162	113	113	57
Zdarzenie losowe		1	1	2	1	2	2	2	5	1	2
razem		653	651	564	533	469	1352	1277	1062	931	492

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

W 2022 roku liczba rodzin z problemami zmniejszyła się o 182 osób względem roku 2018, a liczba osób z problemami w tych rodzinach zmalała w 2022 roku o 785 względem roku 2018. Poprawę sytuacji społecznej widać szczególnie w problemach związanych z bezrobociem i ubóstwem.

Tabela 41 Świadczenia realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej

L.p.	Sołectwo	2020 rok			2021 rok			2022 rok		
		Zasiłek								
		Stały	Okresowy	Celowy	Stały	Okresowy	Celowy	Stały	Okresowy	Celowy
1.	Borzykowa	4	1	6	5	1	5	6	2	3
2.	Celiny	2	1	2	2	1	4	2	0	2
3.	Chomentówek	1	0	2	1	0	1	1	0	1
4.	Ciecierzce	0	0	0	0	0	0	1	1	1
5.	Grabowiec	1	0	1	1	0	0	0	0	0
6.	Holendry	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Jasień	1	0	4	3	0	1	3	0	2
8.	Kotlice	0	0	0	0	0	1	0	0	0
9.	Lipy	2	1	0	0	0	2	0	0	0

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

10.	Lubania	5	0	6	4	0	5	3	0	4
11.	Łagiewniki	17	0	12	13	0	11	12	1	6
12.	Ługi	0	1	4	0	1	4	1	1	2
13.	Minostowice	1	1	2	1	0	1	1	0	2
14.	Piotrkowice	4	3	2	4	1	3	2	0	1
15.	Przededworze	6	2	6	5	1	4	6	4	3
16.	Sędziejowice	5	0	7	4	1	5	4	0	3
17.	Suchowola	5	0	4	4	0	3	6	1	3
18.	Suliszów	0	1	0	0	1	1	1	1	1
19.	Suskrajowice	1	0	1	1	0	0	1	0	0
20.	Szyszczyce	1	0	2	2	0	4	1	0	3
21.	Śladków Duży	3	0	4	3	2	8	4	1	3
22.	Śladków Mały	2	0	3	3	0	0	1	0	1
23.	Zrecze Chałupczańskie	1	0	1	1	0	1	0	0	1
24.	Zrecze Duże	1	0	3	1	0	4	1	1	2
25.	Zrecze Małe	3	0	5	4	1	5	6	3	4
26.	Miasto CHMIELNIK	33	16	46	32	15	44	34	11	36
	Razem	99	27	123	94	25	117	97	27	84

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Sukcesywnie spada liczba zasiłków celowych

Tabela 42 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS w latach 2020-2022 w podziale
na sołectwa Gminy Chmielnik

	Sołectwo	2020		2021		2022	
		Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
1.	Borzykowa	15	15	15	14	16	16
2.	Celiny	8	8	7	7	10	10
3.	Chomentówek	5	5	2	3	2	2
4.	Ciecierze	1	1	1	1	2	2
5.	Grabowiec	6	6	4	4	5	5
6.	Holendry	0	0	1	1	1	1
7.	Jasień	7	7	6	6	7	7
8.	Kotlice	1	1	1	4	4	3
9.	Lipy	5	5	4	4	2	2
10.	Lubania	15	15	11	10	10	9
11.	Łagiewniki	31	29	22	20	18	17
12.	Ługi	13	11	8	8	5	5

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

13.	Minostowice	4	4	3	3	4	4
14.	Piotrkowice	12	12	13	13	18	18
15.	Przededworze	20	20	15	15	15	15
16.	Sędziejowice	14	12	12	11	11	10
17.	Suchowola	14	13	14	13	15	15
18.	Suliszów	4	4	2	2	4	4
19.	Suskrajowice	4	4	3	3	3	3
20.	Szyszczyce	4	5	9	10	4	5
21.	Śladków Duży	16	15	18	16	17	17
22.	Śladków Mały	9	9	6	6	21	21
23.	Zrecze Chałupczańskie	7	5	6	4	4	3
24.	Zrecze Duże	6	7	8	8	6	6
25.	Zrecze Małe	10	10	12	11	11	10
26.	Miasto CHMIELNIK	131	125	126	124	142	141
	Razem	362	348	329	321	357	351

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Świadczenia niepieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej:

I.p	Rodzaj świadczenia	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Liczba osób umieszczona w Domu Pomocy	18	17	18	18	15	16
2	Liczba osób korzystająca z usług opiekuńczych	44	44	44	34	38	38
3	Liczba osób korzystająca ze specjalistycznych usług opiekuńczych	3	4	5	5	4	4
4	Pomoc w formie dożywiania dzieci	335	284	251	203	151	250

MGOPS realizuje szereg programów wspierających rodziny:

Za życiem

Od 1 stycznia 2017 r., z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia wsparcie zdrowotne.

Karty Dużej Rodziny

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci.

Przez rodzica rozumie się także rodzica zastępczego lub osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka.

Prawo do Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom:

- w wieku do 18. roku życia,
- w wieku do 25. roku życia – w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Posiłek w szkole i w domu

MGOPS realizuje wieloletni program polegający na zapewnieniu pomocy w formie posiłku, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych lub świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności wszystkim osobom jej potrzebującym w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- dzieciom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Na terenie gminy funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i Niepełnosprawnych Intelktualnie w Chmielniku z siedzibą w Zreczu Dużym. Jest placówką pobytu dziennego. Od 01.01.2020 roku został wyodrębniony ze struktur Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku i tworzy samodzielną jednostkę organizacyjną Gminy Chmielnik. Zadaniem ŚDS jest niesienie pomocy i opieki osobom z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnymi intelektualnie, które nie wymagają leczenia szpitalnego.

Typ domu: typ A - dla osób przewlekle psychicznie chorych, typ B - dla osób upośledzonych umysłowo, typ mieszany – obejmujący więcej niż jeden typ. Powierzchnia użytkowa wykorzystywana przez Środowiskowy Dom Samopomocy to 599 m². Dom zapewnia dowóz na zajęcia z całej gminy Chmielnik własnym autobusem, ok. 3696 km miesięcznie, tj. 187 km dziennie, na trasie: Chmielnik - Przededworze- Jasień – Miławka -Sędziejowice – Chomentówek - Śladków Duży- Śladków Mały – Borzykowa - Lipy-Lubania- Celiny - Piotrkowice. Ośrodek dysponuje 30 miejscami.

Tabela 43 Środowiskowy Dom Samopomocy w Zreczu Dużym

Źródło: <https://www.facebook.com/315584912438593/photos/a.315964129067338/560568011273614>

Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzi działalność poprzez różne formy zajęć: kulinarne, plastyczne, techniczno-ogrodnicze, muzyko-terapeutyczne, komputerowe oraz poprzez rehabilitację ruchową. Praca terapeutyczna i rehabilitacyjna prowadzona w Domu daje możliwość rozwoju osobistego podopiecznym poprzez naukę nowych umiejętności i podtrzymywanie umiejętności zdobytych wcześniej, np. w zakresie czynności dnia codziennego, funkcjonowania w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Tabela 44 Liczba osób skierowanych do ŚDS w latach 2020-2022

Rok	Liczba osób skierowanych na podstawie decyzji	Liczba miejsc w ośrodku	Przewlekłe psychicznie chorych	Niepełnosprawni intelektualnie	Sprzężona niepełnosprawność (więcej niż jedna niepełnosprawność)
2020	33	30	17	15	1
2021	33	30	21	10	2
2022	32	30	17	13	2

Źródło: Raport o stanie gminy za rok 2022

Na terenie gminy funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Łagiewnikach. Dom funkcjonuje jako jednostka organizacyjna Powiatu Kieleckiego.

Dom Pomocy Społecznej w Łagiewnikach przeznaczony jest dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz przewlekłe psychicznie chorych. Placówka posiada 185 miejsc dla mężczyzn, w tym:

- dla osób niepełnosprawnych intelektualnie - 103 miejsca,
- dla osób przewlekłe psychicznie chorych - 82 miejsca.

Dom spełnia wszystkie standardy określone Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012r., a oferta usług dostosowana jest do potrzeb, możliwości i oczekiwań podopiecznych. Dom Pomocy Społecznej świadczy mieszkańcom następujące usługi na poziomie obowiązującego standardu:

- usługi bytowe – zapewnienie odpowiedniego miejsce zamieszkania, wyżywienia, utrzymania czystości,
- usługi opiekuńcze – udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnacji oraz niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych,
- usługi wspomagające – świadczenie pracy socjalnej na rzecz mieszkańców, umożliwienie udziału w terapii zajęciowej, podnoszenie sprawności i aktywizowanie, umożliwienie zaspokojenia potrzeb religijnych i kulturalnych, możliwość korzystania z punktu bibliotecznego oraz codziennej prasy, nawiązywanie i utrzymywanie kontaktu z rodziną i społecznością lokalną, zapewnienie bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych, itp.

W trakcie codziennej pracy i w zależności od potrzeb w zakresie usług opiekuńczych Dom realizuje swoje zadania poprzez: opiekę pielęgniarską i opiekuńczą, badania, opiekę lekarską, spotkania z psychologiem, zaspokajanie indywidualnych potrzeb mieszkańców, naukę i pomoc w wykonywaniu trudnych czynności, kontakty z rodzinami, mobilizację do wykazania się umiejętnościami i możliwościami indywidualnymi, zapobieganie i przeciwdziałanie alkoholizmowi, pogadanki na temat szkodliwości palenia tytoniu i picia alkoholu, rehabilitację leczniczą.

Placówka zapewnia mieszkańcom usługi opiekuńcze, pielęgniarskie, medyczne i rehabilitacyjne. Sale rehabilitacji wyposażone są w nowoczesny sprzęt do fizykoterapii i kinezyterapii. W ramach terapii zajęciowej prowadzone są zajęcia plastyczno–manualne, teatralno–muzyczne, kulturalno–rekreacyjne i sportowe.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku w 2022 roku dopłacał do pobytu 16 osób przebywającym w Domach Pomocy Społecznej z terenu gminy.

3.3 Ochrona zdrowia

Ochronę zdrowia na terenie Miasta i Gminy Chmielnik zabezpiecza Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Chmielniku mieszczący się przy ulicy Kieleckiej 18.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Chmielniku świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej od poniedziałku do piątku w dni robocze w godz. od 8.00 do 18.00. Działalność statutowa to udzielanie świadczeń medycznych w zakresie: podstawowej opieki zdrowotnej, stomatologii, higieny szkolnej, pielęgniarstwa środowiskowego oraz świadczeń z zakresu transportu sanitarnego.

W skład Samodzielnego Publicznego Zakład Opieki Zdrowotnej Chmielniku wchodzi następujące jednostki: Przychodnia Zdrowia w Chmielniku, Ośrodek Zdrowia w Piotrkowicach, Ośrodek Zdrowia w Sędziejowicach.

Liczba pacjentów z roku na rok maleje, jest to związane z malejącą liczbą mieszkańców:

9 242 pacjentów – rok 2018

9 175 pacjentów – rok 2019

9 009 pacjentów – rok 2020

8 946 pacjentów – rok 2021

8 902 pacjentów – rok 2022

Zdjęcie 12 Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Chmielniku (w trakcie prac remontowych)

TERMOMODERNIZACJA BUDYNKU CHMIELNICKIEJ PRZYCHODNI

Źródło: <https://www.chmielnik.com/asp/jednostki-gminy>

SP ZOZ w 2022 r. zajął pierwsze miejsce w rankingu na najlepszą przychodnię „Hipokrates 2022”. Hipokrates to plebiscyt medyczny doceniający zasługi lekarzy, pielęgniarek oraz pracowników służby zdrowia. Nagradzane są te jednostki medyczne, które cieszą się największym uznaniem wśród pacjentów, za profesjonalizm w procesie leczenia, kulturę oraz podejście do pacjenta.

Tabela 45 Ilość porad w ramach podstawowej opieki lekarskiej (w tym wizyty domowe)

Rok	Przychodnia Zdrowia w Chmielniku	Ośrodek Zdrowia w Piotrkowicach	Ośrodek Zdrowia w Sędziejowicach
2018	30.458 w tym wizyty domowe – 2401	4.647 w tym wizyty domowe- 41	379 w tym wizyty domowe 2
2019	30.182 (2.688)	4.969 (61)	1.080 (12)

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

2020	31.033 (1.861)	1.531 (21)	202 (2)
2021	29 400 (1 567)	3 299 (35)	200 (13)
2022	34 575(2 066)	3 867 (49)	756 (19)

Źródło: Raport o stanie Miasta i Gminy Chmielnik 2018-2022 rok

Tabela 46 Inne świadczenia udzielone w latach 2019-2022

Nazwa świadczenia	2019	2020	2021 rok	2022 rok
Świadczenia stomatologiczne (gabinet ul. Kielecka)	2759	2 235	2 802	2 734
Świadczenia stomatologiczne (gabinet ul. Szkolna)	1920	650	2 118	2 702
Świadczenia opieki pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej (iniekcje)	18905	14 058	15 734	14 890
	(5594)	(2 775)	(5 359)	(8 027)
Opieka położnej środowiskowej	184	76	260	214
Transport sanitarny	92	66	73	77
Świadczenia z zakresu medycyny pracy	299	254	255	252
Badania laboratoryjne	36354	23 725	43 532	53 449
Badania RTG	1014	723	928	1 222
Badania USG	510	264	401	629
Badania EKG	1809	594	939	1 216
Spirometria	7	0	0	0

Źródło: Raport o stanie Miasta i Gminy Chmielnik 2019-2022 rok

Opieka przez pielęgniarki w środowisku nauczania i wychowania sprawowana jest w szkołach:

1. Zespół Placówek Oświatowych w Piotrkowicach
2. Powiatowy Zespół Szkół w Chmielniku
3. Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Chmielniku

łącznie pod opieką w 2019 r. było 1.360 uczniów, a w 2020 r. pod opieką pozostaje 1 385. Program grupowej profilaktyki fluorkowej w 2019 r. był realizowany (finansowany przez NFZ) dla 680 uczniów, natomiast w 2020 r. dla 624 uczniów.

Ponadto Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w 2020 roku realizował (podobnie jak w latach poprzednich) program szczepień ochronnych przeciw zachorowaniu na grypę dla seniorów powyżej 65 roku życia, zapisanych do lekarza POZ. W ramach programu zostało zaszczepionych 140 osób.

Tabela 47 Liczba uczniów objęta opieką pielęgniarską i profilaktyką

rok	Liczba uczniów pod opieką pielęgniarki łącznie	Liczba Uczniów uczestnicząca w Programie grupowej profilaktyki fluorkowej
2018	1393	669
2019	1360	680
2020	1385	624

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

2021	1396	COVID-19
2022	1363	653

Źródło: Raport o stanie Miasta i Gminy Chmielnik 2018-2022 rok

Na terenie gminy w 2021 r. funkcjonowały punkty szczepień przeciwko koronawirusowi SARS-CoV-2. Według stanu na dzień 30.03.2022r. na terenie Gminy Chmielnik w pełni zaszczepionych było 52% mieszkańców (tj. 5810 osoby). Liczba osób zaszczepionych minimum jedną dawką wynosi 5932 osób.

Tabela 48 liczba osób zaszczepionych przeciwko COVID-19 w Gminie Chmielnik (stan na 20.03.2022)

COVID	liczba osób zaszczepionych	% zaszczepienia
zaszczepieni 1 dawką	5932	53.10%
w pełni zaszczepieni	5810	52.00%
Przedział wiekowy	Liczba zaszczepionych min. 1 dawką	Liczba w pełni zaszczepionych
0-11 lat	42	40
12-19 lat	290	281
20-39 lat	1482	1447
40-59 lat	1934	1889
60-69 lat	1041	1025
70+	1143	1128

Źródło: <https://www.gov.pl/web/szczepienia-gmin#/poziomwyszczepienia>

Na terenie gminy Chmielnik działa 5 aptek:

1. Apteka Codzienna ul. 1 Maja 5 26-020 Chmielnik.
1. „Apteka z Sercem” ul. Kielecka 11 26-020 Chmielnik.
2. Apteka MM ul. Kielecka 14 a 26-020 Chmielnik.
4. „Apteka z Sercem” ul. Szydłowska 1 26-020 Chmielnik.
5. Apteka Centrum Zdrowia ul. Witosa 6 A 26-020 Chmielnik.

Tabela 49 Apteki i Punkty apteczne w gminie Chmielnik

Apteki i Punkty apteczne	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ludność na aptekę ogólnodostępną	2 283	1 894	1 887	2 253	2 234	2 177	2 161
apteki	5	6	6	5	5	5	5
mgr farmacji	8	10	11	8	8	7	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS rok.

Zdiagnozowane potrzeby:

1. Modernizacja obiektów Przychodni Zdrowia w Chmielniku, Ośrodek Zdrowia w Piotrkowicach, Ośrodek Zdrowia w Sędziejowicach wraz z jego wyposażeniem, w tym m.in. aparaty EKG, USG, bilirubinometr, defibrylator, lampy UV-C.
2. Doposażenie POZ w niezbędny sprzęt rehabilitacyjny.
3. Rozwój e-usług zdrowotnych - wyposażenie POZ w sprzęt informatyczny (informatyzacja Ośrodka Zdrowia).
4. Lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii zwłaszcza dla osób w wieku senioralnym.
5. Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej.
6. Ochrona zdrowia mieszkańców:

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

- pakiety świadczeń zdrowotnych wykraczających poza zakres badań podstawowych,
- umożliwienie dostępu do specjalistycznych badań lekarskich poprzez uczestnictwo w akcjach ogólnopolskich i z własnej inicjatywy,
- pakiety rehabilitacyjne i warsztaty terapeutyczne dla pracowników, w tym Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik i jednostek podległych,
- poprawa dostępu do specjalistów, w tym pediatrów,
- doposażenie stanowisk pracy w celu poprawy ergonomii i bezpieczeństwa pracy,
- 7. Zwiększenie dostępu do wysokospecjalistycznej opieki medycznej.

3.4 Edukacja i wychowanie

Edukacja jest bardzo ważną dziedziną życia społecznego, dlatego dla zapewnienia wysokiej jakości kształcenia należy stworzyć spójny i efektywny program działań służących optymalnemu rozwojowi najważniejszych podmiotów edukacji – dziecka na etapie wczesnoszkolnym, ucznia i dorosłego uczestnika kształcenia ustawicznego, a także nauczyciela, zaangażowanego w proces edukacji.

Po reformie oświaty polegającej na wygaszeniu gimnazjum i wprowadzeniu ośmioletnich szkół podstawowych w 2020 roku Rada Miejska w Chmielniku na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r., poz. 910 ze zm.) uchwałą Nr XXII/220/2020 z dnia 22 czerwca 2020 zmieniła plan sieci oraz granice obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Chmielnik od dnia 1 września 2020 r. z powodu likwidacji Filii w Lubani Szkoły Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Chmielniku

Gminny system edukacji tworzą:

- Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Chmielniku z filią w Suchowoli,
- Zespół Placówek Oświatowych w Piotrkowicach (SP im. Jana Pawła II i Samorządowe Przedszkole),
- Przedszkole Samorządowe w Chmielniku z oddziałem w Suchowoli.

Ponadto w Chmielniku działają też dwa niepubliczne przedszkola „Bajkowa Kraina” i „Mali Odkrywcy” oraz żłobek „Wesołe Misie”.

Historia Szkolnictwa

Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Chmielniku z filią w Suchowoli,

Historia współczesna Szkoły Podstawowej w Chmielniku rozpoczyna się zaraz po II wojnie światowej. W lutym 1945 roku w budynku szkoły przy ulicy Kolejowej (późniejszej Mielczarskiego) odbyły się zapisy do szkoły powszechnej (dzieci z Chmielnika, Suchowoli, Dezyderowa i Andrzejówki). Budynek przedwojennej szkoły nr 1 nie nadawał się jednak do nauki ze względu na zniszczenia wojenne. Rozpoczęto w nim remont, a zaraz po jego ukończeniu dzieci rozpoczęły naukę.

W dniach 20 - 23 września 1951 roku doszło w szkole do słynnego strajku dzieci, który był odpowiedzią na zwolnienie z pracy ks. Edwarda Materskiego (późniejszego biskupa). Był również odpowiedzią na brak nauczania religii w szkole. Przywrócono naukę religii. Przedwojenne pomieszczenia szkolne nie były w stanie zabezpieczyć wszystkich potrzeb edukacyjnych dlatego w 1963 roku w części pomieszczeń Liceum zorganizowano drugą szkołę podstawową i wydzielono w niej 8 klas lekcyjnych. W 1973/74 połączono obie szkoły, tworząc Zbiorczą Szkołę Gminną w Chmielniku. 27 maja 1979 roku szkoła otrzymała imię Stefana Żeromskiego. Szkoła mieściła się w dwóch budynkach aż do roku 31 maja 1998 kiedy to oddano do użytku nowy pawilon szkolny przy ulicy Szkolnej.

Zdjęcie 13 Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego

Źródło: <https://spchmielnik.superszkolna.pl/>

Zespół Placówek Oświatowych w Piotrkowicach

Szkoła Podstawowa w Piotrkowicach mieściła się do 2019r. w zespole pałacowym. Został on wzniesiony w roku 1778 przez Joachima Tarnowskiego, szambelana królewskiego, późniejszego starostę sulejowskiego. W czasie I wojny światowej stacjonowały wojska dewastujące budynki. W roku szkolnym 1947/48 kierownictwo szkoły podstawowej sprawowane przez Jana Szwarnowieckiego wszczęło starania o przejęcie budynków byłego majątku Tarnoskały dla celów szkolnych oraz zdobycie funduszy na ich remont. Remont budynków ruszył z martwego punktu po wielokrotnych staraniach we wrześniu 1949 roku, a naukę na Tarnoskale rozpoczęto 18 listopada 1951 roku. W roku szkolnym 1961/62 Szkoła liczyła wtedy 316 uczniów i mieściła się w ośmiu salach lekcyjnych. W 1978 roku przyznany został limit na remont dachów i elewacji trzech budynków. Sprowadzone zostały gonty, ponieważ takie właśnie pokrycie muszą mieć te zabytkowe budowle. W 1978 roku dobiegła końca trwająca 10 lat renowacja zabytkowej sali w budynku nr 2, prowadzona przez Zespół Konserwatorski z Kielc. 10 grudnia 1979 roku z kranów szkolnych po raz pierwszy popłynęła woda. Kolejnym osiągnięciem było założenie centralnego ogrzewania. W marcu 1993 roku odbyła się uroczystość otwarcia i oddania do użytku nowej sali gimnastycznej.

Od 1 stycznia 1996 roku Szkoła Podstawowa w Piotrkowicach przeszła pod nadzór Samorządu Miasta i Gminy Chmielnik. 24 kwietnia 1997 roku na Tarnoskale około godziny 15:00, w pawilonie północnym wybuchł groźny pożar. Na skutek zwarcia instalacji elektrycznej spłonęła więźba dachowa, sufit na piętrze i parterze, oraz klatka schodowa. Pomimo pogorszonych warunków lokalowych rytm nauczania nie uległ większym zakłóceniom. Jakkolwiek prowizorycznie zabezpieczono spalony budynek, to jednak pomieszczenia narażone na działanie niekorzystnych warunków atmosferycznych niszczały w szybkim tempie. Remont trwał do końca sierpnia 1998 roku.

16 października 1999 roku nadano imię i sztandar szkole. Rok szkolny 2002/2003 uczynił Tarnoskałę ośrodkiem opiekuńczo – wychowawczym, mieszczącym nie tylko szkołę podstawową, zamiejscowe klasy gimnazjalne, ale również przedszkole. Uchwałą Nr XIII/169/2004 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 30 marca 2004 r. instytucja nosi nazwę Zespół Placówek Oświatowych w Piotrkowicach. Rok

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

szkolny 2005/2006 przyniósł kolejne zmiany – otóż zlikwidowana została filia szkoły w Celinach. Powodem była bardzo mała liczba dzieci i zbyt wysokie koszty utrzymania. Od tej pory dzieci z Celin edukację szkolną kontynuują w Piotrkowicach.

W skład budynku Zespołu Placówek Oświatowych wchodzi przedszkole oraz szkoła podstawowa. Obiekt jest dwukondygnacyjny, połączony dwoma parterowymi łącznikami z halą sportową oraz budynkiem, w którym zlokalizowane są gabinety lekarskie. W części centralnej i zachodniej znajdują się sale szkoły podstawowej oraz pokój nauczycielski z zapleczem socjalnym. Na parterze znajduje się m.in.: pomieszczenie związane z kuchnią – magazyny żywności, zaplecze dla personelu kuchennego, zmywalnia oraz duża, przestronna kuchnia wraz ze stołówką. W części południowej wykonano parterową halę sportową z zespołem szatni i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, pomieszczeniem technicznym i kotłownią, połączoną z budynkiem szkolnym za pomocą parterowego łącznika pełniącego funkcję administracyjną. Moduł ten zawiera sekretariat, pokój dyrekcji, księgowość i archiwum. Szatnie dla dzieci znajdują się bezpośrednio przy oddziałach. Wejście główne do budynku zlokalizowane jest po stronie południowej.

Na północ od hali sportowej znajdują się dwa obiekty sportowe – boisko wielofunkcyjne o wymiarach 30x50 m oraz 3-torowa bieżnia długości 60 m, zakończona piaskownicą do skoku w dal.

Na terenie obiektu Zespołu Placówek Oświatowych zlokalizowane są również dwa ogrodzone place zabaw z podziałem na strefy dla różnych grup wiekowych, w tym jeden dostępny jedynie z sal przedszkolnych znajdujących się we wschodniej części budynku.

Ponadto na terenie działki wybudowano ciągi piesze i jezdne, miejsca postojowe dla samochodów osobowych oraz dwa place manewrowe o wym. 20x20 m. Teren przy obiekcie zaprojektowano tak, aby był dostępny dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Układ poszczególnych pomieszczeń został tak opracowany, aby mogły one funkcjonować w sposób od siebie niezależny, wykorzystując w pełni swój potencjał użytkowy z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb. Całość budynku ma 4.183 m² powierzchni użytkowej.

Zdjęcie 14 Zespół Placówek Oświatowych w Piotrkowicach

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Źródło: <https://www.chmielnik.com/asp/jednostki-gminy>

Zdjęcie 15 Przedszkole Samorządowe w Chmielniku

Źródło: <https://www.chmielnik.com/asp/jednostki-gminy>

Tabela 50 Liczba uczniów w placówkach na terenie miasta i gminy Chmielnik w latach 2020-2022

Placówka	SP w Chmielniku			Filia SP w Suchowoli			ZPO w Piotrkowicach		
	2020/ 2021	2021/ 2022	2022 /2023	2020/ 2021	2021/ 2022	2022 /2023	2020/ 2021	2021 / 2022	2022/ 2023
Liczba oddziałów	38	36	36	4	4	4	10	10	9
Liczba uczniów w tym:	760	778	765	43	48	52	122	122	138
Klasa 0	56	72	72	8	16	17	0	0	0
klasa I	57	66	83	12	9	15	18	17	21
Klasa II	89	56	67	11	12	8	9	18	21
Klasa III	98	92	56	12	11	12	13	9	19
Klasa IV	92	109	105	-	-	-	9	13	12
Klasa V	47	92	111	-	-	-	10	9	21
Klasa VI	129	49	91	-	-	-	18	10	12
Klasa VII	113	128	53	-	-	-	28	19	13

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Klasa VIII	79	114	127	-	-	-	17	27	19
------------	----	-----	-----	---	---	---	----	----	----

Źródło: Raport o stanie gminy 2022

W szkołach podstawowych w porównaniu do roku szkolnego 2021/2022 nastąpił spadek o 7 uczniów. Przyczyną spadku liczby uczniów w szkołach są zmiany demograficzne, natomiast mniejsza liczba dzieci w przedszkolach może wynikać z konkurencji placówek niepublicznych, a w szczególności w Chmielniku, w tym rozwoju działalności przedszkola prowadzonego przez Zakład Doskonalenia Zawodowego przy ul. Mielczarskiego 7 w Chmielniku.

Tabela 51 Liczba dzieci w placówkach przedszkolnych na terenie miasta i gminy Chmielnik w latach 2020-2022

kategoria		2020/2021	2021/2022	2022/2023
Samorządowe Przedszkole w Chmielniku	liczba miejsc	125	125	125
	liczba dzieci	112	106	115
	liczba oddziałów	5	5	5
Samorządowe Przedszkole w Chmielniku oddział w Suchowoli	liczba miejsc	50	50	50
	liczba dzieci	44	36	31
	liczba oddziałów	3	2	2
Przedszkole w Zespole Placówek Oświatowych w Piotrkowicach	liczba miejsc	75	75	75
	liczba dzieci	47	46	50
	liczba oddziałów	3	3	3
	klasa „0” liczba uczniów	17	18	20
Przedszkole Językowe „Bajkowa Kraina” w Chmielniku	liczba dzieci	69	65	44
	w tym klasa „0”			9
	liczba oddziałów	3	3	3
ZDZ Kielce Niepubliczne Przedszkole w Chmielniku „Mali Odkrywcy”	liczba dzieci	88	100	124
	w tym klasa „0”		20	8
	liczba oddziałów	4	5	6

Źródło: Źródło: Raport o stanie gminy 2022

Żłobek

Zakład Doskonalenia Zawodowego w Chmielniku prowadzi Niepubliczny Żłobek „Wesołe Misie”, który dysponuje 44 miejscami. Uczęszczają do niego również dzieci z sąsiednich gmin. W roku 2022 z terenu gminy Chmielnik do tego żłobka uczęszczało od 20 do 33 dzieci. Placówka zapewnia opiekę 12-sto godzinną od poniedziałku do piątku w godzinach od 6.00 do 18.00. W żłobku prowadzone są zajęcia: umuzykalnianie, zajęcia kulinarne, zajęcia ruchowe, bajkoterapia, zajęcia z Integracji Sensorycznej, logopedia, j angielski.

Stypendia socjalne

Gmina Chmielnik wspiera uczniów mających trudną sytuację finansową przyznając stypendia za pośrednictwem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku

W roku szkolnym 2018/2019 stypendia otrzymało 232 uczniów.

W roku szkolnym 2019/2020 stypendia otrzymało 156 uczniów.

W roku szkolnym 2020/2021 stypendia otrzymało 72 uczniów.

W roku szkolnym 2021/2022 stypendia otrzymało 115 uczniów.

Stypendia za szczególne osiągnięcia

Rada Miejska w Chmielniku podjęła też inicjatywę wsparcia uzdolnionych uczniów bez względu na kryterium dochodowe za szczególne osiągnięcia artystyczne, w nauce lub aktywność społeczną poprzez przyznanie stypendium. Uchwała podjęta w dniu 18.09.2017 roku określa warunki przyznawania tego stypendium dla uczniów szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych mieszkających w gminie Chmielnik

Za rok szkolny 2017/2018 stypendia otrzymało 7 uczniów.

Za rok szkolny 2018/2019 stypendia otrzymało 15 uczniów.

Za rok szkolny 2019/2020 stypendia otrzymało 7 uczniów.

Za rok szkolny 2020/2021 stypendia otrzymało 19 uczniów.

Za rok szkolny 2021/2022 stypendia otrzymało 18 uczniów.

Sieć publicznych szkół podstawowych powinna być zorganizowana w sposób umożliwiający wszystkim dzieciom spełnianie obowiązku szkolnego, z uwzględnieniem iż droga dziecka z domu do szkoły nie może przekraczać:

- a. 3 km – w przypadku uczniów klas I–IV szkół podstawowych;
- b. 4 km – w przypadku uczniów klas V–VIII szkół podstawowych.

Gmina Chmielnik zapewnia uczniom bezpłatny dowóz do szkoły nawet w sytuacji, gdy ich droga z domu do szkoły jest mniejsza niż określają to przepisy, ale jest to konieczne ze względu na bezpieczeństwo uczniów. Ponadto Gmina Chmielnik zapewnia również dowóz uczniów niepełnosprawnych do ośrodków szkolno-wychowawczych (we własnym zakresie do Broniny i Kielc, a w pozostałych przypadkach refundując koszty poszczególnym ośrodkom lub rodzicom).

Tabela 52 Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty

kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	57.96	70.06	73.50	70.18	72.34
mężczyźni	7.59	8.60	10.63	10.47	11.12
kobiety	50.37	61.46	62.87	59.71	61.22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Szczególnej uwagi wymaga problem dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Najliczniejszą grupę stanowią uczniowie o obniżonych funkcjach percepcyjno – motorycznych. Dzieci z tego rodzaju dysfunkcją uczestniczą w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych. Natomiast uczniowie z zaburzeniami mowy korzystają z terapii logopedycznej. Kolejną grupę stanowią dzieci z niepełnosprawnością. Dyrektor szkoły ma obowiązek zorganizować naukę dziecku niepełnosprawnemu na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu i trybu organizowania indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży. Decyzja o liczbie godzin podejmowana jest przez dyrektora szkoły i organ prowadzący po uzyskaniu orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania lub indywidualnego nauczania systemem szkoły specjalnej z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Działalność dydaktyczna (przedmiotowa), wychowawczo-opiekuńcza szkoły wspierana jest dodatkowymi godzinami, które można podzielić na następujące kategorie zajęć z uczniami:

1. opieka świetlicowa,
2. praca biblioteki szkolnej,

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

3. praca pedagoga szkolnego,

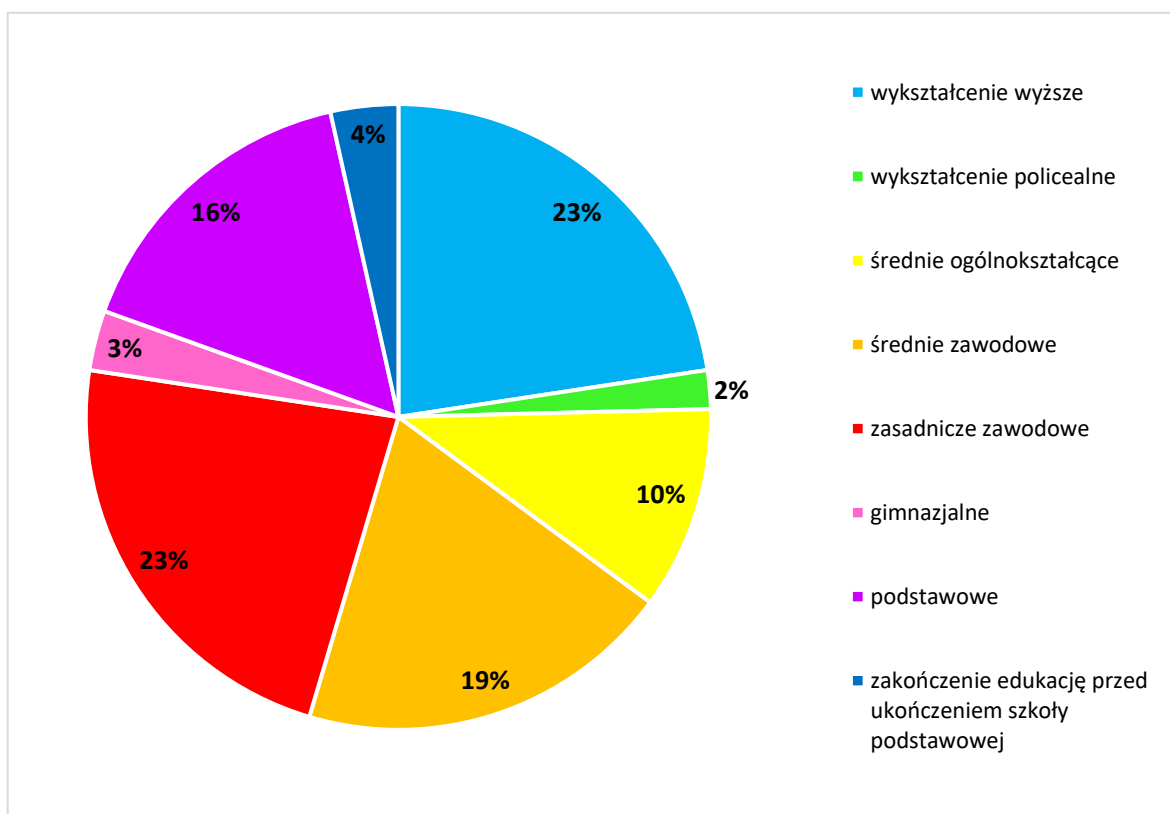
4. dodatkowe zajęcia i czynności wspomagające naukę i rozwój uczniów np. zajęcia logopedyczne, rewalidacyjne, rozwijające kompetencje kluczowe.

Poziom wykształcenia mieszkańców:

2 584 mieszkańców gminy Chmielnik jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 265 kobiet oraz 1 319 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku

- 22,6% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,0% wykształcenie policealne,
- 10,5% średnie ogólnokształcące,
- 19,5% średnie zawodowe.
- 22,8% zasadniczym zawodowym
- 3,1%, gimnazjalne
- 16,0% podstawowe
- 3,5% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Wykres 3 Poziom wykształcenia ludności w Gminie Chmielnik (dane zaokrąglone)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Narodowy Spis Powszechny 2021

W porównaniu do całego województwa świętokrzyskiego mieszkańcy gminy Chmielnik mają nieznacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Chmielnik największy odsetek ma wykształcenie wyższe (28,6%) oraz podstawowe ukończone (17,6%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (29,7%) oraz średnie zawodowe (23,0%).

Tabela 53 Poziom wykształcenia ludności w Gminie Chmielnik w podziale na płeć

Wykształcenie	Ogółem %	K %	M %
---------------	----------	-----	-----

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Wyższe	22.60	28.60	16.40
Policealne	2.00	2.70	1.10
Średnie ogólnokształcące	10.50	12.60	8.50
Średnie zawodowe	19.50	16.20	23.00
Zasadnicze zawodowe	22.80	16.10	29.70
Gimnazjalne	3.10	2.60	3.50
Podstawowe ukończone	16.00	17.60	14.30
Podstawowe nie ukończone	3.50	3.50	3.50

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowy Spis Powszechny 2021

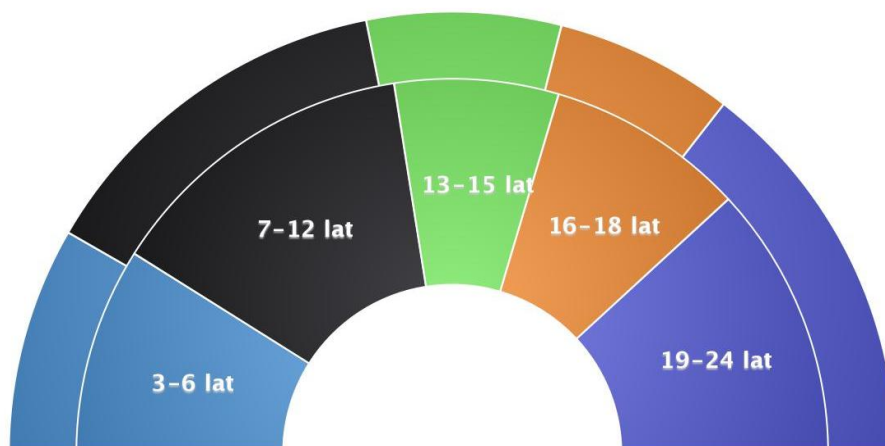
17,9% mieszkańców gminy Chmielnik w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (18,2% wśród dziewczynek i 17,6% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 976 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 27,1% ludności (25,9% wśród dziewczynek i 28,4% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 19,7 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 91,24.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 17,1% mieszkańców (18,2% wśród dziewczyn i 16,1% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących przypada 21,5 uczniów. 18,5 uczniów przypada na oddział w branżowych szkołach I stopnia.

W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 23,7% mieszkańców gminy Chmielnik w wieku potencjalnej nauki (24,6% kobiet i 22,9% mężczyzn).

Wykres 4 Edukacyjne grupy wieku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wyniki uzyskane w ogólnopolskich egzaminach

Osiągnięcia edukacyjne uczniów są badane co roku poprzez egzaminy zewnętrzne. Reforma systemu oświaty przeprowadzona w 2017 roku zlikwidowała gimnazja oraz zmodyfikowała system klas podstawowych z 1-6 na klasy 1-8. Reforma, po ukończeniu szkoły podstawowej, wprowadziła (do wyboru):

- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

- 3-letnią szkoła branżowa I stopnia,
- 2-letnią szkoła branżowa II stopnia.

Od roku szkolnego 2017/18 nie prowadziło się już rekrutacji do klas I dotychczasowego gimnazjum oraz zasadniczej szkoły zawodowej (przekształcanej w szkołę branżową I stopnia). 31 sierpnia 2019 roku był ostatnim dniem funkcjonowania tych szkół w ustroju szkolnym.

Badanie osiągnięć uczniów najczęściej jest oceniane za pośrednictwem sprawdzianów wewnętrznych i zewnętrznych oraz w konkursach przedmiotowych. Dla uczniów klas ósmych na koniec edukacji przeprowadzany jest obowiązkowy zewnętrzny egzamin ósmoklasisty, który sprawdza wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej z trzech przedmiotów: języka polskiego, matematyki oraz języka obcego nowożytnego. Od 2022 roku ósmoklasista jest zobowiązany do przystąpienia do jeszcze jednego egzaminu wybranego z przedmiotów: biologia, chemia, fizyka, geografia lub historia. Na podstawie tych osiągniętych wyników następuje potem rekrutacja do szkół ponadpodstawowych. Dla porównania zostały przedstawione wyniki egzaminów z trzech ostatnich lat szkolnych w odniesieniu do wyników w kraju, województwie i powiecie kieleckim.

W Gminie Chmielnik na koniec roku szkolnego 2019/2020 egzamin zdawało 88 uczniów ósmych klas szkół podstawowych

W roku szkolnym 2020/2021 egzamin ten zdawało 96 uczniów

W roku szkolnym 2021/2022 egzamin zdawało 26 uczniów z Zespołu Placówek Oświatowych w Piotrkowicach i 112 uczniów ze Szkoły Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Chmielniku.

Wyniki egzaminu przedstawia poniższa tabela

Tabela 54 Wyniki egzaminu 8 klasisty w latach 2020-2022

Część	Średni wynik (%)				Szkoła		
	Kraj	województwo	powiat	gmina	SP Chmielnik	Filia Lubania	ZPO Piotrkowice
2019/2020							
Język polski	59	59	59	61	62	48	74
Matematyka	46	46	47	48	44	42	59
Język angielski	54	52	50	47	48	35	58
2020/2021							
Język polski	53	59	60	58	53	-	62
Matematyka	43	47	47	48	43	-	52
Język angielski	55	66	63	65	55	-	74
2021/2022							
Język polski	60	59	59	60,7	62	-	55
Matematyka	57	57	59	62,6	65	-	52
Język angielski	67	65	64	62,4	62	-	64

Źródło: OKE Łódź

Interpretacja wyników sprawdzianu 8-klasy - 2022

J. angielski – średnie wyniki:

- ✓ kraju (67%),
- ✓ dla powiatu (64%),
- ✓ dla województwa (65%).

1 na 2 szkoły w gminie uzyskała wynik lepszy od średniej gminnej i równy powiatowej.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Matematyka – średnie wyniki:

- ✓ kraju (57%),
- ✓ dla powiatu (59%),
- ✓ dla województwa (57%).

Żadna szkoła nie uzyskała wyniku lepszego od średniej krajowej, wojewódzkiej i powiatowej.

J. polski – średnie wyniki:

- ✓ kraju (60%),
- ✓ dla powiatu (59%),
- ✓ dla województwa (59%).

Żadna szkoła nie uzyskała wyniku lepszego od średniej krajowej, wojewódzkiej i powiatowej.

Analiza umiejętności uczniów wskazuje, iż największe braki występują w zakresie korzystania z informacji oraz wykorzystania wiedzy w praktyce, a analiza wyników sprawdzianu wskazuje na potrzebę większego zaangażowania kadry pedagogicznej w wyrównywaniu efektów kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, a nie tylko w ramach jednego poziomu. Należałoby również wprowadzić więcej innowacji pedagogicznych, które uatrakcyjniły by proces nauczania.

W związku z pandemią COVID-19 i zajęciami zdalnymi ujawniły się problemy związane z alienacją uczniów, wzorem epizodów depresyjnych co jest spowodowane ograniczeniem kontaktów społecznych w ramach lock-downów.

Zdiagnozowane potrzeby Gminy Chmielnik w zakresie przedsięwzięć edukacyjnych:

1. Remonty (w tym ew. przebudowa/rozbudowa) i doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne m.in. sprzęt i wyposażenie TIK.
2. Rozwój edukacji przedszkolnej w zakresie realizacji dodatkowych zajęć w przedszkolach i punktach przedszkolnych, wydłużenie godzin pracy oraz modernizacji i doposażenia obiektów przedszkolnych.
3. Zwiększenie ilości miejsc żłobkowych poprzez budowę nowego obiektu lub adaptację już istniejącego na żłobek wraz z jego doposażeniem, wprowadzeniem zajęć dodatkowych oraz wydłużeniem godzin pracy.
4. Podniesienie jakości edukacji przedszkolnej m.in.:
  - wydłużenie godzin pracy,
  - tworzenie nowych miejsc przedszkolnych,
  - organizacja zajęć dodatkowych (rytmika, język angielski, logopedia),
  - doposażenie placówek edukacji przedszkolnej,
  - wsparcie dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami,
  - podnoszenie kwalifikacji nauczycieli przedszkolnych,
5. Organizacja zajęć dodatkowych (pozalekcyjnych) w szkołach obejmujących m.in.:
  - ✓ przygotowanie do egzaminów ósmoklasisty,
  - ✓ organizację zajęć podnoszących kompetencje kluczowe w szczególności w zakresie języka obcego oraz cyfrowe (zajęcia z wykorzystaniem TIK),
  - ✓ wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym dla uczniów z niepełnosprawnościami, orzeczeniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych,
  - ✓ wsparcie w obszarze edukacji włączającej,
  - ✓ doposażenie placówek szkolnych w nowoczesny sprzęt i pomoce edukacyjne,
  - ✓ organizację dodatkowych zajęć dla uczniów, w tym zajęć wyrównawczych, rozwijających pasje i zainteresowania,

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

- ✓ rozwój kompetencji miękkich i interpersonalnych przez uczniów i nauczycieli,
  - ✓ organizację zajęć twórczych dla dzieci,
  - ✓ pomoc w uzupełnianiu zaległości w nauce,
  - ✓ organizację zajęć szachowych w szkołach,
  - ✓ doradztwo zawodowe.
6. Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli m.in. poprzez organizację szkoleń wzmacniających i uzupełniających kompetencje nauczycieli w zakresie rozumienia i organizacji procesu uczenia się i kształtowania wśród uczniów kompetencji kluczowych.
  7. Działania szkoleniowo-doradcze dla dyrektorów i nauczycieli w zakresie zarządzania zmianą (pomoc w przeprowadzeniu diagnozy i opracowania planu działań dla zespołu nauczycielskiego).
  8. Zakup niezbędnego wyposażenia informatycznego (komputery, laptopy, tablety, serwerownie, modernizacja sieci informatycznych, oprogramowanie, tablice interaktywne, itp.).
  9. Działania przeciwdziałające skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej:
    - wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży,
    - zatrudnienie psychologów dziecięcych,
    - prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów,
    - warsztaty i doradztwo dla rodziców,
    - szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych,
    - organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych dla różnych grup wiekowych.
  10. Programy wczesnego wykrywania i rehabilitacji wad postawy wśród dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym.
  11. Programy zdrowotne w zakresie zwalczania nadwagi i otyłości.

3.5 Bezpieczeństwo publiczne

Po 10 latach do Chmielnika wrócił Komisariat Policji. Z dniem 30 listopada 2020 roku pracę rozpoczął nowy Komisariat Policji w Chmielniku. Nowoczesny komisariat to owoc wspólnych działań samorządu Chmielnika i kieleckiej policji. Powstał od podstaw, zgodnie z obowiązującymi standardami. Budowa rozpoczęła się w sierpniu 2019 roku i trwała do listopada 2020 roku. Wartość całej inwestycji wraz z wyposażeniem wyniosła ponad 6 mln złotych. Inwestorem była Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach. Udział Gminy Chmielnik w inwestycji polegał na przekazaniu w trwałą zarząd 21 arowej działki pomiędzy ulicami Starobuską i Żeromskiego, opłaceniu dokumentacji projektowej oraz przekazaniu 400 tysięcy złotych na Fundusz Wsparcia Policji.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Zdjęcie 16 Nowy komisariat Policji w Chmielniku

Źródło: <https://swietokrzyska.policja.gov.pl/kie/dzialania-policji/aktualnosci/47914,Komisariat-w-Chmielniku-ponownie-na-mapie-jednostek-Policji.html>

Budynek komisariatu usytuowany jest przy ulicy Starobuskiej 7, w ścisłym centrum miasta, w sąsiedztwie Parku Niepodległości i siedziby Chmielnickiego Centrum Kultury. Dzięki tej lokalizacji mieszkańcy mogą łatwo skontaktować się z Policją. Obiekt ma trzy kondygnacje. Rozwiązania funkcjonalno-użytkowe jakie w nim zastosowano zapewniają zarówno komfort pracy policjantom, jak również wysoki poziom obsługi interesantów. Budynek dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Jego powierzchnia użytkowa wynosi 523 m². Został podzielony na trzy strefy: ogólnodostępną, ograniczonego dostępu oraz zamkniętą. Na parterze znajdują się: wiatrołap i hol, sekretariat/recepcja, pomieszczenie dla interesantów, pokój komendanta, pomieszczenia biurowe dla pracowników, sanitariaty, w tym także dla osób niepełnosprawnych oraz pomieszczenie techniczne – kotłownia rozdzielnia, pomieszczenia pomocnicze i magazyny. Na pierwszym piętrze zlokalizowane są: pomieszczenie dla pracowników, pomieszczenie techniczne, zespół szatniowo – łazienkowy, węzły sanitarne, magazyn, pomieszczenie porządkowe i pokój socjalny. Na poddaszu (68,88 m²) zagospodarowano pomieszczenie techniczne i pomocnicze. W skład kompleksu wchodzi również wiata garażowa z konstrukcji stalowej z miejscami na samochody policyjne, agregat prądotwórczy i odpady komunalne. Dla pracowników i interesantów przygotowano parking.

Chmielnicki komisariat znajduje się w strukturach Komendy Miejskiej Policji w Kielcach. Pod swoją opieką ma mieszkańców dwóch gmin – Chmielnik oraz Pierzchnica. Do jego obsługi przewidziano 15 policjantów. Sześciu będzie służyć w ogniu kryminalnym, ośmiu w referacie prewencji, w tym trzech dzielnicowych. Nad sprawnym działaniem jednostki będzie czuwać komendant.

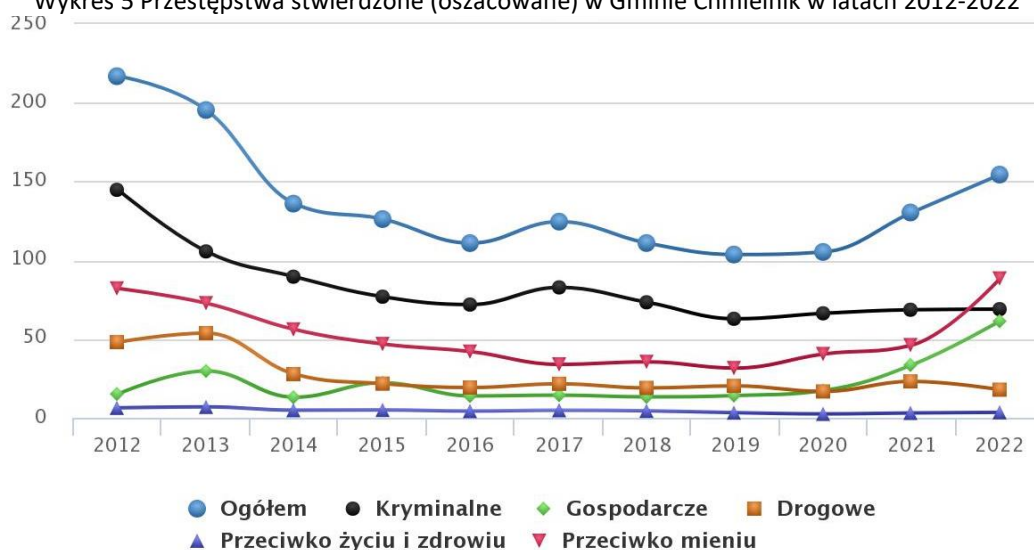
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Tabela 55 Przystępczość w latach 2020-2022 na terenie gminy Chmielnik

L.p.	Wyszczególnienie	2020	2021	2022
1	Zabójstwo	0	0	0
2	Rozboje i wymuszenia	0	1	1
3	Bójki i pobicia	2	4	7
4	Kradzieże rzeczy	1	7	7
5	Kradzieże z włamaniem	2	12	6
6	Požary	0	0	1
7	Przemoc w rodzinie/znęcanie	0	4	5

Źródło: Komisariat Policji w Chmielniku

Wykres 5 Przystępstwa stwierdzone (oszacowane) w Gminie Chmielnik w latach 2012-2022

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Chmielnik

W 2022 roku w gminie Chmielnik stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 154 przystępstwa i oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 14,30 przystępstw i jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przystępstw dla wszystkich przystępstw ogółem w gminie Chmielnik wynosi 76,00% i jest porównywalny do wskaźnika wykrywalności dla województwa świętokrzyskiego oraz większy od wskaźnika dla całej Polski.

Tabela 56 Liczba przystępstw i wykroczeń występujących na terenie Gminy Chmielnik w latach 2020-2022

L.p.	Kategoria przystępstwa	2020	2021	2022
1.	Nietrzeźwi kierujący	1	11	14
2.	Znęcanie się nad osobą najbliższą	0	4	5
3.	Kradzież z włamaniem	2	12	6
4.	Wypadek drogowy	Bdb	Bdb	Bdb
5.	Kradzież mienia	1	7	7
6.	Naruszenie zakazu sądowego	0	4	3
7.	Uszkodzenie mienia	0	1	0
8.	Oszustwo	10	17	23
9.	Niealimentacja	1	2	2

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

10.	Uszkodzenie ciała	2	3	4
11.	Spowodowanie zagrożenia dla zdrowia i życia	0	0	1
12.	Posiadanie narkotyków	0	4	2
13.	Samobójstwo	0	1	5
14.	Wyrąb drewna	0	1	1
15.	Nieumyślne spowodowanie śmierci	0	3	3
16.	Podrobienie podpisu	0	1	2
17.	Paserstwo	0	0	0
18.	Kradzież dokumentu	1	1	0
19.	Przywłaszczenie mienia	2	2	3
20.	Falszowanie znaków granicznych	0	0	0
21.	Groźby karalne	0	2	3
22.	Naruszenie miru domowego	0	1	1
23.	Z ustawy o rybactwie śródlądowym	0	0	0
24.	Pobicie	0	1	3
25.	Posiadanie papierosów bez akcyzy	Bdb	Bdb	Bdb
26.	Znieważenie funkcjonariusza Policji	0	0	0
27.	Rozbój	0	0	1
28.	Wypadek lotniczy	0	0	0
29.	Podpalenie	0	0	1
30.	Uporczywe nękanie	0	0	2
31.	Kradzież linii telefonicznej	0	0	0
32.	Podrobienie oleju napędowego	0	0	0
33.	Korupcja	0	1	0

Źródło: Komisariat Policji w Chmielniku

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Chmielnik najczęściej stwierdzono przestępstw przeciwko mieniu - 8,19 (wykrywalność 68%) oraz o charakterze kryminalnym - 6,39 (wykrywalność 68%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 5,68 (75%), drogowe - 1,65 (99%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,32 (92%).

Straż Miejska

O bezpieczeństwo i porządek na terenie gminy Chmielnik dba Straż Miejska w Chmielniku mieszcząca się przy ul. Dygasińskiego 12. Straż Miejska powołana jest do kontroli przepisów porządkowych i utrzymania wysokiego poziomu estetycznego miejsc i obiektów na terenie Miasta i Gminy Chmielnik. Straż Miejska aktywnie współpracuje z Komisariatem Policji w Chmielniku. W Straży Miejskiej na pełen etat zatrudnionych jest 4 osoby (komendant, dwóch inspektorów i stanowisko urzędnicze).

Tabela 57 Ewidencja wyników działań Straży Miejskiej w latach 2018-2022

L.p.	Rodzaj wykroczeń zawartych w:	2018	2019	2020	2021	2022
1	Ustawie – Kodeks wykroczeń:					
a)	wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	18	23	263	93	35
b)	wykroczenia przeciwko instytucjom państwowym, samorządowym i społecznym	0	0	5	9	10

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

c)	wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	21	11	21	10	5
d)	wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	165	459	228	238	295
e)	wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego	3	4	13	0	0
f)	wykroczenia przeciwko zdrowiu	0	2	1	23	13
g)	wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	0	1	24	25	14
2	ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	21	60	100	83	115
3	ustawie o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych	1	2	3	2	7
4	ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	19	11	17	132	15
5	ustawie o ochronie zwierząt	2	1	1	1	0
6	ustawie o odpadach	3		2	0	3
OGÓŁEM		253	574	678	616	512

Źródło: Raport o stanie gminy 2018-2022

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat (2021 rok względem roku 2017) znacznemu wzrostowi (73 zgłoszenia więcej) uległy wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu, wykroczenia podlegające ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zwiększyły się o 53, a wykroczenia zawarte w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wzrosły o 119. Z kolei w analizowanym okresie odnotowano spadek wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji o 242 wykroczenia.

Tabela 58 Pozostałe wyniki działań Straży Miejskiej w Chmielniku w latach 2018-2022

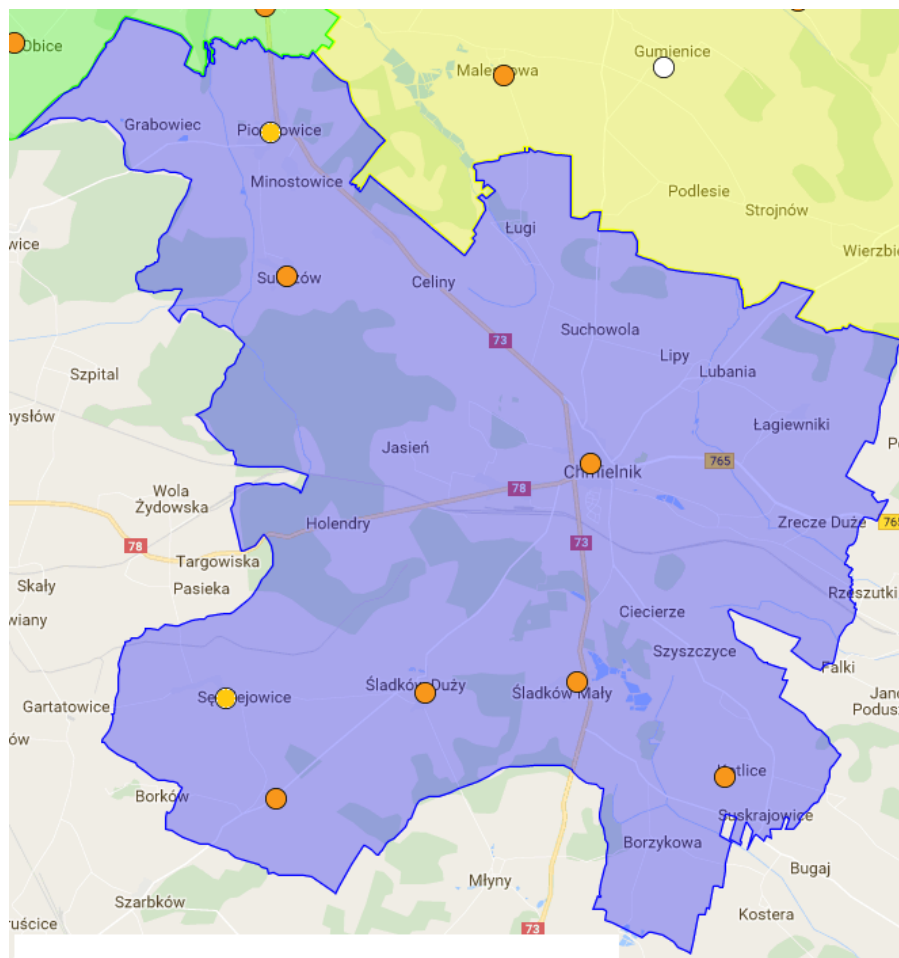
Lp.	Pozostałe wyniki działania	2018	2019	2020	2021	2022
1	Osoby doprowadzone do izby wytrzeźwień lub miejsca zamieszkania	-	-	30	7	31
2	Zakłócenie porządku publicznego	9	10	-	-	-
3	Osoby ujęte i przekazane policji	-	-	5	-	-
4	Przyjęte zgłoszenia od mieszkańców, dotyczące:	-	-	-	-	2
5	a) zakłócenia porządku publicznego i spokoju,	-	-	12	4	1
6	b) zagrożeń w ruchu drogowym,	5	9	8	8	-
7	c) ochrony środowiska i gospodarki odpadami,	24	21	31	14	12
8	d) zagrożeń życia i zdrowia,	5	11	10	4	13
9	e) zagrożeń pożarowych (katastrofy),	1	10	-	-	15
10	f) awarii technicznych,	-	-	-	2	6
11	g) zwierząt	138	186	56	91	63
12	Pozostałe zgłoszenia:	6	-	10	8	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportu o stanie gminy za lata 2018-2022

Straż Pożarna

Na terenie Miasta i Gminy Chmielnik działa 8 jednostek ochotniczych straży pożarnych: Chmielnik, Chomentówek, Kotlice, Piotrkowice, Sędziejowice, Suliszów, Śladków Mały i Śladków Duży.

Mapa 16 Rozmieszczenie OSP na terenie gminy Chmielnik

Źródło: <https://www.chmielnik.com/asp/jednostki-osp>

Dwie jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego są to OSP Piotrkowice i OSP Sędziejowice (KSRG). System ten to integralna część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, mający na celu ratowanie życia, zdrowia, mienia lub środowiska oraz prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń. System skupia jednostki ochrony przeciwpożarowej, inne służby, inspekcje, straże, instytucje oraz podmioty, które dobrowolnie w drodze umowy cywilnoprawnej zgodziły się współdziałać w akcjach ratowniczych. Głównym celem KSRG jest zapewnienie ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska, w ramach działań podejmowanych przez Państwową Straż Pożarną i inne podmioty ratownicze (ze szczególnym uwzględnieniem OSP), poprzez:

- gaszenie pożarów,
- likwidację miejscowych zagrożeń (działania ratownicze),
- ratownictwo chemiczne i ekologiczne,
- ratownictwo techniczne,
- ratownictwo medyczne w zakresie udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP).

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Krajowy system ratowniczo-gaśniczy, w ramach posiadanych sił i środków, współpracuje z właściwymi organami i podmiotami podczas zdarzeń nadzwyczajnych wywołanych zagrożeniem czynnikiem biologicznym, w tym podczas zdarzeń o charakterze terrorystycznym.

Dwie jednostki są wprowadzone do podziału bojowego OSP Suliszów i OSP Śladków Mały.

Tabela 59 Działania ratownicze podejmowanie w latach 2018-2022

Kategoria	2018	2019	2020	2021	2022
Požary	23	23	22	17	34
Miejscowe zagrożenie	17	11	12	24	41
Zabezpieczenie rejonu JRG 4	52	44	30	25	40
Razem	92	78	64	66	115

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportu o stanie gminy za lata 2018-2022

Stowarzyszenia z terenu gminy skupiają łącznie 260 strażaków w tym 15 członków honorowych. W ramach organizacji działają dwie Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze.

Baza służąca OSP to 8 strażnic mieszczących 12 boksów garażowych oraz świetlice, które są miejscem spotkań strażaków jak i miejscowej ludności zrzeszającej się w wielu różnych organizacjach.

Zdjęcie 17 Budynek OSP w Śladkowie Małym

Źródło: <https://www.chmielnik.com/asp/osp-sladow-maly>

Ochotnicy dysponują 10 samochodami pożarniczymi- 5 z nich to pojazdy ratowniczo-gaśnicze średnie, 1 samochód ratowniczo-gaśniczy lekki. Ponadto jednostki posiadają na swym wyposażeniu 4 pojazdy operacyjne (osobowe). Na stanie jednostek znajduje się 8 motopomp pożarniczych do wody czystej, 6 motopomp szlamowych, 2 pompy elektryczne szlamowe, 3 motopompy pływające, OSP posiada również 2 średnie zestawy ratownictwa technicznego - specjalistyczny sprzęt do ratownictwa drogowego. Na wyposażeniu OSP gminy znajduje się również znaczna ilość sprzętu drobniejszego jak: agregaty prądotwórcze, wentylatory oddymiające, pilarki spalinowe, piły do cięcia stali i betonu, armatura wodna oraz umundurowanie koszarowe jak i specjalistyczne.

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Zdiagnozowane potrzeby:

1. Doposażenie jednostek OSP z terenu gminy Chmielnik w sprzęt niezbędny do bezpiecznego przeprowadzania akcji ratowniczo-gaśniczych (w szczególności jednostki wchodzące w skład KSRG) w tym samochodów bojowych i innego wyposażenia.
2. Współpraca z Policją oraz Strażą Pożarną w celu zapewnienia i poprawy bezpieczeństwa na terenie gminy.

3.6 Instytucje kultury i ich działalność

Chmielnickie Centrum Kultury

Działalność kulturalną na terenie gminy świadczy Chmielnickie Centrum Kultury utworzone na podstawie uchwały nr VI/49/98 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 30 grudnia 1998 r. Szczegółowe podstawy i zakres działania ChCK określa Statut nadany uchwałą nr XXIV/200/2012 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 23 listopada 2012 r. ze zmianami.

Zdjęcie 18 Budynek Chmielnickiego Centrum Kultury

Źródło: <https://www.chmielnik.com/asp/jednostki-gminy>

W skład Chmielnickiego Centrum Kultury wchodzi następujące placówki:

- Dom Kultury,
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Chmielnik wraz z filiami
  - w Piotrkowicach
  - w Sędziejowicach,
- Ośrodek Edukacyjno-Muzealny „Świętokrzyski Sztetl”,
- Świetlice Wiejskie w miejscowościach:
  - Borzykowa,
  - Grabowiec,
  - Piotrkowice,
  - Suchowola,
  - Suliszów,
  - Śładków Mały.

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Przedmiotem działania Centrum jest całokształt spraw związanych z funkcjonowaniem kultury w mieście i gminie Chmielnik, w tym w szczególności: tworzenie kultury, edukacja kulturalna, wychowanie przez sztukę oraz upowszechnianie kultury, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwienie korzystania ze zgromadzonych zbiorów, gromadzenie i trwała ochrona dóbr dziedzictwa kulturowego. Centrum prowadzi również wielokierunkowe działania w zakresie kulturalno-oświatowym i wychowania, muzealnym, kultury, sportu i rekreacji.

Kurier Chmielnicki

Chmielnickie Centrum Kultury jest wydawcą dwumiesięcznika kulturalno-społecznego Kurier Chmielnicki. Dystrybucja gazety odbywała się na terenie miasta, jak i całej Gminy. Najczęściej są to punkty handlowe, usługowe oraz miejsca powszechnie dostępne (markety, sklepy, salony usługowe, instytucje samorządowe, świetlice wiejskie). Bezpłatne czasopismo wydawane było w nakładzie 1200 sztuk z możliwością zamieszczenia reklamy lub autorskiego tekstu. Nad terminowym, ciekawym i poprawnym wydaniem czuwała Redaktor Naczelna gazety wraz z kolegium redakcyjnym. Każdy kolejny numer gazety przesyłany jest do Biblioteki Narodowej oraz do Wojewódzkiej Biblioteki w Kielcach. Archiwizowany jest również w Bibliotece Publicznej, filiach i Domu Kultury.

Dom Kultury prowadził cykliczne warsztaty dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie zajęć edukacyjno-artystycznych, tj.: nauka gry na instrumentach, taniec, plastyka, teatr, rękodzielnictwo, gry planszowe. Zaplanowane były również zajęcia rekreacyjno-sportowe, tematyczne wycieczki krajoznawcze, rajdy piesze i rowerowe, podchody, gry terenowe itp.

Stałe sekcje działające w Domu Kultury to:

- Młodzieżowa Orkiestra Dęta,

Powstała w maju 2006 r. przy Gimnazjum im. gen. K. Tańskiego w Chmielniku z inicjatywy ówczesnego burmistrza Jarosława Zatorskiego oraz Chmielnickiego Stowarzyszenia Kulturalnego. Początkowo zajęcia prowadzone były w salach lekcyjnych szkoły. Pierwsze instrumenty zostały pozyskane od nieistniejącej już Strażackiej Orkiestry Dętej. Instrumenty przestarzałe i słabej jakości, stopniowo zostały zastąpione przez nowsze, zakupione przez Gimnazjum. W późniejszym czasie doposażono orkiestrę w nowe instrumenty. Pierwszy publiczny występ orkiestry to przemarsz, z utworami marszowymi, podczas obchodów Święta Niepodległości 11 listopada 2006 r. W tym czasie orkiestra liczyła ok. 14 osób. Przez kolejne lata orkiestra wzbogacała swój repertuar, pozyskiwała nowych członków oraz prezentowała się coraz częściej podczas różnorodnych imprez i festynów. Ze względu na liczebność orkiestry i wymogi techniczne, zajęcia orkiestry zostały przeniesione do budynku Chmielnickiego Centrum Kultury. Od 2006 roku, niezbędną wiedzą teoretyczną oraz solidne podstawy gry na instrumentach zdobyło ponad 80 uczniów, z których wielu kontynuuje dalszą naukę w szkołach i na studiach muzycznych. Od 2015 roku opiekę nad orkiestrą przejęło Chmielnickie Centrum Kultury. Od tego czasu pełna nazwa zespołu brzmi Młodzieżowa Orkiestra Dęta Chmielnickiego Centrum Kultury.

- Chmielnickers -Zespół jest pewnego rodzaju unikatem na skalę regionu. Repertuar zespołu stanowią wyrosłe z żydowskiego folkloru muzycznego, odzwierciedlające obyczajowość i życie piosenki oraz ballady śpiewane w języku jidysz o miłości, ważnych wydarzeniach rodzinnych, historycznych, kołysanki i utwory żartobliwe, ale również kompozycje czysto instrumentalne, stylizowane, powstające pod wpływem odrębnej kulturowo muzyki bałkańskiej i wschodniej. Świętokrzyscy klezmersi nawiązują bezpośrednio do tradycyjnych XVII wiecznych zespołów muzycznych, grających na „świętych instrumentach” – z hebr. klej zemer.
- Chmielnickie Mażoretki,

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

- formacja taneczna Abrakadabra,
- dziecięcy zespół pieśni i tańca ludowego Cuda Wianeczki,
- Studio Piosenki, prowadzi zajęcia wokalne dla dzieci i młodzieży od 7 roku życia w trybie indywidualnym. Dedykowane są przede wszystkim dla tych, którym muzyka w duszy gra. Program Studia Piosenki obejmuje pracę nad zdrową emisją głosu, poprawnym oddechem i dykcją oraz wyrazem scenicznym. Uczniowie uczą się podstawowych elementów dzieła muzycznego takich jak dynamika, artykulacja, rytmika czy kolorystyka. Zdobywają wiedzę na temat określeń muzycznych niezbędnych dla wokalistów.
- grupa teatralna Drugie podwórko i amatorski teatr Chmielnicka Gęś – skupiająca w swoich szeregach dorosłych fanów teatru,
- Artystyczna Drużyna Harcerska to zespół wokально-instrumentalny. Powstała w styczniu 2008 roku z inicjatywy Burmistrza Miasta i Gminy Chmielnik Jarosława Zatorskiego. Składa się z grupy młodszej - zuchów i starszej- harcerzy. Tworzą ją uczniowie szkół podstawowych z gminy Chmielnik. Ideą powołania drużyny artystycznej było włączenie harcerzy i zuchów do uczestnictwa w życiu kulturalnym gminy i regionu, rozwijanie zainteresowań, zdolności i talentów muzycznych, a przede wszystkim kultywowanie tradycji harcerskich.
- Studio rozwoju kreatywności Fantazyjka.
- Koło Gier Planszowych rozpoczęło działalność wiosną 2011 roku. Na początku w zajęciach uczestniczyło niewiele osób ale już po kilku miesiącach zainteresowanie tą formą rozrywki przerosło oczekiwania organizatorów i co najważniejsze cały czas posiada tendencję wzrostową.

Zdjęcie 19 Artystyczna Drużyna Harcerska

Źródło: <http://www.chck.chmielnik.com/asp/5-artystyczna-druzyna-harcerska>

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Chmielnik

Na terenie gminy działa Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Chmielnik wraz z Filią dla dzieci w Chmielniku oraz Filiami w Piotrkowicach i Sędziejowicach. Celem działania biblioteki jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej potrzeby kulturalne mieszkańców, upowszechnianie czytelnictwa i upowszechnianie kultury lokalnej.

Historia bibliotekarstwa na terenie Chmielnika

Historia bibliotekarstwa na terenie Chmielnika sięga 1874 roku, kiedy podjęto próby założenia publicznej czytelnicy czasopism i książek. Pierwszą bibliotekę, funkcjonującą przy herbaciarni otwarto w 1894 roku. W roku 1927 powstała biblioteka i czytelnia Związku Strzeleckiego, z księgozbiorem zawierającym 180 woluminów. Dwa lata później w mieście funkcjonowały już 4 księżnice: tzw. lotna biblioteka Związku Strzeleckiego (182 tomy) wraz z kołami w Drugni, Młynach, Piotrkowicach, Przededworzu, Sędziejowicach i Śladkowie Małym, biblioteka Żydowskiej Organizacji Skautów „Hoszomer Hacair” (50 tomów), „Perła” Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej (65 woluminów) oraz Żydowska Biblioteka Miejska (ok. 1510 woluminów). W roku 1937 powstała Biblioteka Miejska im. J. Piłsudskiego, której 300 tomowy księgozbiór spłonął wkrótce podczas pożaru Magistratu. Po II wojnie światowej, dzięki zabiegom Komisji Oświatowej przy Księgarni Spółdzielczej „Oświata” została otwarta nowa biblioteka publiczna. Funkcje księgarza i bibliotekarza powierzono Ewie Waluś. Placówka zarejestrowała 100 czytelników, a jej zbiory liczyły 700 tomów.

Zdjęcie 20 Budynek Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Chmielnik

Źródło: <https://www.chmielnik.com/asp/jednostki-gminy>

Dekret Krajowej Rady z kwietnia 1946 roku pozwolił powołać 9 publicznych bibliotek (w tym 8 gromadzkich) na obszarze obejmującym późniejszy powiat chmielnicki. Dnia 6 grudnia 1947 roku Zarząd Miejski w Chmielniku wydał ogłoszenie w sprawie uruchomienia Miejskiej Biblioteki Publicznej w biurze Magistratu, przy Placu Kościelnym 15. Księżnica czynna była dwa razy w tygodniu, w godzinach od 17.00 do 19.00. Określono również opłaty za korzystanie z jej zbiorów, które wynosiły: 20 złotych wpisowe oraz wpłaty miesięczne: 20 złotych od dorosłych i 10 złotych od dzieci. W 1948 roku księgozbiór liczył tylko 500 tomów. Pierwszą książką wpisaną do księgi inwentarzowej była, pochodząca z darów, powieść Wacława Sieroszewskiego „Na kresach lasów”. Do 1951 roku biblioteka nie posiadała własnego lokalu, potem otrzymała na własność pomieszczenie o powierzchni 24 m² w oficynie Urzędu Miasta. Stan księgozbioru wyniósł wówczas 1608 woluminów. W 1956 roku utworzono powiat chmielnicki, a Miejską Bibliotekę Publiczną przekształcono w Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną, obsługującą teren powiatu, czyli 15 bibliotek gromadzkich i bibliotekę miejską

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

w Chmielniku, przy ulicy Rynek 27. Oprócz tego powstało 70 punktów bibliotecznych. Po likwidacji powiatu w 1962 roku PiMBP powróciła do pierwotnej nazwy.

W 1973 roku placówka została przemianowana na Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy (nazwą tą posługuje się do chwili obecnej) i posiadała 4 filie w Holendrach, Piotrkowicach, Sędziejowicach i Zreczu Dużym oraz 3 punkty biblioteczne (Borzykowa, Kotlice, Suskrajowice). Liczbę punktów sukcesywnie zwiększano do roku 1980.

W latach 80-tych BPMiG w Chmielniku zlokalizowana była w czterech pomieszczeniach prywatnych, o łącznej powierzchni 68,4 m². Mieściły się tam: magazyn zbiorów, wypożyczalnia, czytelnia dla dzieci i dorosłych oraz stanowiska pracy bibliotekarzy. W roku 1988 wydzielono księgozbiór dla dzieci i młodzieży (1755 wol.) i w wynajętym lokalu przy ul. Świerczewskiego utworzono Filię Biblioteczną dla Dzieci w Chmielniku.

W latach 90-tych zlikwidowano wszystkie punkty biblioteczne i zamknięto Filię Biblioteczną w Holendrach. Od 1991 roku biblioteka jest finansowana wyłącznie ze środków samorządowych. Od lipca 1999 roku BPMiG stanowi komórkę organizacyjną Chmielnickiego Centrum Kultury i obejmuje swoim zasięgiem obszar 142,87 km² - miasto Chmielnik i 26 sołectw, działa poprzez 2 agendy w terenie oraz Filię Biblioteczną dla Dzieci w Chmielniku.

Rok 2005 był szczególny w dziejach chmielnickiej księżnicy. W bibliotece została otwarta bezpłatna czytelnia internetowa z trzema stanowiskami komputerowymi, służąca wszystkim mieszkańcom gminy jako źródło informacji. W październiku 2005 BP oraz Filia dla Dzieci w Chmielniku zostały przeniesione do budynku przy ul. Mielczarskiego 7. W wyniku porozumienia władz samorządowych Miasta i Gminy Chmielnik z zarządem kieleckiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego placówka otrzymała lokal o łącznej powierzchni 280 m².

Od roku 2011 siedziba Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Chmielnik wraz z Filią Biblioteczną dla Dzieci mieści się na stałe w budynku przy ulicy Wspólnej 13 w Chmielniku.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Chmielnik wraz z filiami, stara się zapewnić wszystkim mieszkańcom gminy swobodny dostęp do materiałów bibliotecznych oraz szerokopasmowego łącza internetowego. Biblioteka użytkuje elektroniczny, zintegrowany system biblioteczny Mak Plus, stworzony i rozwijany przez Instytut Książki.

Tabela 60 Informacja Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Chmielnik

kategoria	2018	2019	2020	2021	2022
biblioteki i filie ogółem	4	4	4	4	4
miasto	2	2	2	2	2
obszar wiejski	2	2	2	2	2
pracownicy bibliotek (działalności podstawowej)	7	7	7	7	7
księgozbiór (wol.)	37,458	36,652	35,830	35,641	36,124
czytelnicy w ciągu roku	1,175	1,274	1,176	1,068	1,096
miasto	952	1,028	930	803	808
obszar wiejski	223	246	246	265	288
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	17,155	18,768	13,978	16,637	16,832

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Biblioteka realizuje zadania statutowe: gromadzi, opracowuje oraz upowszechnia księgozbiór oraz służy zaspokajaniu potrzeb kulturalnych informacyjnych i oświatowych społeczeństwa. Do podstawowych zadań bibliotek należy:

1. gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych;

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

2. udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu;
3. prowadzenie działalności informacyjno- bibliograficznej;
4. organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych ludziom niepełnosprawnym;
5. popularyzacja książek i czytelnictwa;
6. współdziałanie z innymi instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami społecznymi.

Tabela 61 Stan komputeryzacji biblioteki w Chmielniku na przełomie lat 2018-2022

kategoria	2018	2019	2020	2021	2022
komputery użytkowane w bibliotece ogółem	29	29	27	23	23
miasto	19	19	19	15	15
obszar wiejski	10	10	8	8	8
komputery użytkowane w bibliotece dostępne dla czytelników	23	23	21	16	16
komputery podłączone do Internetu dostępne dla czytelników	23	23	21	16	16
biblioteki, które oferują katalog on-line	4	4	4	4	4
biblioteki, które oferują możliwość zdalnego składania zamówień na materiały biblioteczne	0	3	4	4	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ośrodek Edukacyjno - Muzealny „Świętokrzyski Sztetl” im. Majera Małego

1 stycznia 2014 roku otwarto Ośrodek Edukacyjno - Muzealny „Świętokrzyski Sztetl” im. Majera Małego. Jest to nowoczesne muzeum w dawnej synagodze, przypominające o tym, jak przez kilkaset lat Żydzi i Polacy żyli obok siebie w małych miasteczkach, na prowincji. Obiekt jest adresowany do wszystkich zainteresowanych kulturą i tradycją żydowską na Kielecczyźnie. W odrestaurowanej synagodze znajduje się teatr, sala modlitw z unikatową bimą wykonaną w całości ze szkła oraz sala konferencyjna. Wewnątrz muzeum rozmieszczono multimedialne mapy regionu, ekrany dotykowe, szyby holograficzne oraz inne artefakty obrazujące życie przedwojennych miasteczek zdominowanych przez społeczność żydowską.

Zdjęcie 21 Ośrodek Edukacyjno - Muzealny „Świętokrzyski Sztetl” im. Majera Małego

Źródło: Źródło: <https://www.chmielnik.com/asp/jednostki-gminy>

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Największą atrakcją jest jedyna na świecie szklana bima. Jest ona wykonana z pięciu ton szkła, prace nad nią trwały półtora roku. W synagodze znajduje się miejsce zwane "babińcem", gdzie modliły się kobiety. Ciekawostką w muzeum są dioramy przedstawiające sceny z życia Żydów, zwyczaje i święta żydowskie. Wszystkie obrazy opatrzone są komentarzem lektora. W Ośrodku Edukacyjno-Muzealnym można znaleźć informacje o stu miejscowościach zamieszkałych przez społeczność żydowską w dawnym, przedwojennym województwie kieleckim. Jest tu także biblioteka multimedialna i sala koncertowa. Obok synagogi znajduje się Dom Cienia - budynek upamiętniający zagładę Żydów, wybudowany na pierwszym cmentarzu żydowskim, który funkcjonował w tym miejscu w latach 1630-1820. Na ścianach budynku wygrawerowane są nazwiska chmielnickich Żydów.

OEM organizuje koncerty muzyczne, wernisaże, konkursy i przeglądy, spotkania, debaty i wydarzenia upamiętniające obchody i rocznice – skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych. Ośrodek posiada osobną stronę internetową z (zainstalowanym Newsletterem), w języku polskim, angielskim i niemieckim (ok. 4 854 340 wejść). Oprócz zamieszczanych w niej aktualnych wydarzeń, fotorelacji i innych materiałów źródłowych, znajduje się też ciekawa pozycja tj. Ekspozycja miesiąca.

Świetlice wiejskie

Świetlice wiejskie znajdują się w miejscowościach: Borzykowie, Celinach, Grabowcu, Holendrach, Jasieniu, Ługach, Łagiewnikach, Przededworzu, Sędziejowicach, Śladkowie Małym, Suskrajowicach, Suliszowie, Zreczu Chałupczańskim. Pomieszczenia przeznaczone na świetlice wiejskie w Suchowoli są wynajmowane od Fili Szkoły Podstawowej w Chmielniku, w Piotrkowicach od tamtejszej szkoły podstawowej, natomiast w Zreczu Dużym od Środowiskowego Domu Samopomocy.

Świetlicą w Śladkowie Dużym zarządza Caritas Kielce.

Wśród ciekawszych wydarzeń z działalności świetlic można wymienić m.in.: festyny letnie, uroczyste obchody imprez okolicznościowych np. Dnia Babci i Dziadka, Dnia Kobiet, Dnia Dziecka i Dnia Matki, warsztaty oraz lekcje pogładowe z dziedziny sztuki ludowej i tradycyjnej kuchni regionalnej, papieroplastyki. Świetlice dysponują zazwyczaj salą wielofunkcyjną z pełnym zapleczem kuchennym, salkami tematycznymi, siłownią i węzłem sanitarnym.

W placówkach odbywają się zajęcia świetlicowe. Wśród nich: zajęcia muzyczne z instruktorem, zajęcia plastyczne oraz pomoc w nauce. Przy świetlicach działają koła zainteresowań: muzyczne, plastyczne, fotograficzne. Ze świetlic korzystają również: Koła Gospodyń Wiejskich, lokalne stowarzyszenia i Rada Sołecka. Odbywają się tu zebrania wiejskie i spotkania lokalnej społeczności. Sale często wynajmowane są na szkolenia lub organizację uroczystości rodzinnych.

Zdiagnozowane potrzeby mające na celu zwiększenie poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców:

1. Wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia.
2. Wspieranie m.in. Kół Gospodyń Wiejskich i Ochotniczych Straży Pożarnych – jako organizacji przyczyniających się do kultywowania tożsamości lokalnej mieszkańców.
3. Organizacja uroczystości patriotycznych.
4. Dbanie o miejsca pamięci, krzyże przydrożne i inne elementy kultury materialnej i niematerialnej.
5. Rozwijanie patriotyzmu do ojczyzny (w szczególności wśród dzieci i młodzieży).
6. Stworzenie Izby Historii Lokalnej.
7. Organizacja lokalnych i ponadlokalnych imprez kulturalnych, turystycznych, sportowych.
8. Modernizacja/przebudowa (remont) obiektów kulturalno-społecznych (świetlic/remiz OSP) oraz ich wyposażenie.

3.7 Organizacje społeczne

Organizacja społeczna to grupy, które są tworzone przez ludzi, którzy dzielą opinie, wartości, światopogląd, zainteresowania i troski w celu planowania strategii dla osiągnięcia celów i zadań, dla dobra grupy ludzi lub społeczności. Ważnym elementem kierowania gminą jest rozwój współpracy z sektorem pozarządowym, który przyczynia się do budowy lokalnego systemu demokracji. Organizacje pozarządowe podnoszą jakość życia mieszkańców gminy poprzez realizowanie ważnych społecznie zadań. Podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysku mogą otrzymywać dotacje z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, dotacje na cele publiczne związane z realizacją zadań jednostki

Rada Miasta co roku przyjmuje program współpracy Gminy Chmielnik z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Parafie i związki wyznaniowe

Pośród walorów gminy ważne miejsce zajmują obiekty sakralne m.in. Zespół kościoła cmentarnego pod wezwaniem św. Trójcy w Chmielniku, konsekrowany przez biskupa krakowskiego Jana Bodzantę w 1354 r., obecny, murowany kościół pochodzi z początku XVI wieku, Sanktuarium Matki Bożej Loretańskiej - klasztor Karmelitów Bosych w Piotrkowicach, który corocznie odwiedzany jest przez tysiące pielgrzymów. W kościołach parafialnych w Chmielniku, Piotrkowicach, Sędziejowicach znajdują się cenne, zabytkowe dzieła sztuki sakralnej.

— Kościół św. Trójcy w Chmielniku

Rzymskokatolicki kościół filialny należący do parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Chmielniku. Świątynia znajduje się na terenie dawnego Starego Chmielnika. Budowla ta została konsekrowana przez biskupa krakowskiego Bodzantę w 1354 roku. Wspomniany jest przez Jana Długosza jako świątynia drewniana, która istniała już w 1440 roku. Obecna świątynia została wzniesiona na początku XVI wieku. Jej historia była bardzo burzliwa. W 1552 roku została sprofanowana przez innowierców podjudzonych przez Jana Oleśnickiego, dziedzica Chmielnika, którzy przez wiele lat byli jej właścicielami.

Zdjęcie 22 Kościół św. Trójcy w Chmielniku

Źródło: https://pl.wikipedia.org/_w_Chmielniku

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

W połowie XVII wieku zostało wykonane nowe wyposażenie wnętrza, m.in. nowy ołtarz, ale mury nie zostały wyremontowane. Znajdowały się one w bardzo złym stanie technicznym, dlatego w 1782 roku postanowiono je rozebrać, zachowując tylko prezbiterium. W 1787 roku nabożeństwa zostały przeniesione do nowo wzniesionej świątyni pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny. Pod koniec XIX wieku, ze względu na zły stan techniczny świątyni ks. Jan Zychowicz przeprowadził jej remont. Budowla została wzniesiona na planie prostopadłościanu i jest zamknięta półkoleściami od strony wschodniej, nakrywa ją czterospadowy dach. Kościół posiada sklepienie kolebkowe z lunetami, chór drewniany, podparty półfilarami. Ołtarz w stylu barokowym został wykonany z drewna.

— **Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP w Chmielniku**

Pierwsze wzmianki o tej miejscowości pochodzą z 1241 r., wtedy, pod Chmielnikiem rozegrała się przegrana przez rycerstwo polskie bitwa z wojskami mongolskimi. Początkowo osada była własnością księżęcą by w XIII w. stać się własnością możnego rodu Odrowążów. Dzięki staraniom Oleśnickich Chmielnik otrzymał prawa miejskie nadane mu przez króla Zygmunta Augusta w połowie XVI w. Pierwsza parafia w miasteczku powstała w 1354 r. Kościół konsekrował ówczesny biskup krakowski Bodzanta. Z początku w granicach parafii znajdowało się tylko kilka miejscowości, dopiero w od XVI w. ich liczba się wydatnie zwiększyła. W okresie przedrozbiorowym w mieście istniały: szkoła, szpital parafialny, prebenda św. Mikołaja, Bractwo św. Anny, Bractwo Różańcowe. Około roku 1555 ówczesny dziedzic Chmielnika Jan Oleśnicki przekazał kościół parafialny w posiadanie protestantom. Miejscowy proboszcz po spaleniu plebanii został wypędzony i musiał szukać schronienia w Szydłowie. Według historyków w XVI w. Chmielnik był jednym z najważniejszych małopolskich ośrodków arianizmu dystansując pod tym względem pobliski Pińczów.

Zdjęcie 23 Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP w Chmielniku

Źródło: <https://www.diecezja.kielce.pl/parafie/chmielnik-niepokalanego-poczecia-nmp>

Obecny kościół był budowany w latach 1730-1783 przez Jerzego Ożarowskiego, a następnie przez Andrzeja i Elżbietę Moszczyńskich. Świątynia została konsekrowana przez sufragana sandomierskiego

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

bp Wojciecha Radoszewskiego. Ołtarz główny kościoła z wizerunkiem Matki Bożej Niepokalanej pochodzi z XVIII w. Na terenie parafii znajdują się trzy kaplice, w których odprawiane są Msze św.: kaplica w Domu Sióstr Kanoniczek Św. Ducha w Chmielniku, kaplica w szpitalu w Chmielniku i kaplica w Domu Pomocy Społecznej w Łagiewnikach.

— **Kościół Rzymskokatolicki Pw. Zwiastowania Pańskiego - Sanktuarium Matki Bożej Loretańskiej**

Parafia powstała przed 1346 r. Pierwotnie Kościół parafialny znajdował się w Minosławicach. Pierwszy Kościół, który stanął w Piotrkowicach, wybudowano ok. 1370 r. Wspomina o tym Jan Długosz, zaznaczając, iż był drewniany pw. Krzyża Świętego. Pod koniec XVI w. wzniesiony został Kościół murowany staraniem Pawła Olszowskiego, notariusza ziemskiego. W ciągu wieków zmieniano jego wezwanie, aż patronem został Św. Stanisław. Na początku XIX w. nieremontowany Kościół pw. Św. Stanisława chylił się ku ruinie, a stojący w pobliżu klasztor zaczął powoli przejmować funkcję kościoła parafialnego. Po rozkazie cara o kasacie klasztoru bernardynów, ówczesny kolator, hr. Stanisław Tarnowski, podjął starania, aby parafię przenieść do pobernardyńskiego kościoła. Na żądanie władz Królestwa Kongresowego bp Paweł Woronicz w 1824 r. polecił przenieść nabożeństwa do Świątyni klasztornej. Kościół Św. Stanisława przeznaczono na kaplicę cmentarną. Kościół i dawny klasztor bernardynów zostały zbudowane w 1652 r. z fundacji Marcina Rokszyckiego, kasztelana połanieckiego. Świątynia była konsekrowana w 1690 r. przez bp. Stanisława Szembeka, sufragana krakowskiego. Kościół odrestaurowano w 1927 r. Do 1824 r. budynki klasztorne były w posiadaniu bernardynów, w latach 1824–1834 zajmowali je redemptoryści, od 1970 r. mieszkają w klasztorze i postępują w parafii karmelici.

Zdjęcie 24 Kościół Rzymskokatolicki Pw. Zwiastowania Pańskiego - Sanktuarium Matki Bożej Loretańskiej

Źródło: <https://www.diecezja.kielce.pl/parafie/piotrkowice-zwiastowania-panskiego>

Kościół jest zbudowany z kamienia, jednonawowy, późnorenesansowy, z renesansowym i barokowym wystrojem wnętrza, nawa na planie prostokąta. Według badaczy świątynia wzorowana jest na kościele Ojców Dominikanów w Klimontowie. Na Ścianach prezbiterium znajdują się trzy

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

malowidła przedstawiające Matkę Bożą z Dzieciątkiem Jezus, Św. Franciszka z Asyżu oraz Św. Alfonsa de Liguori. W ołtarzu głównym umieszczono obraz Zwiastowania NMP, który otaczają figury Św. Franciszka z Asyżu i Św. Antoniego z Padwy. W południowym ołtarzu bocznym – obraz MB Częstochowskiej, a na zasuwie Św. Anny Samotrzeć; w północnym – obraz Św. Antoniego odbierającego z rąk Matki Bożej Dzieciątko Jezus. Ponadto w kościele znajduje się barokowa ambona w kształcie okrętu z 1. poł. XVII w. Obok chrzcielnica z XVII w. Kaplica Pana Jezusa posiada sklepienie kolebkowe z dekoracją stiukową podobną jak w nawie. Nagrobki i epitafia marmurowe pochodzą z XVI–XVIII w. Kaplica Loretańska jest późnobarokowa, z tzw. Domkiem Loretańskim. W 1780 r. umieszczono w niej łaskami słynącą figurę Matki Bożej z Dzieciątkiem Jezus (z ok. 1400 r.). W ostatnich latach przeprowadzono szereg poważnych prac remontowych.

— **Parafia Rzymskokatolicka Św. Jakuba Apostoła**

Kościół sięga korzeniami w pierwszą połowę XV w., zaś parafia była wzmiankowana w wykazach świętopietrza z 1326 r. Pierwszy kościół był zapewne drewniany i mógł paść łupem najazdów tatarskich z XIV w. lub spłonąć. Świątynia w Sędziejowicach znacznie podupadała w rękach kalwinów (w latach 1594-1622), nie oszczędziły jej też najazdy szwedzkie w XVII w. Pierwszej konsekracji kościoła dokonał bp Mikołaj Oborski w 1678 r., kolejnej – po rozbudowie, bp Tomasz Kuliński w 1889 r.

Zdjęcie 25 Parafia Rzymskokatolicka Św. Jakuba Apostoła

Źródło: <https://diecezja.kielce.pl/parafie/sedziejowice-sw-jakuba-ap>

Kościół jest gotycki. W ołtarzu głównym znajduje się barokowy krucyfik i – na zasuwie – wizerunek św. Jakuba Ap. Starszego. Ołtarze boczne są rokokowe, a w nich obrazy NMP Dziewicy i św. Jana Chrzciciela. Do ciekawych zabytków wnętrza należą: późnobarokowa figura Chrystusa Zmartwychwstałego (ok. 1780 r.) i krucyfik ołtarzowy z rzeźbą z kości słoniowej (sprzed 1828 r., późny barok).

W gminie działają ochotnicze straże pożarne, kluby sportowe, turystyczno-krajoznawcze, koła gospodyń wiejskich, zespoły śpiewacze, organizacje zrzeszające i działające na rzecz seniorów, dzieci

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

i młodzieży. Większość organizacji posiada swoje siedziby na terenie gminy. Współpraca organizacji pozarządowych z Gminą Chmielnik koncentruje się wokół zadań związanych z rozwojem oraz bezpieczeństwem i prawidłowym jej funkcjonowaniem. Współpraca ta wychodzi również poza obszar gminy. Realizowanie wspólnych zadań ma na celu promocję gminy i poprawę jakości życia jej mieszkańców.

W gminie Chmielnik odnotowano 51 organizacji pozarządowych w tym 8 OSP, 15 Kół Gospodyń Wiejskich i 4 Kluby sportowe.

Tabela 62 Wykaz organizacji społecznych na terenie Miasta i Gminy Chmielnik

Lp.	Nazwa	miejsowość
1.	SZPITAL POWIATOWY W CHMIELNIKU	CHMIELNIK
2.	SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W CHMIELNIKU	CHMIELNIK
3.	ZWIĄZEK ZAWODOWY PRACOWNIKÓW SAMODZIELNEGO PUBLICZNEGO ZAKŁADU OPIEKI ZDROWOTNEJ W CHMIELNIKU	CHMIELNIK
4.	AGROTURYSTYCZNE STOWARZYSZENIE HODOWCÓW RYB "BOROWIEC"	ŚLADKÓW MAŁY
5.	ŚLADKOWSKIE STOWARZYSZENIE AGROTURYSTYKI I TURYSTYKI "DOLINA SANICY"	ŚLADKÓW MAŁY
6.	STOWARZYSZENIE PRODUCENTÓW ZIEMNIAKA W CHMIELNIKU	CHMIELNIK
7.	ZWIĄZEK ZAWODOWY PRACOWNIKÓW SZPITALA POWIATOWEGO W CHMIELNIKU	CHMIELNIK
8.	ZWIĄZEK ZAWODOWY PRACOWNIKÓW DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁAGIEWNIKACH	ŁAGIEWNIKI
9.	STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁAGIEWNIKACH "OTWARTE SERCA"	ŁAGIEWNIKI
10.	ŚWIĘTOKRZYSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH RUCHOWO "NIE JESTEŚ SAM"	CHMIELNIK
11.	TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW ZIEMI CHMIELNICKIEJ	CHMIELNIK
12.	STOWARZYSZENIE WSPIERAJĄCE ROZWÓJ WSI GRABOWIEC	GRABOWIEC
13.	FUNDACJA "NADZIEJA RODZINIE"	CHMIELNIK
14.	STOWARZYSZENIE "GĘŚ KIELECKA Z TRADYCJAMI"	CHMIELNIK
15.	STOWARZYSZENIE "KOŃ TO TRADYCJA"	CHMIELNIK
16.	STOWARZYSZENIE DZIEDZICTWO PIOTRKOWIC	PIOTRKOWICE
17.	STOWARZYSZENIE "Z POMOCĄ SZPITALOWI W CHMIELNIKU"	CHMIELNIK
18.	STOWARZYSZENIE NASZE CELINY	CELINY
19.	STOWARZYSZENIE "KAWALERIA RÓŻANE WZGÓRZE"	LUBANIA
20.	GRUPA REKONSTRUKCJI HISTORYCZNEJ IM. POR. STANISŁAWA GRABDY PS. "BEM"	CHMIELNIK
21.	STOWARZYSZENIE NA RZECZ SZKOŁY W PIOTRKOWICACH "NASZA SZKOŁA"	PIOTRKOWICE
22.	STOWARZYSZENIE OCHRONY ZWIERZĄT DRUGA RADOŚĆ	CHMIELNIK
23.	STOWARZYSZENIE "OMNIA IN BONUM"	CHMIELNIK
24.	STOWARZYSZENIE PRZYSTAŃ - CHMIELNIK	CHMIELNIK

Źródło: <https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs>

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik**Ochotnicze Straże Pożarne**

Na terenie gminy aktywną działalność prowadzą Ochotnicze Straże Pożarne. Obecnie wszystkie jednostki funkcjonują jako stowarzyszenia, posiadają remizy i pojazdy specjalne zapewniające sprawny i efektywny udział w akcjach ratowniczo – gaśniczych na terenie gminy Chmielnik i powiatu kieleckiego. Jednostki OSP w Piotrkowicach i Sędziejowicach należą do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

Tabela 63 Ochotnicze Straże Pożarne

Lp.	Nazwa
1.	Ochotnicza Straż Pożarna w Śladkowie Małym
2.	Ochotnicza Straż Pożarna w Sędziejowicach,
3.	Ochotnicza Straż Pożarna w Chomentówku,
4.	Ochotnicza Straż Pożarna w Śladkowie Dużym,
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Kotlicach,
6.	Ochotnicza Straż Pożarna w Piotrkowicach,
7.	Ochotnicza Straż Pożarna w Suliszowie
8.	Ochotnicza Straż Pożarna w Chmielniku

Źródło: <https://ekrs.ms.gov.pl>

Koła Gospodyń Wiejskich

Na terenie gminy, aktywnie działają Koła Gospodyń Wiejskich. Są one zrzeszone w Gminnej Radzie Kół Gospodyń Wiejskich w Chmielniku. Podstawowym celem podejmowanych działań jest aktywizacja i promowanie kobiet w życiu społecznym, gospodarczym i kulturowym. Ważnym elementem jest również podejmowanie działań na rzecz aktywizacji gospodarczej, społecznej oraz kulturalnej, a także współpraca z organami samorządu terytorialnego. W wielu sołectwach funkcjonują nieformalne grupy współpracujące z sołtysami. Ich praca koncentruje się na aktywizacji lokalnej społeczności, organizacji spotkań kulturalnych.

Tabela 64 Kola Gospodyń Wiejskich

Lp.	Nazwa	miejsowość
1.	Koło Gospodyń Wiejskich w Kotlicach	Kotlice
2.	Koło Gospodyń Wiejskich w Borzykowie	Borzykowa
3.	Koło Gospodyń Wiejskich w Śladkowie Dużym	Śladków Duży
4.	Koło Gospodyń Wiejskich w Celinach	Celiny
5.	Koło Gospodyń Wiejskich w Ługach	Ługi
6.	Koło Gospodyń Wiejskich w Przededworzu	Przededworze
7.	Koło Gospodyń Wiejskich "Kaczeńce" w Sędziejowicach	Sędziejowice
8.	Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich w Zreczu Chałupczańskim "Zakupniki"	Zrecze Chałupczańskie
9.	Koło Gospodyń Wiejskich w Grabowcu	Grabowiec
10.	Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich w Lubani	Lubania
11.	Koło Gospodyń Wiejskich w Śladkowie Małym	Śladków Mały
12.	Koło Gospodyń Wiejskich w Suchowoli	Suchowola
13.	Koło Gospodyń i Gospodarzy "Młodzi Duchem" w Chmielniku	Chmielnik
14.	Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich w	Jasień

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

	Jasieniu	
15.	Koło Gospodyń Wiejskich Minostowice	Minostowice

Źródło: <https://krkgw.arimr.gov.pl>**Kluby sportowe**

Aktywnie działające kluby sportowe promujące zdrowy tryb życia i proponujące mieszkańcom gminy udział w treningach i zawodach sportowych. Uczniowskie kluby sportowe działające przy szkołach prowadzą zajęcia ogólnorozwojowe oraz specjalistyczne dla uczniów.

W gminie prężnie działa jednosekcyjny, piłkarski Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy Zenit Chmielnik, występujący w klasie okręgowej grupy świętokrzyskiej. Klub jako instytucja pożytku publicznego działa od roku 1946, najpierw jako Strażacki Klub Sportowy Alarm Chmielnik, następnie jako SKS Chmielniczanka Chmielnik, a od roku 1963 pod aktualnie obowiązującą nazwą. Klub skupia około 130 zawodników w różnych kategoriach wiekowych. Posiada barwy czerwono-zielone, dysponuje stadionem o pojemności 1000 miejsc, w tym 720 siedzących. Klub zatrudnia dwóch trenerów i trzech instruktorów sportowych.

Tabela 65 Kluby sportowe działające na terenie Gminy Chmielnik

Lp.	Nazwa
1.	Uczniowski Klub Sportowy Football Academy w Chmielniku
2.	Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy Zenit Chmielnik
3.	Klub Sportowy Heros
4.	WKS Brain&Body

Źródło: <http://www.chmielnik.com/asp/pl>**Lokalna Grupa Działania „Białe Ługi”.**

Gmina Chmielnik od roku 2007 jest członkiem Lokalnej Grupy Działania „Białe Ługi”. Partnerami i członkami LGD są podmioty sektora publicznego, społecznego i gospodarczego należące do 7 graniczących ze sobą gmin. Celem LGD jest działanie na rzecz wszechstronnego rozwoju obszarów wiejskich, w swoich działaniach uwzględnia potrzeby związane z ochroną i promocją środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych, opowiada na potrzeby związane z rozwojem turystyki oraz popularyzuje i rozwija produkcję produktów regionalnych. Lokalna Strategia Rozwoju ma na celu aktywizację obszarów wiejskich gmin należących do LGD i uruchomienie potencjału ludzkiego do wspólnego przeprowadzenia zmian o charakterze prorozwojowym. Dzięki członkostwu w Lokalnej Grupie Działania „Białe Ługi” gmina miała możliwość pozyskania środków finansowych na realizację wielu przedsięwzięć zarówno inwestycyjnych jak i nieinwestycyjnych.

Zdiagnozowane potrzeby:

1. Wspólna realizacja projektów partnerskich JST z organizacjami pozarządowymi.
2. Wdrożenie budżetu obywatelskiego.
3. Zwiększanie aktywności obywatelskiej i społecznej mieszkańców poprzez stworzenie inkubatora organizacji pozarządowych, Centrum Wolontariatu oraz Wsparcia Organizacji Pozarządowych.
4. Stworzenie skutecznego systemu konsultacji społecznych prowadzonych w sprawach ważnych dla mieszkańców.
5. Udostępnienie lokalnych zasobów publicznych dla działań wolontarystycznych.
6. Wypromowanie wolontariatu jako działania realizującego hobby, zainteresowania, wykorzystującego potencjał różnych grup społecznych.

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

7. Podniesienie efektywności i skuteczności działań realizowanych w sferze pożytku publicznego.
8. Usprawnienie systemu dofinansowywania i współfinansowania działań realizowanych przez NGO.
9. Wsparcie osób w wieku senioralnym, w tym m.in.:
  - ✓ utworzenie (i wspieranie działalności) Uniwersytetu III Wieku,
  - ✓ wsparcie dziennych domów pobytu, zajęć dla seniorów w różnego rodzaju klubach seniora,
  - ✓ zakup i wypożyczanie opasek „Teleopieka”,
  - ✓ świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
  - ✓ rozwój placówek Klubów Seniora na terenie gminy.
10. Utworzenie grup wsparcia dla opiekunów faktycznych osób niepełnosprawnych.

4. Diagnoza sytuacji gospodarczej

4.1 Gospodarka

Ze względu na strukturę użytkowania gruntów, przyszłość gminy będzie w dalszym ciągu wiązała się z rozwojem rolnictwa, głównie sadownictwa. Z drugiej strony coraz większe znaczenie będzie miał rozwój funkcji usługowych, produkcyjnych, a przede wszystkim rekreacyjnych (turystycznych).

Powierzchnia gminy Chmielnik wynosi 14 214 ha, w tym teren miasta obejmuje 780 ha, a tereny wiejskie 13 434 ha. Na terenie gminy przeważają użytki rolne, które stanowią 70,60% obszaru gminy, 22,48 % powierzchni gminy to lasy i grunty leśne oraz tereny zadrzewione i zakrzewione, grunty zurbanizowane i zabudowane zajmują 5,26% powierzchni gminy, pozostała część to grunty pod wodami, tereny różne, użytki ekologiczne i nieużytki, które stanowią 1,66 % powierzchni gminy. Największą powierzchnię upraw zajmują zboża, w których dominującą rolę posiada pszenżyto ozime (871 ha) i pszenica ozima (517 ha). Powierzchnia obsiana jęczmieniem jarym, jęczmieniem ozimym i owsem kształtowała się na poziomie przekraczającym po 230 ha, dla każdej z wymienionych upraw. Pozostałe uprawy tj. proso, pszenica jara, żyto ozime zajmowało po około 65 ha, natomiast najmniejszą powierzchnię zajmowało żyto jare, bo tylko 2,83 ha. Dużym, stale rosnącym na przestrzeni ostatnich lat, zainteresowaniem cieszy się uprawa roślin oleistych, a szczególnie rzepaku ozimego. Nowością pośród upraw są rośliny zielne, które zajmują powierzchnię 27 ha. Wśród roślin zielnych dominuje ostropest plamisty, uprawa którego zajmuje powierzchnię 16 ha. Pozostałe rośliny zielne uprawiane na terenie gminy Chmielnik to aster, chaber, jeżówka, nostryk, żmijowiec i bez. Rośliny okopowe, kiedyś uprawa dominująca w gminie, w chwili obecnej zajmują powierzchnię wynoszącą tylko 117 ha i uprawa ta posiada stałą tendencję spadkową. Pośród roślin motylkowych dominuje lucerna (108 ha) wyka (51 ha) i kończyna czerwona (18 ha). Pozostałe uprawy to mieszanki międzygatunkowe, zagajniki, bądź uprawy nieoznaczone.

Tabela 66 Struktura upraw w Mieście i Gminie Chmielnik w roku 2022

Lp.	Uprawa	Udział w strukturze upraw (%)
1.	Zboża	39,21%
2.	Użytki zielone	29,88 %
3.	Motylkowe	8,42%
4.	Miododajne	4,93%
5.	Sady	4,49%
6.	Oleiste	3,60%
7.	Okopowe	1,98 %
8.	Kukurydza	1,33 %
9.	Rośliny zielne	0,46%
10.	Warzywa	0,22%
11.	Pozostałe	5,48 %
	Razem	100%

Źródło: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dane za 2022r)

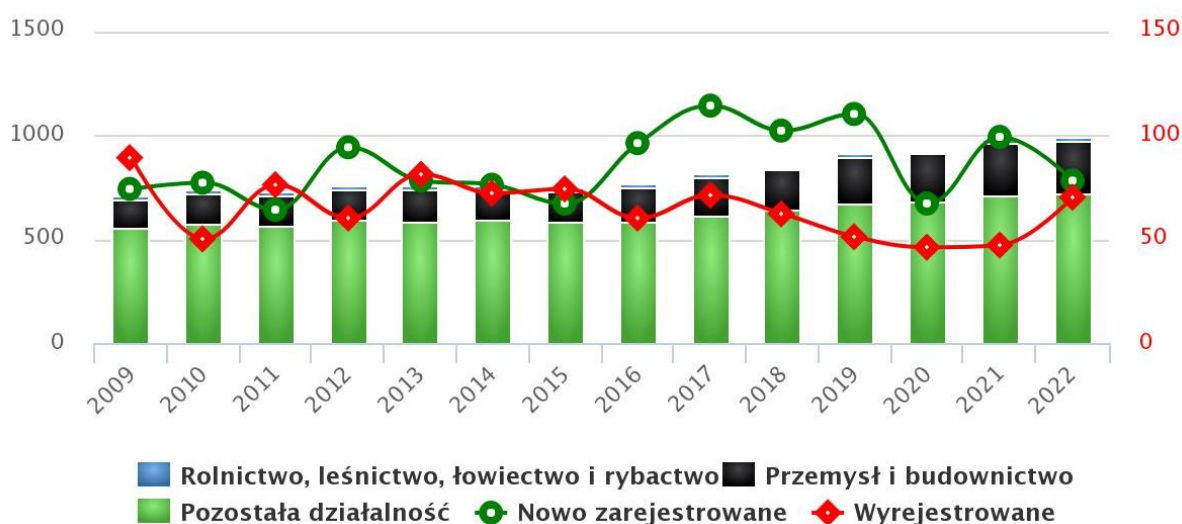
W gminie Chmielnik w roku 2022 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 987 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 807 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 78 nowych podmiotów, a 70 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2022 najwięcej (114) podmiotów zarejestrowano w roku 2017, a najmniej

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

(64) w roku 2011. W tym samym okresie najwięcej (89) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (46) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Chmielnik najwięcej (40) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (961) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,4% (14) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 25,9% (256) podmiotów, a 72,6% (717) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Chmielnik najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (35.1%) oraz budownictwo (22.2%).

Wykres 6 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2009-2022

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

W Gminie Chmielnik w roku 2022 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 987 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 97% firm jest mikroprzedsiębiorstwami zatrudniającymi do 9 pracowników.

Tabela 67 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2022 na terenie Gminy Chmielnik według klas wielkości

Gmina Chmielnik	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	811	849	908	926	977	987
miasto	398	407	408	402	414	420
obszar wiejski	413	442	500	524	563	567
zatrudniająca do 9 pracowników	778	817	881	899	950	961
zatrudniająca od 10-49 pracowników	26	25	21	21	21	20
zatrudniająca od 50- 249 pracowników	7	7	6	6	6	6
zatrudniająca od 250- 999 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 1000 i więcej	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Zauważalną tendencją jest wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż mieszkańcy samodzielnie tworzą dla siebie miejsca pracy. Na przestrzeni lat 2017-2022 ilość podmiotów wzrosła o 176.

W latach 2017-2022 saldo (nowo zarejestrowane podmioty minus wyrejestrowane) wynosi 223.

Tabela 68 Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane wpisane do rejestru REGON w Gminie Chmielnik w latach 2017-2022

kategoria	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Podmioty nowo zarejestrowane	114	102	110	67	99	78
Podmioty wyrejestrowane	71	62	51	46	47	70
Saldo	43	40	59	21	52	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Do największych pracodawców w gminie Chmielnik można zaliczyć:

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe „CAR-BUD” Hanna Juszcak, ul. Przemysłowa 5, 26-020 Chmielnik, - stacja demontażu pojazdów,
- Gospodarstwo Rolne, Fermy Trzody w Śladkowie Dużym, Jan Gul, Paweł Święcicki, ul. Starościńska 15c, 95-080 Tuszynek Majoracki,
- Przedsiębiorstwo Robót Inżynierskich „Fart” Sp z o.o ul. Ściegiennego 268 a, 25-116 Kielce - koncesja na wydobywanie wapieni jurajskich i wapieni trzeciorzędowych ze złoża „Suchowola-Kamienna Góra 1” położonego w granicach działki ewidencyjnej nr 507 w Suliszowie,
- Spółdzielnia Pracy „Kopaliny Mineralne”, ul. Paderewskiego 31, 25-004 Kielce – koncesja na wydobywanie wapieni jurajskich ze złoża PTASZNIK 1 położonego na gruntach miejscowości Chmielnik i Suchowola, gm. Chmielnik,
- Kopalnia Granitu Kamienna Góra-Celiny Spółka z o.o., ul. Częstochowska 6, 26-065 Piekoszków – koncesja na wydobywanie wapieni jurajskich z części złoża Celiny I, położonego na gruntach miejscowości Celiny, Przededworze i Suchowola, gm. Chmielnik,
- MLEKO ŁAZORKO SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ, ul. Polna 10, 26-020 Chmielnik
- Marek Mołas Przedsiębiorstwo Usługowo-Transportowo-Handlowe, Borzykowa, 77, 26-020 Chmielnik
- EKO-BIOMASA Sp. z o.o., ul. Pierzchnicka 9, 26-020 Chmielnik
- MAR-POL S.C. IMPORT-EXPORT M. ŚCIANA, K. ŚCIANA MARIUSZ ŚCIANA, Suchowola 6A, 26-020 Chmielnik

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

- Piotr Mącznik ALU-MONT, ul. Mickiewicza 2B, 26-020 Chmielnik
- Darvit Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Chmielniku, ul. Przemysłowa 2, 26-020 Chmielnik
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, ul. 1 Maja 26, 26-020 Chmielnik
- Zakład Usług Komunalnych w Chmielniku Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Zrecze Duże 1A, 26-020 Chmielnik
- DEGET Anna Widomska, Aleja Zwycięstwa 16, 26-020 Chmielnik
- Anna Sekuła Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowo-Produkcyjne "SEART", Kotlice 103, 26-020 Chmielnik
- Marek Chruściński Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "Konstalbud", ul. Witosa 49, 26-020 Chmielnik
- F.H.U. Przewozy Osobowo - Towarowe "JAR-POL" Jarosław Drózdź, ul. Dygasińskiego 25, 26-020 Chmielnik

4.2 Gospodarka mieszkaniowa

Na obszarze gminy Chmielnik dominuje budownictwo mieszkaniowe, w tym:

- zabudowa wielorodzinna,
- zabudowa jednorodzinna w formie osiedlowej,
- zabudowa jednorodzinna wolnostojąca,
- zabudowa zagrodowa i jednorodzinna – na terenach wiejskich.

Dzisiejszy układ przestrzenny miasta Chmielnika jest pochodną układu urbanistycznego miasta średniowiecznego. Centralnym miejscem miasta jest rynek otoczony z każdej ze stron ulicami. Główną ulicą miasta jest fragment drogi wojewódzkiej 768 podzielony na odcinki oznaczone nazwami ulic Witosa, Wolności, Rynek, Jana Pawła II i Szydłowską. Stara, świadcząca o historii miasta, zabudowa mieszkaniowa koncentruje się wokół rynku i odchodzących od niego ulic. Nowe tereny budowlane zlokalizowane są na obrzeżach miasta, wzdłuż drogi krajowej 78, są to: powstałe w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ubiegłego wieku składające się z 16 bloków mieszkalnych osiedle przy ul. Piastów, oraz osiedla budownictwa jednorodzinnego: na południu miasta Osiedle Dygasińskiego i na północnej stronie Osiedle Sady. W starej części miasta dominuje zabudowa wielorodzinna – kamienice z handlowo-usługowym parterem. Ta część miasta jest objęta strefą ochrony konserwatorskiej. Ponadto zabudowa wielorodzinna znajduje się w miejscowości Śładków Duży, stanowi ją kilka popegeerowskich bloków tworzących spółdzielnię Mieszkaniową o nazwie Leśna. W pozostałych miejscowościach zabudowa mieszkaniowa ukształtowała się w oparciu o tradycje rolnicze i rolnicze wykorzystanie ziemi. Dominuje budownictwo charakterystyczne dla obszaru wiejskiego zarówno pod względem formy jak i funkcji tj. zabudowa zagrodowa i jednorodzinna, zgrupowana przeważnie wzdłuż dróg, charakteryzująca się stosunkowo małym rozproszeniem.

W 2022 roku w gminie Chmielnik oddano do użytku 26 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 2,41 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Chmielnik to 3 834 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypadają zatem 352 mieszkania. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

świętokrzyskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne.

Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Chmielnik to 6,00 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku w gminie Chmielnik to 120,70 m² i jest większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Tabela 69 Liczba mieszkańców na terenie Gminy Chmielnik w latach 2017-2021

Gmina Chmielnik	2017	2018	2019	2020	2021
liczba mieszkań	3,736	3,756	3,779	3,803	3,834
miasto	1,501	1,504	1,509	1,551	1,557
obszar wiejski	2,235	2,252	2,270	2,252	2,277
Liczba izb	14,182	14,304	14,432	14,888	15,064
powierzchnia użytkowa mieszkań	282929	285356	287979	299,288	303,648
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	3.80	3.81	3.82	3.91	3.93
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3.04	3.01	2.98	2.89	2.84
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0.80	0.79	0.78	0.74	0.72
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	75.73	75.97	76.21	78.70	79.20
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	24.9	25.2	25.6	27.3	27.9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane pokazują, iż sytuacja mieszkaniowa w latach 2016 – 2020 uległa niewielkiemu wzrostowi. Zgodnie z powyższymi danymi, na terenie Miasta i Gminy Chmielnik znajduje się 3834 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 303 648 m², w tym w mieście 1 557 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 79,20 m². W skład jednego mieszkania wchodzi przeciętnie 3,93 izby, co daje 0,72 osób na jedną izbę. Przeciętnie na 1 mieszkanie przypada 2,84 osób. Zdecydowana większość lokali mieszkalnych i budynków na terenie miasta i gminy znajduje się w posiadaniu osób prywatnych.

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne

- 88,27% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu,
- 81,91% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany,
- 78,04% mieszkań posiada łazienkę,
- 71,34% korzysta z centralnego ogrzewania,
- 4,44% z gazu sieciowego.

4.3 Rynek pracy

Bezrobocie interpretowane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej oznacza brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia. Bezrobocie (mimo znaczącego spadku w ostatnich latach) nadal jest istotnym problemem społeczno-gospodarczym występującym na terenie województwa świętokrzyskiego i Gminy Chmielnik. Należy pokreślić, iż jest to zjawisko trudne do zmierzenia, gdyż statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego, przez co część osób pozostająca bez pracy nie jest w nich ujęta.

Gmina Chmielnik leży na terenie powiatu kieleckiego, gdzie stopa bezrobocia rejestrowanego pod koniec 2022r. wynosiła 7,7 % i była tożsama ze średnią dla województwa (7,7 %) i wyższa niż w kraju (5,2 %).

Tabela 70 Stopa bezrobocia w latach 2017-2022 na terenie gminy, powiatu kieleckiego, województwa świętokrzyskiego i całego kraju

kategoria	2017	2018	2019	2020	2021	2022
POLSKA	12.6%	11.8%	10.3%	10.6%	9.4%	7.7
ŚWIĘTOKRZYSKIE	11.3	10.7	10.3	9.5	9.5	7.7
Powiat kielecki	8.8	8.3	8.0	8.5	8.7	7.7
Gmina Chmielnik	6.6	5.8	5.2	6.3	5.8	5.2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2017-2022 można zaobserwować wahania bezrobocia w Gminie Chmielnik z tendencją spadkową, gdzie w 2022 roku liczba bezrobotnych (w porównaniu do roku 2017) zmalała o 36 osób. Wśród bezrobotnych nieznacznie przeważają mężczyźni (53,3% do 46,7 %).

Tabela 71 Bezrobocie na terenie Gminy Chmielnik wg płci w latach 2017-2022

Chmielnik	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem	478	454	393	402	351	315
miasto	0	0	115	118	98	106
obszar wiejski	0	0	278	284	253	209
Kobiet	259	248	206	211	178	147
Mężczyzn	219	206	187	191	173	168

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych GUS w 2022 r. w gminie Chmielnik zarejestrowanych było **315 osób bezrobotnych**.

Tabela 72 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Chmielnik

kategoria	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	478	454	393	402	351	315
do 25 roku życia	66	59	48	56	49	42
do 30 roku życia	160	131	103	115	92	81
powyżej 50 roku życia	106	108	109	111	85	84
długotrwale bezrobotni	250	227	206	238	186	173

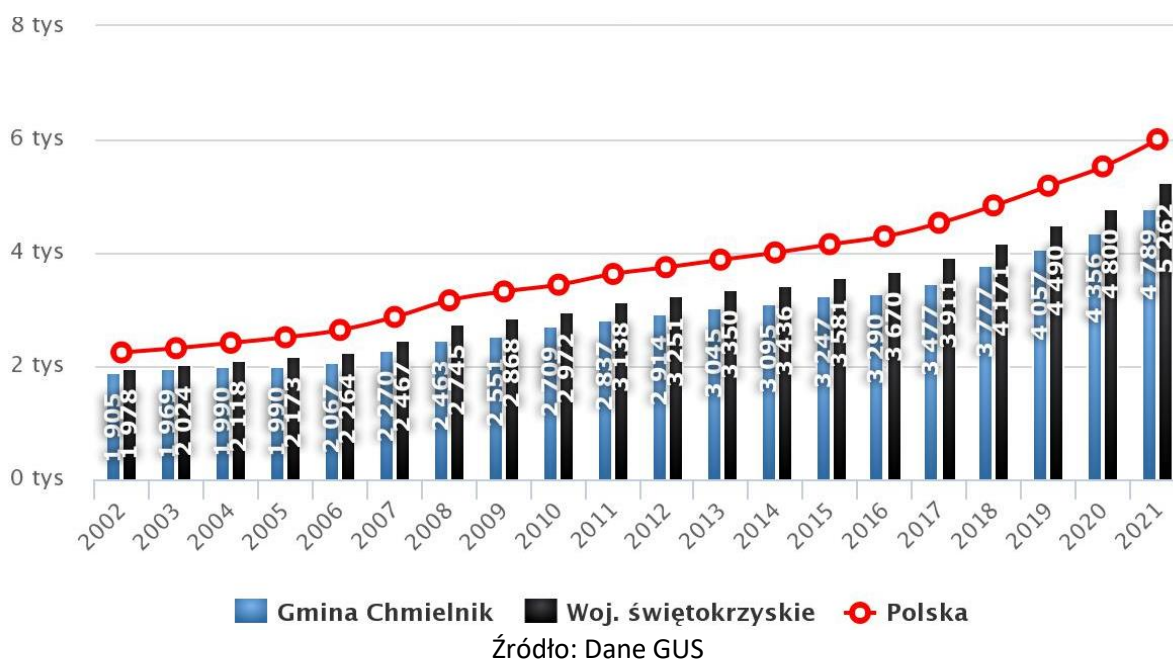
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne 55% oraz osoby powyżej 50 r.ż. -27% ogółu bezrobotnych.

W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Chmielnik wynosiło 4 789,44 PLN, co odpowiada 79.80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wykres 7 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Chmielnik na tle województwa i powiatu w latach 2002-2021

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Chmielnik 834 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 463 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -371. 29,8% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Chmielnik pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 23,7% w przemyśle i budownictwie, a 15,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Tabela 73 Liczba osób pracujących w Gminie Chmielnik w latach 2017-2021

Chmielnik	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	1239	1259	1259	1265	1263
miasto	888	878	875	849	834
obszar wiejski	351	381	384	416	429
kobiet	761	782	772	785	785
mężczyzn	478	477	487	480	478

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Czynniki wpływające na rynek pracy:

1. Zmiany demograficzne:

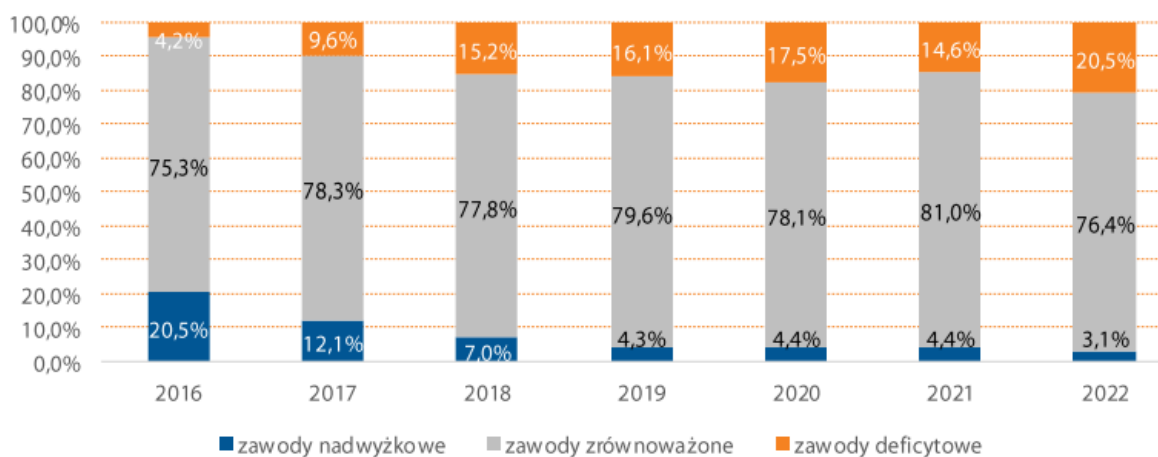
- procesy ubytku naturalnego ludności- głównym czynnikiem jest pogłębiająca się depresja urodzeniowa spowodowana niskim współczynnikiem dzietności kobiet,

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

- wzrost umieralności zwłaszcza w ostatnich 2 latach (spowodowanych pandemią COVID-19),
- wykształcenie mieszkańców,
- zmiany w ekonomicznych grupach wieku ludności (sukcesywnie zmniejsza się liczba dzieci i młodzieży oraz ich udziału w strukturze mieszkańców, co powoduje uszczerplenie aktualnych i przyszłych zasobów pracy).

2. Migracje ludności wynikające z ruchu przesiedleńczego między gminami, powiatami, województwami. Tendencje te od wielu lat powodują straty w liczbie mieszkańców woj. świętokrzyskiego. Zjawisko odpływu ludności do regionów lepiej rozwiniętych gospodarczo najczęściej dotyczy osób młodych, wyjeżdżających na studia do dużych ośrodków i pozostających tam na stałe także osób w wieku najwyższej aktywności zawodowej poszukujących korzystniejszych warunków zatrudnienia.

Wykres 8 Udział grup zawodów ze względu na prognozowane zapotrzebowanie w woj. świętokrzyskim w latach 2016-2022

Źródło: Barometr zawodów 2022

Tabela 74 Prognoza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w roku 2022 w powiecie kieleckim

ZAPOTRZEBOWANIE	ZAWÓD
Deficyt poszukujących pracy	betoniarze i zbrojarze kierowcy autobusów kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych lekarze magazynierzy opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej pielęgniarki i położne pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego pracownicy sprzedaży internetowej psycholodzy i psychoterapeuci ratownicy medyczni spawacze zaopatrzeniowcy i dostawcy
Równowaga	administratorzy stron internetowych agenci ubezpieczeniowi analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

animatorzy kultury i organizatorzy imprez
architekci i urbaniści
architekci krajobrazu
archiwiści i muzealnicy
asystenci w edukacji
bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej
biolodzy i biotechnolodzy
blacharze i lakiernicy samochodowi
brukarze
cieśle i stolarze budowlani
cukiernicy
dekarze i blacharze budowlani
dentyści
diagności samochodowi
dziennikarze i redaktorzy
elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy
farmaceuci
filolodzy i tłumacze
fizjoterapeuci i masażyści
floryści
fotografowie
fryzjerzy
geodeci i kartografowie
gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorczy
górnicy i operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych
graficy komputerowi
inspektorzy nadzoru budowlanego
instruktorzy nauki jazdy
instruktorzy rekreacji i sportu
inżynierowie budownictwa
inżynierowie chemicy i chemicy
inżynierowie elektrycy i energetycy
inżynierowie inżynierii środowiska
inżynierowie mechanicy
kamieniarze
kelnerzy i barmani
kierowcy samochodów osobowych
kierownicy budowy
kierownicy ds. logistyki
kierownicy ds. produkcji
kierownicy ds. usług
kierownicy ds. zarządzania i obsługi biznesu
kierownicy sprzedaży
kierownicy w instytucjach społecznych i kultury
kosmetyczki
krawcy i pracownicy produkcji odzieży
kucharze
lakiernicy
listonosze i kurierzy

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

	<p>logopedzi i audiofonolodzy mechanicy maszyn i urządzeń mechanicy pojazdów samochodowych meteorolodzy, geolodzy, geografowie monterzy elektronicy monterzy instalacji budowlanych monterzy konstrukcji metalowych monterzy maszyn i urządzeń monterzy okien i szklarze murarze i tynkarze nauczyciele języków obcych i lektorzy nauczyciele nauczania wczesnoszkolnego nauczyciele praktycznej nauki zawodu nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących nauczyciele przedmiotów zawodowych nauczyciele przedszkoli nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych obuwnicy ogrodnicy i sadownicy operatorzy aparatury medycznej operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych operatorzy maszyn do produkcji i przetwórstwa papieru operatorzy maszyn do produkcji wyrobów chemicznych operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych operatorzy maszyn włókienniczych operatorzy obrabiarek skrawających operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych opiekunki dziecięce optycy i pracownicy wytwarzający protezy pedagodzy piekarze plastycy, dekoratorzy wnętrz i konserwatorzy zabytków pomoce kuchenne pomoce w gospodarstwie domowym pozostali specjaliści edukacji pracownicy ds. jakości pracownicy ds. ochrony środowiska i bhp pracownicy ds. rachunkowości i księgowości pracownicy ds. techniki dentystycznej pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych</p>
<p>Nadwyżka poszukujących pracy</p>	<p>Filozofowie, ekonomiści, historycy Politolodzy Kulturoznawcy Pracownicy administracji Pracownicy biur podróży</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

	Technicy mechanicy Technicy budownictwa
--	--

Źródło: Barometr zawodów 2022

Analiza przyczyn problemu bezrobocia na terenie gminy:

- mała liczba miejsc pracy,
- niska przedsiębiorczość mieszkańców,
- niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców,
- brak systemowych rozwiązań związanych z pozyskaniem miejsca pracy,
- niewielka liczba szkół (w otoczeniu gminy) przygotowujących do wykonywania poszukiwanych na rynku pracy zawodów,
- niewielka ilość doradztwa zawodowego w programach nauczania,
- małe rozeznanie mieszkańców na temat potrzeby kształcenia w konkretnym zawodzie,
- mała aktywność osób długotrwale bezrobotnych,
- pozorne bezrobocie,
- stworzenie warunków lokalizacyjnych do pozyskania nowych przedsiębiorców przez władze lokalne.

Zidentyfikowane potrzeby w obszarze „Przedsiębiorczości/ rynku pracy”:

Działania przyczyniające się do poprawy warunków do inwestowania na terenie gminy:

1. Organizacja Forum przedsiębiorców (cyklicznego spotkania integrującego środowisko przedsiębiorstw).
2. Stworzenie systemu ulg i zachęt (m.in. podatkowych) mających ułatwić inwestorom podjęcie decyzji o lokalizacji inwestycji na terenie gminy.
3. Stworzenie centrum obsługi przedsiębiorcy i inwestora (inkubatora przedsiębiorczości) - wsparcie prawne, finansowe i organizacyjne przedsiębiorców m.in. w zakresie szkoleń, wyjazdów studyjnych, projektów dofinansowujących rozpoczęcie i/lub rozwój działalności gospodarczej.
4. Pełnienie przez samorząd roli tzw. operatora (pośrednika) - udzielanie dofinansowania, dotacji i pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej z wykorzystaniem środków unijnych i krajowych.
5. Ułatwienia administracyjne dla nowopowstających podmiotów gospodarczych, zwłaszcza tworzących miejsca pracy na terenie gminy.
6. Promowanie podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy.
7. Rozwój współpracy sektora prywatnego z sektorem publicznym.
8. Promowanie postaw przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży.
9. Tworzenie terenów inwestycyjnych poprzez ich uzbrojenie (w drogi dojazdowe, drogi wewnętrzne wraz z oświetleniem i odwodnieniem, budowę sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i deszczowej, sieci teletechnicznej).
10. Przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej.
11. Pozyskiwanie inwestorów – sprzedaż lub dzierżawa terenów inwestycyjnych.
12. Zakup i sprzedaż terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

Wsparcie działalności rolniczej i pozarolniczej:

W związku z dużym zainteresowaniem żywnością tradycyjną i regionalną, a także poszukiwaniem produktów wysokiej jakości, z uwzględnieniem produktów ekologicznych, produktów opartych o naturalne składniki (zioła, kosmetyki); istotnym jest stworzenie lokalnej marki, która będzie mogła

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

pełnić następujące funkcje: identyfikacji wartości miejsca, integracji społeczności lokalnej, aktywizacji do przedsiębiorczości (tworzenie postaw przedsiębiorczych, lokalnych miejsc pracy), promocji. Tworzenie pozarolniczych miejsc pracy (np. usługi dla ludności, usługi na rzecz rolnictwa) wpływać będzie na zrównoważony rozwój gminy i może być efektem dywersyfikacji działalności gospodarstw rolnych (usługi turystyczne, bio-edukacja, rekreacja). Kierunki działań przyczyniające się do wsparcia działalności rolniczej i pozarolniczej:

- rozwój inteligentnej specjalizacji regionu świętokrzyskiego tj. nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa spożywczego, ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa ekologicznego, w tym poprawa jakości produktów rolnych poprzez wspieranie innowacyjności i usług sieciowych w zakresie wykorzystania produktów rolniczych,
- zachęcanie i promowanie gospodarstw zajmujących się produkcją i sprzedażą zdrowej żywności (ekologicznej),
- rozwój okołorolniczych działalności gospodarczych, związanych np. z agroturystyką, turystyką i wypoczynkiem,
- wsparcie osób zajmujących się rolnictwem w zwiększeniu jego dochodowości (pomoc w tworzeniu grup producenckich, organizacja szkoleń, pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych),
- opracowanie wspólnego systemu związanego z promocją produktów lokalnych,
- zwiększenie jakości kadr lokalnej gospodarki poprzez aktywizację osób bezrobotnych i biernych zawodowo,
- wsparcie działań związanych z gospodarką cyrkularną w przedsiębiorstwach, czyli gospodarką obiegu zamkniętego, która ma być odpowiedzią na problem marnowania surowców i rosnącego zanieczyszczenia powietrza. Odpowiedzialna produkcja i konsumpcja, to kluczowe aspekty tego obszaru. Wprowadzenie zasad gospodarki cyrkularnej, szeroka edukacja w tym zakresie, przyniosą korzyści w trzech aspektach: społecznym, ekonomicznym i środowiskowym.

5. Finanse samorządowe

Dochodami jednostek samorządu terytorialnego są: dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa. Dochodami mogą być również środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, w tym środki z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone w odrębnych przepisach.

Tabela 75 Dochody i wydatki Gminy Chmielnik w latach 2017-2021

kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Dochody ogółem	51 957 722,05	60 040 796,80	70 018 668,72	68 612 499,86	67 305 177,30
Dochody majątkowe	4,840,305.64	11,166,958.25	17,318,670.19	13,290,846.83	8,072,095.89
Dochody na 1 mieszkańca	4 557,30	5 292,74	6 213,94	6 213,77	6 163,48
Dochody własne	14 397 150,90	15 638 387,25	18 648 240,06	23 616 702,88	21 444 130,71
Dotacje ogółem	23 438 185,15	29 999 627,55	34 446 775,66	28 282 363,98	26 201 718,59
Dotacje inwestycyjne	4 168 183,73	10 897 610,86	15 190 961,65	7 263 730,16	5 335 809,15
Wydatki ogółem	51 544 163,32	65 224 677,70	73 441 018,00	66 317 736,10	63 983 818,09
Wydatki majątkowe ogółem	6 792 335,60	19 176 691,47	24 656 747,36	15 048 595,60	10 425 240,22
Wydatki majątkowe inwestycyjne	6 792 335,60	19 176 691,47	24 656 747,36	15 048 595,60	10 425 240,22
Wydatki na 1 mieszkańca	4 521,02	5 749,71	6 517,66	6 005,95	5 859,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Suma wydatków z budżetu gminy Chmielnik wyniosła w 2021 roku 64,0 mln złotych, co daje 5,9 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to spadek wydatków o 2.5% w porównaniu do roku 2020. Największą część budżetu gminy Chmielnik - 27.1% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (11.5%) oraz na Dział 750 - Administracja publiczna (8%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 10,4 mln złotych, czyli 16,3% wydatków ogółem.

Suma dochodów do budżetu gminy Chmielnik wyniosła w 2021 roku 67,3 mln złotych, co daje 6,2 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to spadek dochodów o 0.8% w porównaniu do roku 2020. Największą część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (30.6%). Duża część wpływów pochodzi z Działu 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (24.2%) oraz z Działu 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (6.5%). W budżecie gminy Chmielnik wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 747 złotych na mieszkańca (12,1%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 15,8 złotych na mieszkańca (0,3%).

Tabela 76 Wykonanie budżetu Gminy Chmielnik w latach 2017-2021

Kategoria danych	2017	2018	2019	2020	2021
Wykonanie dochodów					
Dochody ogółem	51957722.05	60,040,796.80	70,018,668.72	68,612,499.86	67,305,177.30
Wydatki ogółem	51544163.32	65,224,677.70	73,441,018.00	66,317,736.10	63,983,818.09
Procent wykonania	99.20	108.63	104.89	96.66	95.07
Deficyt /nadwyżka budżetu					
Relacja wykonanych dochodów i wydatków	413,558.73	-	-	2,294,763.76	3,321,359.21
	nadwyżka	(deficyt)	(deficyt)	(nadwyżka)	(nadwyżka)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

6. Wstępnie zidentyfikowane potrzeby (projekty)

L.p.	Wyszczególnienie	Przewidywana wartość zadania w PLN
------	------------------	------------------------------------

1. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY DROGOWEJ		Przewidywana wartość zadania w PLN
1.	Poprawa infrastruktury drogowej w miejscowości Piotrkowice (ul. Graniczna, ul. Kraśnik, ul. Lipki) i w miejscowości Grabowiec (gm. Chmielnik)	10 000 000 zł
2.	Przebudowa dróg gminnych na terenie miasta: ul. Przemysłowa, ul. Jaworowa w Chmielniku	5 000 000 zł
3.	Przebudowa dróg powiatowych na terenie miasta: ul. Konopnicka, Mrucza, Kielecka, Lubańska w Chmielniku	15 000 000 zł
4.	Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego wraz z parkingiem Park&Ride na terenie Gminy Chmielnik	5 000 000 zł
5.	Modernizacja dróg gminnych na obszarach wiejskich gminy Chmielnik (część dróg wymaga modernizacji w tym wymiany nawierzchni, budowy chodników, przejść dla pieszych, budowy oświetlenia)	15 000 000 zł

2. TWORZENIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH		Przewidywana wartość zadania w PLN
6.	Utworzenie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy Chmielnik (ul. Dygasińskiego)	5 000 000 zł

3. NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA REKREACYJNO-SPORTOWA		Przewidywana wartość zadania w PLN
7.	Budowa przyszkolnej sali gimnastycznej dla potrzeb Samorządowego Przedszkola i Szkoły Podstawowej w Chmielniku - filia w Suchowoli	3 000 000 zł
8.	Budowa wielofunkcyjnego boiska przyszkolnego - Szkoła Podstawowa w Chmielniku - filia w Suchowoli	1 000 000 zł
9.	Rekultywacja z budową systemu odwodnienia ogólnodostępnego boiska do piłki nożnej na ul. Dygasińskiego w Chmielniku (z zastosowaniem nawodnienia z wykorzystaniem wód opadowych)	1 000 000 zł
10.	Utworzenie dodatkowej plaży po drugiej stronie zbiornika Andrzejówka w Chmielniku	1 500 000 zł

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

4. WSPÓLNA OFERTA KULTURALNO-HISTORYCZNA		Przewidywana wartość zadania w PLN
11.	Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego gminy Chmielnik poprzez rozbudowę/przebudowę/remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków	60 000 000 zł
12.	Budowa i wyposażenie świetlic wiejskich/ ośrodków kultury regionalnej w miejscowościach Minostowice oraz Zrecze Duże	2 000 000 zł

5. WSPÓLNA OFERTA TURYSTYCZNA W OPARCIU O ZASOBY ENDOGENICZNE		Przewidywana wartość zadania w PLN
13.	Budowa marki lokalnej poprzez rozbudowę i przebudowę infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz promocję obszaru, w tym rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i przemysłu czasu wolnego, wytyczenie nowych oraz konserwacja istniejących szlaków turystycznych, stworzenie wspólnego produktu turystycznego z gminą objętymi Strategią "Na Szlaku"	10 000 000 zł
14.	Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo poprzez utworzenie edukacyjnej ścieżki rowerowej łączącej gminy Busko-Zdrój i Chmielnik o dł. ok. 11 km	20 000 000 zł
15.	Budowa ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych w gminach Chmielnik i Pierzchnica w ramach Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego	15 000 000 zł

6. ZWIĘKSZENIE ILOŚCI ORAZ JAKOŚCI INFRASTRUKTURY WODNO-KANALIZACYJNEJ		Przewidywana wartość zadania w PLN
16.	Przebudowa obiektów wodociągowych ujęcia wody w Zreczu obsługującego część gmin Chmielnik i Busko-Zdrój	25 000 000 zł
17.	Przebudowa i remont sieci magistrali wodociągowej Chmielnik - Busko-Zdrój	10 000 000 zł
18.	Wzmocnienie potencjału Zakładu Usług Komunalnych w Chmielniku poprzez budowę hali garażowo-magazynowej dla pojazdów obsługi wodociągowo-kanalizacyjnej, zakup pojazdów do obsługi w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej	2 000 000 zł
19.	Budowa sieci kanalizacyjnej na obszarach poza Aglomeracją Chmielnik (I etap - Sędziejowice, Chomentówek, II etap - Borzykowa, Kotlice, Suskrajowice, Szyszczycy, Ciecierze, III etap - Zrecze Małe, Chałupczańskie, Duże, Łagiewniki	20 000 000 zł
20.	Przebudowa oczyszczalni ścieków w Piotrkowicach	4 000 000 zł

7. WYSOKA JAKOŚĆ EDUKACJI		Przewidywana wartość zadania w PLN
21.	Rozbudowa/przebudowa/remont budynków szkół na terenie gminy Chmielnik wraz z ich doposażeniem w niezbędne pomoce dydaktyczne	24 000 000 zł

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

22.	Wyrównawcze zajęcia dodatkowe oraz rozwijające umiejętności wśród uczniów szkół podstawowych na terenie Gminy Chmielnik	500 000 zł
23.	Budowa Samorządowego Przedszkola Nr 2 w Chmielniku	10 000 000 zł

8. REWITALIZACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH		Przewidywana wartość zadania w PLN
24.	Rewitalizacja miasta Chmielnik - etap II (wymiana nawierzchni chodników w centrum miasta oraz poprawa wizerunku fontanny miejskiej oraz rewitalizacja Parku Niepodległości w Chmielniku)	5 000 000 zł

9. ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI W GOSPODAROWANIU ODPADAMI		Przewidywana wartość zadania w PLN
25.	Edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami	1 000 000 zł
26.	Zakup i montaż inteligentnych kontenerów śmietnikowych m.in. na największych osiedlach w Mieście Chmielnik	1 000 000 zł
27.	Przebudowa i wyposażenie 2 punktów zbierania odpadów na osiedlu w Chmielniku przy ulicy Piastów	1 000 000 zł

10. ZIELONA ENERGIA		Przewidywana wartość zadania w PLN
28.	Wykorzystanie OZE poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła, instalacji solarnych w gospodarstwach domowych na terenie gminy Chmielnik	100 000 000 zł
29.	Wymiana źródeł ciepła wraz z termomodernizacją budynków prywatnych na terenie gminy Chmielnik	100 000 000 zł
30.	Termomodernizacja budynku Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku oraz budynków mieszkalnictwa zbiorowego (gminne budynki mieszkań komunalnych i socjalnych)	10 000 000 zł
31.	Montaż instalacji OZE w budynkach użyteczności publicznej w Gminie Chmielnik (Urząd Miasta i Gminy, Szkoła Podstawowa w Chmielniku, filia w Suchowoli)	500 000 zł
32.	Montaż instalacji OZE lub wysokosprawnej kogeneracji do produkcji energii elektrycznej dla obiektów o dużym zapotrzebowaniu na energię elektryczną, tj. ujęcie wody w Zreczu, oczyszczalnia ścieków w Chmielniku, oczyszczalnia ścieków w Piotrkowicach	6 000 000 zł
33.	Budowa farmy fotowoltaicznej na potrzeby dostawy energii dla oświetlenia ulicznego w Gminie Chmielnik	1 000 000 zł
34.	Termomodernizacja obiektów ZUK w Chmielniku Sp. z o.o. wraz z montażem mikroinstalacji fotowoltaicznych (łączna moc 200 kWp) m.in. kotłownia gazowa przy ul. Piastów, ujęcie wody w Celinach, ujęcie wody w Piotrkowicach, stacje podnoszenia ciśnienia, przepompownie ścieków)	2 000 000 zł

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Chmielnik

35.	Budowa linii ciepłowniczej do osiedlowej kotłowni i szkoły podstawowej w Chmielniku	5 000 000 zł
-----	---	--------------

11. WSPARCIE SYSTEMU OPIEKI ZDROWOTNEJ I SPOŁECZNEJ		Przewidywana wartość zadania w PLN
36.	Rozwinięcie oferty usług społecznych i zdrowotnych świadczonych na obszarze gminy Chmielnik	14 000 000 zł
37.	Adaptacja przestrzeni publicznej do udostępnienia na cele aktywności społeczno-gospodarczej na terenie Gminy Chmielnik	7 000 000 zł
38.	Zakup karetki transportowej na potrzeby SP ZOZ w Chmielniku	150 000 zł
39.	Profilaktyka chorób nowotworowych mieszkańców oraz wczesne wykrywanie wad postawy u dzieci i młodzieży na terenie Gminy Chmielnik	3 000 000 zł
40.	Budowa budynku wielorodzinnego przy ul.Kieleckiej w Chmielniku	7 000 000 zł
41.	Rozwój sieci świetlic środowiskowych na terenie Gminy Chmielnik (wielopokoleniowe zajęcia integracyjne)	2 000 000 zł

12. ROZWÓJ I KREATYWNE WYKORZYSTANIE NARZĘDZI TELEINFORMATYCZNYCH		Przewidywana wartość zadania w PLN
42.	Poprawa dostępności cyfrowej usług administracyjnych gminy, modernizacja infrastruktury teleinformatycznej gminy, standaryzacja oprogramowania i wdrożenie e-usług w JST i ich jednostkach Gminy Chmielnik	15 000 000 zł
43.	Rozwój e-zdrowia w ramach informatyzacji podstawowej opieki zdrowotnej (doposażenie, wdrożenie usług)	7 000 000 zł

13. BUDOWA WIĘZI SPOŁECZNYCH I WSPARCIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH		Przewidywana wartość zadania w PLN
44.	Projekty partnerskie JST z NGO, w tym utworzenie grup wsparcia dla opiekunów faktycznych osób niepełnosprawnych, zakup i wypożyczanie opasek „Teleopieka”, itp.	2 000 000 zł
45.	Projekt CHMIELNIK NA "+" - działania społeczne przeciwdziałające wykluczeniu	500 000 zł
46.	Międzypokoleniowe Centrum Integracji Seniora i Malucha w Gminie Chmielnik	500 000 zł

14. ROZWÓJ KOMPETENCJI INSTYTUCJI PUBLICZNYCH		Przewidywana wartość zadania w PLN
47.	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy Chmielnik	6 000 000 zł
48.	Kursy , szkolenia, podnoszenie kompetencji pracowników JST	1 500 000 zł

Strategia Rozwoju Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Chmielnik

Spis tabel

Tabela 1 Rejestr zabytków nieruchomości na terenie gminy Chmielnik	14
Tabela 2 Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w rejestrze zabytków na terenie	16
Tabela 3 Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Chmielnik	17
Tabela 4 Formy ochrony przyrody na terenie miasta i gminy Chmielnik	20
Tabela 5 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO ₂ , NO ₂ ,CO, C ₆ H ₆ , PM ₁₀ , PM _{2,5} , Pb, As, Cd, Ni, BaP, O ₃	24
Tabela 6 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie dwutlenku siarki SO ₂ , tlenków azotu NO _x i ozonu O ₃	25
Tabela 7 Zestawienie stref w województwie świętokrzyskim w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi	26
Tabela 8 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM _{2,5})	27
Tabela 9 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C).....	27
Tabela 10 Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2022w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia	28
Tabela 11 Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2021 w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony roślin	28
Tabela 12 Powierzchnia lasów na terenie miasta i gminy Chmielnik	32
Tabela 13 Wykaz eksploatowanych i prognostycznych złóż z terenu gminy Chmielnik na podstawie bazy danych Państwowego Instytutu Geologicznego MIDAS	40
Tabela 14 Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie gminy Chmielnik	42
Tabela 15 Wykaz jednolitych części wód podziemnych znajdujących się na terenie Gminy Chmielnik	43
Tabela 16 Struktura użytków w Mieście i Gminie Chmielnik wg stanu na dzień 31 XII 2022 r.	54
Tabela 17 Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Chmielnik.....	56
Tabela 18 Przebieg dróg powiatowych przez miasto	57
Tabela 19 Wykaz dróg gminnych- miejskich	58
Tabela 20 Wykaz dróg gminnych- pozamiejskich.....	59
Tabela 21 Pomiary średniego dobowego ruchu rocznego w latach 2015 oraz 2020 dla dróg krajowych nr 73, 78 oraz droga wojewódzka nr 765.	61
Tabela 22 Kanalizacja sanitarna na terenie Gminy Chmielnik.....	62
Tabela 23 Wodociąg na terenie gminy Chmielnik.....	63
Tabela 24 Odpady zebrane w ciągu roku na terenie Gminy Chmielnik w latach 2017-2021	67
Tabela 25 Szacunkowa liczba ton azbestu pozostająca do utylizacji.....	68
Tabela 26 Sieć gazowa na terenie gminy Chmielnik.....	69
Tabela 27 Dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjno-gazowej na terenie Gminy Chmielnik	70
Tabela 28 Liczba ludności korzystająca z instalacji [%] w Gminie Chmielnik	70
Tabela 29 Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w miastach w latach 2017-2021 na terenie gminy Chmielnik	72
Tabela 30. Wykaz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie Gminy Chmielnik	75
Tabela 31 Struktura ludności na terenie Gminy Chmielnik w latach 2017-2022	77
Tabela 32 Przyrost naturalny w Gminie Chmielnik w latach 2017-2022	79
Tabela 33 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Chmielnik w latach 2017- 2022r.	80
Tabela 34 Ludność w wieku 65 + w Gminie Chmielnik.....	80
Tabela 35 Prognoza demograficzna dla powiatu kieleckiego i województwa świętokrzyskiego	81
Tabela 36 Prognoza ludności Gminy Chmielnik na lata 2023-2030	81
Tabela 37 Struktura ludności w Gminie Chmielnik w roku 2022 i 2030 wg prognoz GUS	82
Tabela 38 Ruch naturalny i wędrowski – prognoza GUS dla Gminy Chmielnik.....	83
Tabela 39 Podsumowanie struktury ludności Gminy Chmielnik wg ekonomicznych grup wiekowych	83
Tabela 40 Powody korzystania z pomocy społecznej w poszczególnych latach 2018-2022	85

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Chmielnik

Tabela 41 Świadczenia realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej	85
Tabela 42 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS w latach 2020-2022 w podziale	86
Tabela 43 Środowiskowy Dom Samopomocy w Zreczu Dużym	88
Tabela 44 Liczba osób skierowanych do ŚDS w latach 2020-2022	89
Tabela 45 Ilość porad w ramach podstawowej opieki lekarskiej (w tym wizyty domowe).....	91
Tabela 46 Inne świadczenia udzielone w latach 2019-2022	92
Tabela 47 Liczba uczniów objęta opieką pielęgniarską i profilaktyką	92
Tabela 48 liczba osób zaszczepionych przeciwko COVID-19 w Gminie Chmielnik (stan na 20.03.2022)	93
Tabela 49 Apteki i Punkty apteczne w gminie Chmielnik	93
Tabela 50 Liczba uczniów w placówkach na terenie miasta i gminy Chmielnik w latach 2020-2022	97
Tabela 51 Liczba dzieci w placówkach przedszkolnych na terenie miasta i gminy Chmielnik w latach 2020-2022	98
Tabela 52 Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty	99
Tabela 53 Poziom wykształcenia ludności w Gminie Chmielnik w podziale na płeć	100
Tabela 54 Wyniki egzaminu 8 klasisty w latach 2020-2022	102
Tabela 55 Przystępczość w latach 2020-2022 na terenie gminy Chmielnik	106
Tabela 56 Liczba przestępstw i wykroczeń występujących na terenie Gminy Chmielnik w latach 2020-2022	106
Tabela 57 Ewidencja wyników działań Straży Miejskiej w latach 2018-2022	107
Tabela 58 Pozostałe wyniki działań Straży Miejskiej w Chmielniku w latach 2018-2022	108
Tabela 59 Działania ratownicze podejmowanie w latach 2018-2022	110
Tabela 60 Informacja Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Chmielnik	115
Tabela 61 Stan komputeryzacji biblioteki w Chmielniku na przełomie lat 2018-2022	116
Tabela 62 Wykaz organizacji społecznych na terenie Miasta i Gminy Chmielnik	122
Tabela 63 Ochotnicze Straże Pożarne	123
Tabela 64 Kola Gospodyń Wiejskich	123
Tabela 65 Kluby sportowe działające na terenie Gminy Chmielnik	124
Tabela 66 Struktura upraw w Mieście i Gminie Chmielnik w roku 2022	126
Tabela 67 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2022 na terenie Gminy Chmielnik według klas wielkości	127
Tabela 68 Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane wpisane do rejestru REGON w Gminie Chmielnik w latach 2017-2022	128
Tabela 69 Liczba mieszkań na terenie Gminy Chmielnik w latach 2017-2021	130
Tabela 70 Stopa bezrobocia w latach 2017-2022 na terenie gminy, powiatu kieleckiego, województwa świętokrzyskiego i całego kraju	131
Tabela 71 Bezrobocie na terenie Gminy Chmielnik wg płci w latach 2017-2022	131
Tabela 72 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Chmielnik	131
Tabela 73 Liczba osób pracujących w Gminie Chmielnik w latach 2017-2021	132
Tabela 74 Prognoza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w roku 2022 w powiecie kieleckim	133
Tabela 75 Dochody i wydatki Gminy Chmielnik w latach 2017-2021	138
Tabela 76 Wykonanie budżetu Gminy Chmielnik w latach 2017-2021	138

Spis wykresów

Wykres 1 Struktura ludności na terenie Gminy Chmielnik w latach 2017-2022	78
Wykres 2 Przyrost naturalny w Gminie Chmielnik w latach 2017-2022	79
Wykres 3 Poziom wykształcenia ludności w Gminie Chmielnik (dane zaokrąglone)	100
Wykres 4 Edukacyjne grupy wieku	101
Wykres 5 Przestępstwa stwierdzone (oszacowane) w Gminie Chmielnik w latach 2012-2022	106
Wykres 6 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2009-2022	127
Wykres 7 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Chmielnik na tle województwa i powiatu w latach 2002-2021	132
Wykres 8 Udział grup zawodów ze względu na prognozowane zapotrzebowanie w woj. świętokrzyskim w latach 2016-2022	133

Strategia Rozwoju Gminy Chmielnik do roku 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Chmielnik

Spis map

Mapa 1 Mapa zabytków na terenie gminy Chmielnik	13
Mapa 2 Obszary chronione na terenie gminy Chmielnik	18
Mapa 3 Pokrycie terenu w gminie Chmielnik.....	33
Mapa 4 Średnioroczne sumy usłonecznienia	35
Mapa 5 Kategorie glebowe na terenie Gminy Chmielnik.....	36
Mapa 6 Surowce naturalne na terenie gminy Chmielnik	38
Mapa 7 Położenie gminy Chmielnik na tle obszarów GZWP i JCWPd	42
Mapa 8 Zagrożenia suszą na terenie Gminy Chmielnik.....	44
Mapa 9 Szlak Przygody z zaznaczoną „Krainą Kultur” w gminie Chmielnik.....	46
Mapa 10 Szlak Green Velo Wschodni Szlak Rowerowy z uwzględnieniem gminy Chmielnik	47
Mapa 11 Szlak rowerowy Pętla chmielnicko-pierzchnicka.....	48
Mapa 12 Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego.....	51
Mapa 13 Sołectwa na terenie gminy Chmielnik.....	54
Mapa 14 Stan pokrycia usługami szerokopasmowego dostępu do Internetu w gminie Chmielnik.....	55
Mapa 15 Sieci dróg powiatowych na terenie gminy Chmielnik	57
Mapa 16 Rozmieszczenie OSP na terenie gminy Chmielnik.....	109

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Rynek w Chmielniku	5
Zdjęcie 2 Kamienica przy ul. Sienkiewicza 3.....	6
Zdjęcie 3 Zajazd Chmielnicki.....	7
Zdjęcie 4 Zespół dworsko-parkowy w Łagiewnikach.....	8
Zdjęcie 5 Tarnoskała.....	9
Zdjęcie 6 Ruiny Pałacu w Śladkowie Dużym	10
Zdjęcie 7 Synagoga w Chmielniku	11
Zdjęcie 8 Zbiornik wodny Andrzejówka	49
Zdjęcie 9 Miniaturowa ciuchcia w Suchowoli	50
Zdjęcie 10 Hala sportowa w Chmielniku	74
Zdjęcie 11 Kompleks rekreacyjno sportowy.....	75
Zdjęcie 12 Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Chmielniku	91
Zdjęcie 13 Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego	95
Zdjęcie 14 Zespół Placówek Oświatowych w Piotrkowicach.....	96
Zdjęcie 15 Przedszkole Samorządowe w Chmielniku	97
Zdjęcie 16 Nowy komisariat w Chmielniku	105
Zdjęcie 17 Budynek OSP w Śladkowie Małym	110
Zdjęcie 18 Budynek Chmielnickiego Centrum Kultury	111
Zdjęcie 19 Artystyczna Drużyna Harcerska	113
Zdjęcie 20 Budynek Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Chmielnik	114
Zdjęcie 21 Ośrodek Edukacyjno - Muzealny „Świętokrzyski Sztetl” im. Majera Małego	116
Zdjęcie 22 Kościół św. Trójcy w Chmielniku	118
Zdjęcie 23 Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP w Chmielniku	119
Zdjęcie 24 Kościół Rzymskokatolicki Pw. Zwiastowania Pańskiego - Sanktuarium Matki Bożej Loretańskiej.....	120
Zdjęcie 25 Parafia Rzymskokatolicka Św. Jakuba Apostoła	121